Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Ο δὲ (δ) πότος οὐκ ἦν κατὰ προκείμενον νόμον ἐγένετο. (ε) ἔπως δὲ ἠθέλησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπέ-
9 ταξε τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ Ἀσὶν ἡ βασίλισσα ἐποίησε
10 πότον γυναῖξὶν ἐν τοῖς βασιλείοις, ὅτε ὁ βασιλεὺς (ζ) Ἀρταξέρξης. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδό-
μῃ (η) ἡδέως γλυκυθυμος ὁ βασιλεὺς, εἶπε τῷ Ἀμὰν, καὶ (θ) Βαζὰν, καὶ Θάῤῥα, καὶ Βα-
11 ραζὶ, καὶ Ζαθολθὰ, καὶ Ἀβαταζὰ. καὶ Θαραβὰ. τοῖς ἑπτὰ εὐνούχοις τοῖς διακόνοις τοῦ βασι-
λέως Ἀρταξέρξου, Εἰσαγαγεῖν τὴν βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν, βασιλδεῖν αὐτὴν, καὶ περιθεῖναι αὐ-
12 τῇ τὸ διάδημα, καὶ δεῖξαι αὐτὴν (ι) τοῖς ἄρχοισι, καὶ τοῖς ἔθνεσι τὸ κάλλος αὐτῆς, ὅτι καλὴ
ἦν. Καὶ οὐκ εἰσήκουσεν (κ) αὐτοῦ Ἀσὶν ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τοῦ εὐνούχου. καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς
13 καὶ ὠργίσθη, (λ) Καὶ εἶπε τοῖς φίλοις (μ) αὐτοῦ, Κατὰ ταῦτα ἐλάλησεν Ἀσὶν, ποιήσατε ἐν τῷ
14 τέτε νόμον καὶ κρίσιν. Καὶ προσῆλθεν αὐτῷ Ἀρκεσαῖος, καὶ (ν) Σαρσαθαῖος, καὶ Μαλισεὰς
οἱ ἄρχοντες Περσῶν καὶ Μήδων, οἱ ἐγγὺς τοῦ βασιλέως, οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ,
15 Καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους, ὡς δεῖ ποιῆσαι Ἀσὶν τῇ βασιλίσσῃ, ὅτι οὐκ ἐποίησε τὰ ῥήματα
16 τοῦ βασιλέως προσαχθέντα διὰ τῶν εὐνούχων. Καὶ εἶπεν ὁ Μουχαῖος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς
ἄρχοντας, Οὐ τὸν βασιλέα μόνον (ξ) ἠδίκησεν Ἀσὶν ἡ βασίλισσα, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρ-
17 χοντας καὶ τοὺς ἡγεμόνας τοῦ βασιλέως. (ο) Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς βασιλίσ-
18 σης, καὶ (π) ὡς ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ. ὡς ἂν ἀντεῖπε (ρ) τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ, Οὕτω σή-
μερον αἱ περαννίδες αἱ λοιπαὶ τῶν ἀρχόντων Περσῶν καὶ Μήδων ἀκέσασαι τὰ τῷ βασιλεῖ (σ)
19 λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς, (τ) τολμήσοισιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν. Εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βα-
σιλεῖ, προσαξάτω βασιλικὸν, καὶ γραφήτω κατὰ τοὺς νόμους Μήδων καὶ Περσῶν, (†) καὶ μὴ ἄλλως χρη-
σάσθω, μηδὲ (∴) εἰσιθέτω ἔτι ἡ βασίλισσα πρὸς (υ) αὐτὸν, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς (φ) δότω ὁ
20 βασιλεὺς γυναικὶ κρείσσονι αὐτῆς. Καὶ ἀκουσθήσε (χ) ὁ νόμος ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως, ὃν ἐὰν ποιῇ
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ ὅσα πᾶσαι αἱ γυναῖκες δοξασθήσοισι τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν, ἀπὸ
πρωχοῦ ἕως πλουσίου.

Potus autem hic non secundùm propositam legem fiebat. Sic
8 *enim voluit rex, & præcepit œconomis facere voluntatem ipsus,*
9 *& hominum. Et Astin regina fecit convivium mulieribus in*
10 *regiis, ubi rex Artaxerses. In die autem septima exhilaratus rex*
dixit ad Aman, & Bazan, & Tharra, & Barazi, & Zatholtha,
11 *& Abataza, & Tharaba, septem eunuchos ministros regis Arta-*
xersis, ut introducerent reginam ad ipsum, ad faciendum eam
regnare, & circumponendum ei diadema, & ostendendum eam
12 *principibus, & gentibus pulchritudinem ejus, quoniam pulchra*
erat. Et non exaudivit eum Astin regina, ut veniret cum eunu-
13 *chis. Et tristatus est rex, & iratus est, Et dixit amicis suis,*
Secundùm hæc loquuta est Astin : Facite igitur de hoc legem, &
14 *judicium. Et accessit ad eum Arcesæus, & Sarsatheus, & Ma-*
lisear principes Persarum, & Medorum, qui prope regem, qui primi
15 *assidentes regi, Et annuntiaverunt ei, secundùm leges quomodò*
oportet facere Astin reginæ; quia non fecit ea, quæ à rege sunt con-
16 *stituta per eunuchos. Et dixit Mucheus ad regem, & princi-*
pes; Non regem solum injuriâ affecit Astin regina, sed etiam
17 *omnes principes, & duces regis : (Etenim narravit eis verba re-*
18 *ginæ, et quomodò contradixit regi :) Sicut igitur contradixit regi*
Artaxersi; Sic hodiè reliquæ dominæ principum Persarum, et Me-
19 *dorum, audientes, quæ regi dicta sunt ab ea, audebunt similiter vi-*
lipendere viros suos. Si igitur videtur regi; statuat edictum re-
20 *gium, et scribatur secundùm leges Medorum, et Persarum, et*
non aliter utatur, neque ingrediatur ultrà regina ad eum, et re-
gnum illius det rex mulieri meliori eâ. Et audiatur lex, quæ
à rege; quamcunque fecerit in regno suo. Et ita omnes mulieres
deferent honorem viris suis à mendico usque ad divitem.

MS.A. (δ) πότος ὁ κατὰ (ε) ἔπως δὲ (ζ) Ἀρταξέρξης. (η) ἡδέως ὁ βασιλεὺς γλυκυθυμος, (θ) Βαζεὰ, καὶ Θαρεῶὰ, καὶ Ζηθαθαθὰ, καὶ Ἀβαταζὰ, καὶ Θαβὰζ, τοῖς (ι) πᾶσιν τοῖς (κ) ἀνῶν (λ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς (μ) ἑαυτοῦ, (ν) Σαρεαθεῖος, καὶ Μαλισεὰς (ξ) ἠτίμασεν (ο) Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς (π) ὅσα (ρ) αὐτῷ σήμερον, Αἱ περαννίδες αἱ λοιπαὶ αἱ ἀρχ (σ) ἀχθέντα (τ) τολμήσοισιν (†) καὶ * ἄλλως (∴) ἐπιθήσεται (υ) τὸν βασιλέα Ἀρταξέρξιν, καὶ (φ) ὁ βασιλεὺς δότω (χ) ὁ λόγος τοῦ βασιλέως, ὃν ἂν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἑαυτοῦ ὅτι ἀληθής· καὶ ἔπως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܫܬܐ ܠܡܬܩܢܐ ܕܡܠܟܐ ܐܡܪ ܠܡܬܩܢ ܠܗ ܠܟܠ ܕܨܒܐ ܠܡܥܒܕ ܗܟܢܐ ܕܡܠܟܐ ܦܩܕ ܠܡܥܒܕ ܠܟܠ ܕܨܒܐ ܘܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܗܘܬ ܐܣܬܝܢ ܡܠܟܬܐ ܥܒܕܬ ܡܫܬܐ ܒܒܝܬ ܡܠܟܘܬܗ ܕܡܠܟܐ ܐܪܬܚܫܣܬܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܥܝܐ ܟܕ ܛܒ ܠܒܗ ܕܡܠܟܐ ܡܢ ܚܡܪܐ ܕܡܫܬܐ ܐܡܪ ܠܡܗܪܡܢ ܘܠܒܙܢ ܘܠܬܪܪ ܘܠܒܪܙܝ ܘܠܙܬܘܠܬܐ ܘܠܐܒܬܙܐ ܘܠܬܪܒܐ ܫܒܥܐ ܣܪܝܣܐ ܕܡܠܟܐ ܐܪܬܚܫܣܬܐ ܕܡܬܝܬܘܢ ܠܡܐܬܝ ܠܡܫܬܐ ܠܡܡܠܟ ܠܗ ܘܠܡܣܡ ܠܗ ܟܠܝܠܐ ܕܪܫܐ ܕܡܬܚܙܐ ܠܥܡܡܐ ܘܠܫܘܒܚ ܕܫܦܪ ܗܝ ܐܬܬ ܠܡܫܬܐ ܕܠܐ ܫܡܥ ܠܡܠܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܠܬ ܒܝܕ ܣܪܝܣܐ ܘܐܬܬܥܨܒ ܠܗ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܚܟܝܡܐ ܕܝܕܥܝܢ ܕܗܟܢܐ ܡܠܬ ܐܣܬܝܢ ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܕܢܢ ܕܡܠܟܐ ܘܕܕܝܢܐ ܕܐܝܟ ܕܢܬܝܢ ܠܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬܗ ܠܡܪܡܢ ܘܠܙܪܫܬܘ ܕܡܠܟܐ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬ

אסתר : ב

ad epistolas Misitque .Memuchan verbum juxta rex fecitque : principum & ,regis oculis in verbum *fuit bonum* Et
22 21 וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ כִּדְבַר מְמוּכָן׃ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־
ejus linguam juxta ,*populum & populum* ad & ,suam scripturâ secundùm *provinciam & provinciam* ad ,regis provincias omnes
כָּל־מְדִינוֹת הַמֶّלֶךְ אֶל־מְדִינָה וּמְדִינָה׃ כִּכְתָבָהּ וְאֶל־עַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ
.sui populi linguam secundùm *loquens* & ,sua domo in *tenens principatum* *vir omnis existendum ad*
לִהְיוֹת כָּל־אִישׁ שׁרר בְּבֵיתוֹ וּמְדַבֵּר כִּלְשׁוֹן עַמּוֹ׃

CAP. II. ב

& ,fecerat quæ & ,Vasthi ipsius est recordat' ,Achasueros regis *furorem quiescere secundùm* ,hæc *verba* Post
1 אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּשֹּׁךְ חֲמַת הַמֶّלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ זָכַר אֶת־וַשְׁתִּי וְאֵת אֲשֶׁר עָשְׂתָה וְאֵת
.aspectu *bonam* virgines puellas regi Quærant : ejus ministri ,regis pueri Dixeruntque .eam super erat *decretum* quod
2 אֲשֶׁר־נִגְזַר עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶّלֶךְ מְשָׁרְתָיו יְבַקְּשׁוּ לַמֶّלֶךְ נְעָרוֹת בְּתוּלוֹת טוֹבוֹת מַרְאֶה׃
aspectu *bonam* virginem puellam omnem congregent & ,sui regni provinciis omnibus in præfectos rex præficiat Et
3 וְיַפְקֵד הַמֶّלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל־מְדִינוֹת מַלְכוּתוֹ וְיִקְבְּצוּ אֶת־כָּל־נַעֲרָה בְתוּלָה טוֹבַת מַרְאֶה
.earum purificatoria *dare* & ; mulierum custodis ,regis eunuchi Hege manu in ,mulierum domum in *metropoli* Susan in
אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־בֵּית הַנָּשִׁים אֶל־יַד הֵגַא סְרִיס הַמֶّלֶךְ שֹׁמֵר הַנָּשִׁים וְנָתוֹן תַּמְרוּקֵיהֶן׃
Vir .sic fecit & ,regis oculis in *verbum fuit bonum* & : Vasthi pro regnet ,regis oculis in *erit bona* quæ puella Et
4 וְהַנַּעֲרָה אֲשֶׁר תִּיטַב בְּעֵינֵי הַמֶّלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וַשְׁתִּי וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶّלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃ אִישׁ
Qui ; Jemini vir ,Chis filii , Simhi filius ,Jair filius Mordechai ejus nomen & ,*metropoli* Susan in erat Jehudæus
5 יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וּשְׁמוֹ מָרְדֳּכַי בֶּן יָאִיר בֶּן־שִׁמְעִי בֶּן־קִישׁ אִישׁ יְמִינִי׃ אֲשֶׁר
fecerat transmigrare quam ,Jehudah rege Jechoniah cum est *translata* quæ transmigratione cum Jerusalaim de fuerat *translatus*
6 הָגְלָה מִירוּשָׁלַיִם עִם־הַגֹּלָה אֲשֶׁר הָגְלְתָה עִם יְכָנְיָה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגְלָה
: mater & pater ei non quia ,sui patrui filiam ,Esther ipsa ,Hadasah *nutriens fuit* Et .Babel rex Nebuchadnesar
7 נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃ וַיְהִי אֹמֵן אֶת־הֲדַסָּה הִיא אֶסְתֵּר בַּת־דֹּדוֹ כִּי אֵין לָהּ אָב וְאֵם
,fuit Et .filiam in sibi Mordechai eâ accepit ,ejus *matrem & ,ejus patrem moriendo in* & : aspectu *bona* & ,forma pulchra puella &
8 וְהַנַּעֲרָה יְפַת־תֹּאַר וְטוֹבַת מַרְאֶה וּבְמוֹת אָבִיהָ וְאִמָּהּ לְקָחָהּ מָרְדֳּכַי לוֹ לְבַת׃ וַיְהִי
est *capta* & ,Hegai manum ad *metropoli* Susan in *multas puellas congregari in* & ,ejus lex & ,regis verbum *audiri in*
בְּהִשָּׁמַע דְּבַר־הַמֶّלֶךְ וְדָתוֹ וּבְהִקָּבֵץ נְעָרוֹת רַבּוֹת אֶל־שׁוּשַׁן הַבִּירָה אֶל־יַד הֵגַי וַהֻלְּקַח
multi & ,ejus oculis in puella *erat bona* Et .mulierum custodis Hegai manum in regis domum in Esther
9 אֶסְתֵּר אֶל־בֵּית הַמֶّלֶךְ אֶל־יַד הֵגַי שֹׁמֵר הַנָּשִׁים׃ וַתִּיטַב הַנַّעֲרָה בְּעֵינָיו וַתִּשָּׂא
puellas septem & ,ei *dandum ad* ,ejus partes & ,ejus purificatoria fecit accelerari & ,ejus *facies ad* misericordiam
חֶסֶד לְפָנָיו וַיְבַהֵל אֶת־תַּמְרוּקֶיהָ וְאֶת־מְנָתָהּ לָתֵת לָהּ וְאֶת שֶׁבַע הַנַּעֲרוֹת
.mulierum domus bonum in ejus puellas & ,eam mutavit & : regis domo è ei *dandum ad spectatas*
הָרְאוּיוֹת לָתֵת לָהּ מִבֵּית הַמֶّלֶךְ וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים׃

Versio VULG. LAT.

Placuit consilium ejus regi, & principibus : fecitq; rex 21
juxta consilium Mamuchan, Et misit epistolas ad uni- 22
versas provincias regni sui, ut quæque gens audire &
legere poterat, diversis linguis & literis, esse viros prin-
cipes ac majores in domibus suis : & hoc per cunctos
populos divulgari.

CAP. II.

His ita gestis, postquàm regis Assueri indignatio de- 1
ferbuerat, recordatus est Vasthi, & quæ fecisset, vel quæ
passa esset : Dixerúntque pueri regis, ac ministri ejus ; 2
Quærantur regi puellæ virgines ac speciosæ, Et mittan- 3
tur qui considerent per universas provincias puellas spe-
ciosas & virgines : & adducant eas ad civitatem Susan,
& tradant eas in domum fœminarum sub manu Egei
eunuchi, qui est præpositus & custos mulierum regia-
rum : et accipiant mundum muliebrem, et cætera ad u-
sus necessaria. Et quæcunque inter omnes oculis regis
placuerit, ipsa regnet pro Vasthi. Placuit sermo regi : 4
et ita, ut suggesserant, jussit fieri. Erat vir Judæus in 5
Susan civitate, vocabulo Mardochæus, filius Jair, filii
Semei, filii Cis, de stirpe Jemini, Qui translatus fuerat 6
de Jerusalem eo tempore, quo Jechoniam regem Ju-
da Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat,
Qui fuit nutritius filiæ fratris sui Edissæ, quæ altero 7
nomine vocabatur Esther : et utrumque parentem ami-
serat : pulchra nimis, et decora facie. Mortuisque
patre ejus ac matre, Mardochæus sibi eam adoptavit in
filiam. Cúmque percrebruisset regis imperium, et juxta 8
mandatum illius multæ pulchræ virgines adducerentur
Susan, et Egeo traderentur eunucho ; Esther quoque in-
ter cæteras puellas ei tradita est, ut servaretur in numero
fœminarum. Quæ placuit ei, et invenit gratiam in con-
spectu illius. Et præcepit eunucho, ut acceleraret mun- 9
dum muliebrem, et traderet ei partes suas, et septem
puellas speciosissimas de domo regis, et tam ipsam quàm
pedissequas ejus ornaret atque excoleret.

תרגום TARGUM.

21 ושפר פתגמא קדם מלכא וברבניא ועבד מלכא כפתגם ממוכן : ושלח פטקין כתיבן
22 וחתימן בעוקתיה לכל פלכי מלכא לפלך ופלך כמכתב רושמיה ולשון עמא ועמא
כממלל לישניה קרי וכן אמר אתין עסיא אומיא ולישניא די דיורין בכל ממשלתי
אודהרו למהוי כל גבר מסרבן על אתתיה וכפי לה למהוי ממלא כלישן גברא
וכממלל עמיה :

ב

1 בתר פתגמיא האלין כד פח ואשתדך מרגיה חמריה וכר נח תקוף רוגזיה דמלכא
אחשורוש שרי למדכר ית ושתי מתיבן דברבנוי וכן אמרין הלא את הוא דחיבת
עלה דין דקטול על מה דעבדת אמר להון מלכא אנא לא גזרית למקטלה אלהן די
תיעול קדמי ולא עלת ופקדית למעדי מנה מלכותא אמרו ליה לא הכי אלהן
דין דקטול גזרתך עלה בעטת שבע רברבניא מן יד תקוף רוגזיה וגזרי למהוי צליבן
2 שבעא רברבניא על צליבא : ואמרו עולמי דמלכא משומשני יבעון לצרוך מלכא
3 עלמן בתולתן שפירן דחזו : ויתמני מלכא אפיטרופין בכל פלכי מלכותיה ויכנשון
ית כל עולמתא בתולתא שפירת חיוו לשושן בירנתא לבית נשיא די תמן דימוסן
ובנאין די תמן מתמני הגא רב סרים דמלכא נטר נשיא ויתגזר למהוי סמתר
4 משחדון : ועולמתא די תשפר קדם מלכא תעול למסקן מלכותא חלף ושתי
5 ושפר פתגמא קדם מלכא ועבד הכי : גבר חסידא ומודה ומצלי קדם אלהא על
עסיה הוה בשושן בירנתא ושמיה מרדכי אתקרי על דהוה מחיל למירא דכיא בר
יאיר בר שמעי בר גרא בר קיש גברא דמן שבטא בנימן הוא שמעי דאקר ית דוד
ובעא יואב למקטליה ולא שבקיה על דאסתכל ביה ברוח נבואה והמא דאטמיסי
6 מרדכי ואסתר למפק מניה וכרו פסק שמעי מלמילר פקד דוד לשלמה ברוה
למקטל יתיה : די אול בגלותא מן ירושלם עם גלותא די אגליאת עם יכניה
מלכא דיהודה די אגלי נבוכדנצר מלכא רבבל יכר צדא כורש ודריוש ית בבל
נפק מרדכי מן בבל עם דניאל וכל כנישתא דישראל די הוו תמן בבבל נפקו מן
7 תמן ועלו עם כורש מלכא למהר בשושן בירנתא : והוה מרבי ית הדסה היא
אסתר ברת אחבוי ואמאי והוו קרין לה הדסה על די הות צדקתא וצדיקיא
דמתילו לאסא אסתר הוו קרין לה על די הות צנועה בביתא דמרדכי שבעין וחמש
שנין ולא חזת אפי גבר אלהן אפי מרדכי דאתעברת לה לחוריבנא ארום לית
לה אבא ואמא עולמתא שפירת ריוו ושפירת דמית אבוהא אשתאירת
במעין דאמה וכד ילידת יתה מיתה אמה ונסבה מרדכי ליה בבריתיה והוה קריי
8 לה ברת : והוה כד אשתמע פתגם כרוז מלכא וגזרתיה ובאתכנשות עולמן
סגיאן לשושן בירנתא ליד הגי ואתברת אסתר באונסא ואתעלת לבית מלכא
9 ליד הגי נטר נשיא : ושפרת עולמתא בעיניו ואטענת חסדא קדמוי ופקד
לאתבהלא ית סמתר רבותה וית מתנתהא המניכין ולבושי מלכותא למהוי
בשבתא נהוריתא בארבע בשבתא רוחשיתא בחמש בשבתא חורפיתא בשתא
בשבתא רגועיתא ביומא דשבתא כולהן צדיקתא יהיבין לה מיכלא
ומשתיא על ידיהן מן ביתא דמלכותא ושני יתה וית עולמתהא לאוטבא
לרהון ולפנקותהון בבית נשיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et placuit verbum apud regem et magnates, et fecit rex juxta verbũ Me- 21
muchan. Et misit epistolas scriptas et obsignatas anulo suo ad omnes regi- 22
ones regis, ad singulas regiones juxta scripturam characteris earum, et ad
gentes singulas juxta locutionem linguæ earum *proclamavit, & sic dixit ; Vos gentes, nationes & linguæ, habitantes universam ditionem meam, admoniti estote* ut omnis *vir dominetur* uxori suæ, obligans eam ut *loquatur secundùm* linguam viri, et juxta sermonem populi sui.

CAP. II.

Post hæc, *cùm revalesceret & edormisset crapulam suam, &* quievis- 1
set vehementia indignationis regis Ahhasueros, cœpit recordari Vasthi:
*respondentes igitur magnates ejus, ità dixerunt, Nónne tu ipse es qui ad-
judicásti eam occisioni ob id quod fecit ? dixit eis rex, Ego nequaquam
statui ut interficeretur, sed ut intraret in præsentiam meam; cùm vero
non intrásset, jussi eam privari dignitate regia: regerum illi, Non ita se
res habet, sed sententiam mortis tulisti in eam ex consilio septem
magnatum. Illicò efferbuit excandescentia ejus, ac jussit septem magna-
tes affigi cruci.* Et dixerunt adolescentes regis ministri ejus : Quæran- 2
tur *in usum regis* adolescentulæ virgines pulchræ aspectu. Et instituat 3
rex curatores in omnibus regionibus regni sui, et congregent omnem ado-
lescentulam virginem pulchram visu in Susan metropoli, in domum mu-
lierum, *in qua thermæ sunt & balneæ*, ubi præpositus est Hege magister
Eunuchorum regius, custos mulierum ; et decernatur ut det unguentum
unctionis eorum. Et puella quæ placuerit regi intrabit ad possidendum 4
regnum pro Vasthi. Et placuit verbum regi, et fecit sic. Vir pius *& con-* 5
fitens et orans ante Deum pro populo suo, erat in Susan metropoli, et no-
mẽ ejº vocabatur Mardechi, *eò quòd similis esset myrrhæ puræ*, filiº Jair,
filii Simghi, *filii Gera*, filii Chis, viri qui fuerat de tribu Benjamin: *(iste
erat Simghi, qui maledixit David, cúmque vellet interficere eum Joab,
non permisit eum, propterea quòd intuitus eum spiritu prophetiæ, perspe-
xit fore ut Mardechai & Esther ex eo prodirent; cùm verò jam non am-
plius Simghi generandi vim haberet, jussit David Selomoh filio suo ut
morte eum multaret.)* Qui ierat in captivitatem ex Jerusalem, cum ca- 6
ptivitate quæ abducta est cum Jechoniah rege Jehudah, quem abduxit Ne-
buchadneszar rex Babel : *quando verò depopulatus est Cyrus, & Da-
rius, Babel, egressus est Mardechai ex Babel cum Daniel ac toto cœtu
Israel, qui illic erant in Babel, & venerunt cum Cyro rege ut habita-
rent in Susan metropoli.* Nutrierat autem Hadassa, ipsa est Esther, fi- 7
liam patrui sui. *Vocabant autem eam Hadassa, eò quòd esset justa, justi
verò sunt qui assimilantur myrto ; Esther vocabant eam, quòd vere-
cundè se absconderet domi Mardechai septuaginta & quinque annos, né-
que vultus viri alicujus aspiceret nisi solius Mardechai qui fuerat ipsi
nutritius* ; quoniam non erat ei pater aut mater : puella erat pulchra
aspectu & pulchra visu ; & quo tempore *mortuus est* pater ejus *relicta
est in visceribus matris suæ, & simulac peperisset eam mortua est* etiam
mater ejus, *& suscepit* eam Mardechai *ad se* in domo sua, & vocabat eam
filiam. Et fuit cùm auditum esset verbum præconis regis & decretum 8
ejus, & cùm congregarentur puellæ multæ in Susan metropoli, in manum
Hegai, sublata Esther vi inducta est in domum regis, in manum Hegai
custodis fœminarum. Et placuit puella in oculis ejus, & reportavit mi- 9
sericordiam ante illum, & jussit accelerari unguentum dignitatis ejus, &
dona ejus, torques & vestes regias quæ dandæ essent ei, & septem puellas
ad ministrandum illi *septem diebus hebdomadis ; Cholta ministrabat
primò primâ feriâ, Rokeitha secundâ feriâ, Gennitha tertiâ feriâ,
Nehoritha quartâ feriâ, Rochaßitha quintâ feriâ, Churphitha sextâ
feriâ, Regoïtha die Sabbathi ; justæ omnes & dignæ quæ darent illi ci-
bum & potum per manus suas* ex domo regis : & mutavit eam & puel-
las ejus, ut optimè esset eis in deliciis suis in domo fœminarum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 22 Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως καὶ τοῖς ἄρχοσι. καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς κατὰ ἐλάλησεν ὁ Μουχαῖος, καὶ ἀπέστειλεν (ψ) εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, καὶ τὴν λέξιν αὐτῶν, ὥστε εἶναι (ω) φόβον αὐτοῖς ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν.

MS. A. (ψ) ὁ βασιλεὺς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ εἰς χώραν καὶ χώραν, καὶ (ω) αὐτοῖς φόβον

Et placuit verbum regi, & principibus. Et fecit rex, sicut loquutus est Muchæus, Et misit in omne regnum per regionem juxta sermonem eorum; ut esset timor eis in domibus suis. 21 22

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ, (α) καὶ οὐκ ἔτι ἐμνήσθη τῆς Ἀσίν, μνημονεύων
2 οἷα ἐλάλησε, καὶ ὡς κατέκεινεν αὐτόν. Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι (β) τοῦ βασιλέως, Ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κορά-
3 σια (γ) ἄφθορα καλὰ τῷ εἴδει. Καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς κώμαρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις (δ) τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ· καὶ ὀπτεξάσαιν κοράσια ἄφθορα καλὰ τῷ εἴδει εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα·
καὶ παραδοθήτωσαν τῷ εὐνούχῳ τοῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυναικῶν· καὶ δοθήτω σμῆγμα, καὶ ἡ λοιπὴ ἐπι-
4 μέλεια. Καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ, βασιλεύσει ἀντὶ Ἀσίν. καὶ ἤρεσε τῷ βασιλεῖ τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐ-
5 ποίησεν οὕτως. Καὶ ἄνθρωπος (ε) ἦν Ἰουδαῖος ἐν Σούσοις τῇ πόλει, καὶ ὄνομα (ζ) αὐτῷ Μαρδοχαῖος ὁ (η) τοῦ
6 Ἰαΐρου, τοῦ Σεμεΐου, τοῦ Κισαῖου, ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, Ὃς ἦν αἰχμάλωτος ἐξ Ἱερουσαλὴμ, (θ) ἣν ἠχμαλώτευσε
7 Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. Καὶ ἦν τούτῳ παῖς θρεπτὴ, θυγάτηρ Ἀμιναδὰβ ἀδελφοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
(ι) καὶ ὄνομα αὐτῇ Ἐσθήρ. ἐν ᾗ τῷ μετοικίσαι αὐτῆς τοὺς γονεῖς, ἐπαίδευσεν (κ) αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα.
8 καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῷ εἴδει. Καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα, Συνήχθησαν (λ) πολλὰ κορά-
9 σια εἰς Σοῦσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα Γαΐ, καὶ ἤχθη Ἐσθὴρ πρὸς Γαΐ τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν. Καὶ ἤρεσεν
αὐτῷ τὸ κοράσιον, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἔσπευσεν (μ) δοῦναι αὐτῇ τὸ σμῆγμα, καὶ τὴν μερίδα, καὶ
τὰ ἑπτὰ κοράσια τὰ (ν) ὑποδεδειγμένα αὐτῇ ἐκ βασιλικῶν· καὶ ἐκρύψαλο αὐτὴ καλῶς καὶ ταῖς ἄδραις αὐτῆς
10 ἐν τῷ γυναικῶνι. (ξ) Καὶ οὐκ ἀπεδείξεν Ἐσθὴρ τὸ γένος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πατρίδα· ὁ γὰρ Μαρδοχαῖος ἐνε-
11 τείλατο αὐτῇ μὴ ἀπαγγεῖλαι. (ο) Καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν περιπατεῖ ὁ Μαρδοχαῖος κατὰ τὴν αὐλὴν τῆς γυ-
12 ναικείας, ὀπτεύων τί (π) Ἐσθὴρ συμβήσεται. (ρ) Οὕτως δὲ ἦν καιρὸς κορασίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βα-
σιλέα, (σ) ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο· ἕτως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας, μῆνας ἓξ
ἀλειφομένας (τ) ἐν Σμυρνίνῳ ἐλαίῳ, καὶ μῆνας ἓξ ἐν τοῖς ἀρώμασι (υ) καὶ ἐν τοῖς σμήγμασι τῶν γυναικῶν,
13 Καὶ τότε εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα· (φ) καὶ ᾧ ἐὰν εἴπῃ, παραδοθήσεται αὐτῇ (χ) Συνεισέρχεται αὐτῷ ἀ-
14 πὸ τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων· Δείλης εἰσπορεύεται, καὶ πρὸς ἡμέραν ἀποστρέφει εἰς τὸν γυναικῶνα
ἢ δεύτερον, (ψ) ἢ Γαΐ ὁ εὐνοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν, καὶ οὐκ ἔτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα,
ἐὰν μὴ κληθῇ (ω) ὀνόματι.

CAP. II.

1 Et post verba hæc cessavit rex à furore: & (a) non ultrà recordatus est ipsius Astin, in memoria habens qualia loquuta erat, & quomodò condemnaverat eam. Et dixerunt ministri regis, Quærantur regi puellæ incorruptæ pulchræ specie. Et constituet rex præfectos in omnibus regionibus regni sui: Et deligant puellas virgines pulchras specie in Susam civitatem in Gynæceum: & tradantur eunuchis regis custodi mulierum: & detur unguentum abstergens, & reliquus cultus. Et mulier, quæ placuerit regi, regnabit pro Astin. Et placuit regi res, & fecit sic. Et homo erat Judæus in Susis civitate, & nomen ejus Mardochæus filius Jairi, filii Semeiæ, filii Cisei, de tribu Benjamin, Qui fuerat ductus captivus è Hierusalem, quam captivaverat Nabuchodonosor rex Babyloniæ. Et erat huic puella nutrita filia Aminadab fratris patris ipsius, & nomen ei, Esther. In transmigrando autem parentes ejus, erudivit eam sibi in mulierem. Et erat puella pulchra specie. Et quando auditum est edictum regis; congregatæ sunt multæ puellæ in Susam civitatem sub manum Gai. Et ducta est Esther ad Gai custodem mulierum. Et placuit ei puella, & invenit gratiam in conspectu ejus. Et festinavit dare ei unguentum, & partem, & septem puellas assignatas ei è domo regia. Et usus est illâ benè, & ancillis ejus in Gynæceo. Et non indicavit Esther genus suum, neque patriam. Mardocheus enim mandaverat ei non annuntiare. Per singulos autem dies deambulabat Mardocheus per atrium Gynæcei, speculans, quid Esther accideret. Hoc autem erat tempus puellæ intrandi ad regem, cùm impleverit menses duodecim. Sic enim implentur dies cultûs, menses sex unctis in (b) oleo myrrhino, & menses sex in aromatibus, & in unguentis mulierum: Et tunc (c) ingreditur ad regem: et cuicunque dixerit (d,) tradet eam, ut simul ingrediatur ad se de Gynæceo usquè ad regias; Vespere ingreditur, et (e) versùs diem recurrit in Gynæceum secundum, ubi et non ultrà ingreditur ad regem, nisi vocata fuerit nomine. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Gai eunuchus regis, custos mulierum:

MS. A. (α) ἐμνήσθη γὰρ τῆς Ἀσίν, καθὰ ἐποίησεν, καὶ ὅσα αὐτῇ καὶ ἐκρίθη. Καὶ (β) πρὸς τὸν βασιλέα, (γ) κεκρὰ ἄφθορα (δ) τῆς βασιλείας καὶ ὀπτεξάσαι κορέσια (ε) Ἰουδαῖος ἦν (ζ) αὐτῷ (η) τοῦ Ἰαΐου, ὁ τοῦ (θ) ὃν (ι) καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐσθήρ. (κ) αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα. (λ) κορέσια πολλὰ (μ) αὐτῇ δοῦναι τὸ σμῆγμα, (ν) ὑποδεδειγμένα (ξ) Καὶ οὐκ ὑποδείξεν αὐτῆς τὸ γένος Ἐσθὴρ οὐδὲ (ο) Καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁ Μαρδοχαῖος περιπατεῖ τοῦ Μαρδοχαῖος κορέσια, μῆνες δεκαδύο· (τ) * μυείνινον ἔλαιον, καὶ (υ) τοῖς σμήγμασιν (φ) καὶ ᾧ ἂν (χ) Συνεισέρχεται αὐτὴν (ψ) ἔτε ὁ εὐνοῦχος (ω) ὀνομασί.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 ܘܫܦܝܪ ܠܡܠܬܐ ܕܢܗܘܐ ܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܪܒܢܐ. ܘܥܒܕ ܡܠܟܐ ܐܝܟܢܐ ܕܡܠܠ ܡܘܟܝܐ.
22 ܘܫܕܪ ܣܦܪܐ ܠܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. * ܘܡܠܠ ܠܟܠ ܥܡܡܐ ܕܢܗܘܢ ܡܬܬܝܡܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ.
ܘܠܡܠܬܗ. ܘܠܡܠܬܗ ܕܢܗܘܢ ܠܗ ܠܦܚܕܐ. ܕܢܗܘܐ ܠܐ ܡܬܬܠ ܒܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܗܘܢ ܠܗ ܠܦܚܕܐ.
ܘܠܡܠܬܗ ܕܢܗܘܢ ܠܗ ܠܦܚܕܐ:

* ܡܠܠܐ * ܒ *

1 * ܡܢܗ ܕܐܬܥܒܪ ܡܠܟܐ : ܘܠܐ ܫܕܪ ܠܗ ܠܐܫܬܝ ܘܠܡܠܬܗ ܕܥܒܕ ܠܗ ܠܐܫܬܝ ܘܠܡܠܬܗ ܕܥܒܕ ܠܗ ܠܐܫܬܝ
2 ܘܠܡܠܬܗ. ܘܡܠܠܘ ܡܪܝ ܡܠܟܐ. ܢܒܥܐ ܠܟܘܪܣܝܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ. * ܢܒܥܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ.
ܘܢܫܕܪܘܢ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܢܬܒܥܘܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܢܗܘܢ
ܡܬܬܝܡܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܢܬܒܥܘܢ ܟܠ ܥܡܡܐ ܕܢܗܘܢ ܡܬܬܝܡܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ.
3 * ܘܢܫܕܪܘܢ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ. ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ.
ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ
ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ
ܕܡܠܟܘܬܗ. ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ.
4 ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ. * ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ.
ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. ܘܢܫܕܪܘ ܠܟܘܪܣܝܐ ܫܦܝܪܐ
5 ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. * ܘܗܘܐ ܒܫܘܫܢ ܐܝܬ ܒܪܬ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܫܡܗ ܡܪܕܟܝ ܒܪ ܝܐܝܪ
ܒܪ ܫܡܥܝ ܒܪ ܩܝܫ ܡܢ ܫܒܛ ܒܢܝܡܝܢ. ܕܐܬܓܠܐ ܡܢ ܝܪܘܫܠܡ ܕܐܬܓܠܐ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ.
6 ܘܗܘܐ ܠܗ ܒܪܬ ܐܦܬܪ ܒܪ ܐܚܝ ܐܒܝ ܐܡܗ. ܘܗܘ ܫܡܗ ܐܣܬܪ. ܕܡܝܬ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܐܦܪܦܪ ܠܗ
ܠܒܪܬܗ. ܘܗܘ ܫܦܝܪ ܒܫܘܪܝ ܘܫܦܝܪ ܠܥܝܢ. * ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ
7 ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ
ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ.
8 ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. * ܘܗܘ ܒܡܫܟܢ ܡܠܟܐ ܕܐܬܟܢܫ ܠܟܠ ܥܡܡܐ ܕܢܗܘܢ
ܡܬܬܝܡܝܢ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ.
9 ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. * ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ
ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ
ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ. ܘܗܘ ܡܬܩܪܒ ܠܡܫܕܪ ܠܗ ܠܐܣܬܪ ܠܡܠܟܐ.

Et placuit verbum hoc regi, & magnatibus ejus. Et fecit rex secundùm verbum Meucan. Et misit literas ad omnes provincias Regis, secundùm scripturam & linguam singularum provinciarum, ut omnis vir dominaretur in domo sua. Hoc autem edicebatur suâ cujusque populi linguâ. 21 22

CAP. II.

1 Post hæc autem, cùm sedata esset ira regis Achshirash, recordatus est reginæ Vasthi, & omnium eorum quæ fecerat, quæq; ipse de ea decreverat. Et dixerunt ipsi pueri & ministri ejus; Quærantur regi virgines aspectu pulchræ. Et præficiat rex per omnes Provincias qui congregent omnes juvenculas virgines visu pulchras in gynæconem, ad Hagi eunuchum, custodem mulierum, qui ornatum ipsarum præstet. Et virgo quæ regi placuerit regina sit loco Vasthi. Et placuit verbum regi, fecitque sic. Et erat Judæus quidam, in castro Susan, cujus nomen Mordecai, filius Jair, filius Semei, filius Kish, de tribu Benjamin. Qui deportatus fuerat ab Urishlem, inter eos quos cum Juchania deportaverat Nebuchadnezar rex Babylonis: Hic educabat Hadassam, (ipsa est Esther) patruelem suam: Quia nec patrem nec matrem habebat. Virgo autè aspectu erat formosa, & visu pulchra. Et cùm mortui essent pater ac mater ejus, accepit ipsam Mordecai in filiam. Cumque publicaretur verbum regis, & præceptum ejus, et cum colligerentur multæ virgines in castrum Susan, ad Hagi eunuchum, ducta etiam iest Esther in domum regis ad custodem mulierum. Et placuit ipsi virgo & adepta est gratiam coram eo, ita ut maturè præberet ei ornatum, & partes ipsius: Et septem ancillis suis, quas ipsi præberi de domo regis, jus erat. Et sepoluit ipsi & ancillis ejus, plus quam reliquis mulieribus. 1 2 3 4 5 6 7 8 9

אסתר : ב

10 לא־הגידה אסתר את־עמה ואת־מולדתה כי מרדכי צוה עליה אשר לא תגיד׃
11 ובכל־יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית־הנשים לדעת את־שלום אסתר ומה־
12 יעשה בה׃ ובהגיע תור נערה ונערה לבוא׳ אל־המלך אחשורוש מקץ היות לה כדת
13 הנשים שנים עשר חדש כי כן ימלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים בשמן המר וששה
חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים׃ ובזה הנערה באה אל־המלך את כל־אשר תאמר
14 ינתן לה לבוא עמה מבית הנשים עד־בית המלך׃ בערב היא באה ולבקר היא
15 שבה אל־בית הנשים שני אל־יד שעשגז סריס המלך שמר הפילגשים לא תבוא
עוד אל־המלך כי אם־חפץ בה המלך ונקראה בשם׃ ובהגיע תור־אסתר בת
16 אביחיל דוד מרדכי אשר לקח־לו לבת לבוא אל־המלך לא בקשה דבר כי אם את
17 אשר־אמר הגי סריס המלך ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל־ראיה׃
18 בשנת שבע למלכותו׃ ויאהב המלך את־אסתר מכל הנשים ותשא־חן
19 וחסד לפניו מכל־הבתולות וישם כתר־מלכות בראשה׃ ויעשה המלך משתה גדול
20 לכל־שריו ועבדיו את משתה אסתר והנחה למדינות עשה ויתן משאת כיד־המלך׃
21 ובהקבץ בתולות שנית ומרדכי ישב בשער המלך׃ אין אסתר מגדת מולדתה ואת־עמה
22 כאשר צוה עליה מרדכי ואת־מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר היתה באמנה אתו׃
23 בימים ההם ומרדכי ישב בשער המלך קצף בגתן ותרש שני סריסי המלך משמרי
24 הסף ויבקשו לשלח יד במלך אחשורש׃ ויודע הדבר למרדכי ויגד לאסתר המלכה
25 ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי׃

Versio VULGAT.

Quæ noluit indicare ei populũ & patriã suã : Mardochæus enim præceperat ei, ut de hac re omnino reticeret : Qui deambulabat quotidiè ante vestibulũ domʼ, in qua electæ virgines servabantur, curã agens salutis Esther, & scire volens quid ei accideret. Cùm autem venisset tempus singularũ per ordinem puellarũ, ut intrarent ad regẽ, expletis omnibʼ quæ ad cultũ muliebrẽ pertinebant, mensis duodecimus vertebatur : ita duntaxat, ut sex mensibʼ oleo ungerentur myrrhino, & aliis sex quibusdã pigmentis et aromatibʼ uterentur. Ingredientésque ad regẽ, quidquid postulâssent ad ornatum pertinens, accipiebant, & ut eis placuerat, compositæ de triclinio fœminarum ad regis cubiculũ transibant. Et quæ intraverat vesperè, egrediebatur manè, atq; indè in secundas ædes deducebatur, quæ sub manu Susagazi eunuchi erant, qui concubinis regis præsidebat : nec habebat potestatem ad regẽ ultrà redeundi, nisi voluisset rex, & eam venire jussisset ex nomine. Evoluto autem tempore per ordinem, instabat dies, quo Esther filia Abihail fratris Mardochæi, quam sibi adoptaverat in filiam, deberet intrare ad regem. Quæ non quæsivit muliebrem cultũ, sed quæcunq; voluit Egeus eunuchʼ custos virginũ, hæc ei ad ornatũ dedit. Erat enim formosa valdè, & incredibili pulchritudine, omniũ oculis gratiosa & amabilis videbatur. Ducta est itaq; ad cubiculũ regis Assueri mense decimo, qui vocatur Tebeth, septimo anno regni ejʼ. Et adamavit eam rex plus quã omnes mulieres, habuitq; gratiã & misericordiã coram eo sup omnes mulieres, & posuit diadema regni in capite ejus, fecitq; eã regnare in loco Vasthi. Et jussit conviviũ præparari permagnificũ cunctis principibʼ, & servis suis, pro cõjunctione et nuptiis Esther. Et dedit requiem universis provinciis, ac dona largitus est juxta magnificentiam principalem. Cúmq; secundò quærerentur virgines & congregarentur, Mardochæus manebat ad januã regis : Necdũ prodiderat Esther patriã, & populũ suũ, juxta mandatũ ejus. Quidquid enim ille præcipiebat, observabat Esther : & ita cuncta faciebat, ut eo tẽpore solita erat, quo eam parvulã nutriebat. Eo igitur tẽpore, quo Mardochæus ad regis januã morabatur, irati sunt Bagathan et Thares duo eunuchi regis, qui janitores erant, et in primo palatii limine præsidebãt : voluerũntq; insurgere in regẽ, et occidere eũ. Quod Mardochæũ nõ latuit, statímq; nuntiavit reginæ Esther; et illa regi, ex nomine Mardochei, qui ad se rẽ detulerat.

תרגום Targum.

לא חויתא אסתר ית עמה ית דלדותה מטול דמרדכי פקדה דלא תחוי ומטול מה פקדה׃
דלא תחוי מטול דחשב בליבה מרדכי ושתי דעבדת יקרא לנפשה ולא צבית דייתי
למחמי שופרה למלכא ולשליטיא דן יתה דינין בישין וקטל יתה ולמה לא חויאת
אסתר עמה דתלדותה דלמא רגיז עלה מלכא וקטל לה ומשיצי עמא די היא מניה
לכן פקד יתה דלא תחוי עמה ותלדותה׃ ובכל יומא ויומא מרדכי הוה מצלי ואול
קדם דרתא די בבית נשיא למידע ית שלמא דאסתר ומה אתעבד בה׃ וכד מטא
סדור עולמתא ועולמתא למעל קדם מלכא אחשורוש מסוף דיהוי לה כהלכת
נשיא דמתינן בתפנוקיהון תרי עשר ירחי שתא ארום כדין שלימין יומי סמתורהון
שתא ירחין בטכסת ואנפקנון דמנתר ית סערא ומפנג ית בסרא ושתא ירחין
בבוסמיא ובסמתורי נשיא׃ ובהדין זמן בתר דשלמין תרי עסר ירחי שתא עולמתא
עילא לות מלכא ית כל רב וסרכן די צביא למיסר מן יד יתירב לה למעל עמה מבית
נשיא עד בית מלכא׃ בעדן רמשא הות עילא לשפשיה ית מלכא ובעדן צפרא
הות תיבא לבית נשיא תנין לידא דשעשגז רבא דמלכא נטר מטרוניתא ומכן ואלך
לא תעול תוב לות מלכא ארום אלהין ההיא דאתרעי בה מלכא וקרי לה בשמא מפרש
וכתיב׃ וכד מטא סדור אסתר ברת אביחיל אחבוי דמרדכי די נסבה ליה
לברת למעל לות מלכא לא תבעת צרוך לכל מדעם ארום אלהין ית מן דיימר
הנין רבא די למלכא נטר נשיא והות אסתר טעינת טיבו ומשכחא רחמין בעיני
כל חזיה׃ ואדברת אסתר לות מלכא אחשורוש לאתתא ואעל יתה לבית אדרון
בית מלכותיה בירחא הוא ירחא דטבת בשתא שביעתא למלכותיה׃
ורחם מלכא ית אסתר מכל נשיא דהוו מתנסבן ואטענת רחמין וטיבו קדמוי מכל
בתולתא ושוי מנכא דדהבא על רישה וטרד מן קיטון בית דסכיה ית איקונין
דשתי ואוקים תחתי ית איקונין דאסתר ואותיב יתה על כורסי תנין ואמלך יתה חלף
שתי׃ ועבד מלכא משתיא רבא לכל רברבנוי ועבדוי והוה קרי ליה משתיא
דאסתר והנית שבוק כרגא לפלכיא עבד ויהב ליה מתנן וחולק כמסת ידא דמלכא׃
ובאתכנשות בתולתא ומנא תנינא ומרדכי מצלי ואול ויתב בתרע מלכא׃ בומנא
חדא הוה שאל לה מלכא מאידין אובא את ולא הות אסתר מחויא ולדותה וית עמה
כמא דפקד עלה מרדכי וית מאמר מרדכי הות אסתר עבדת שביא ומודיא הות
נטרת ביומי ריחוקא הות מודהרא חבשלין וחמרא דעממין נוכראין לא הות טעמא
וכל פקודיא דאתחיבן בהון נשיא דבית ישראל הות נטרא על פום מרדכי היכמר
דהות נטרת כד הות מתרביא עמיה׃ ביומיא האנון מרדכי יתיב בסנהדרין
דתקינת לה אסתר בתרע מלכא וכד חוו תרין רברבניא כדין כנסו וקצפו ואמרו דין
לדין הלא מלכתא בפתגם מלכא בעיא למלקא יתן ולאוקמא ית מרדכי לית רבותא
למלקא תרין קלסנתרין ולאוקמא חד בכין אתיעטו בלישנהון בגתן ותרש טרסאי
תרין רברבני מלכא מנטרי פלטירא ואמרו לאשקאה סמא דמותא דמטול לאסתר
מלכתא ולאושיטא ידא במלכא אחשורוש למקטליה בסיפא בבית דמוכיה׃
ואשתמודע פתגמא למרדכי על דהוה חכים למללא בשבעין לישנין וחוי לאסתר
מלכתא ואמרת אסתר למלכא שום מרדכי׃

Paraph. Chald. Versio Latina.

Non indicavit Ezzther populum suum & *cognationem suam*, quia Mardechai præceperat illi ut non indicaret. *Et quare præcepit ei ut non indicaret? Quia reputavit cum animo suo Mardechai; Vasthi, quæ arrogavit honorem sibimet, neque dignata est venire ut conspiceretur pulchritudo ejus regi & proceribus, malè multavit, & capitali eam supplicio affecit. Sed quare non indicavit Esther populum cognationis suæ? Nequando infensus illi rex, & occideret ipsam, & extirparet populum à qua ipsa esset oriunda : ideo præcepit ei ut non indicaret populum suum & cognationem suam.* Et singulis diebus orabat Mardechai, & ibat ante atrium domus fœminarum, ut cognosceret pacem Ezzther, & quid fieret illi. Et quando obtigit ordo singularum puellarum ut intrarent ante regem Ahhasueros, postquam fuerat illis juxta morem fœminarum quo morabantur in delitiis suis duodecim menses anni : nam sic complebantur dies unctionis earum, sex menses *in usu olei omphacini, quod facit decidere pilos, & delicatam reddit carnem*; & sex menses in aromatibus & purificationibus mulierum. Et hoc tempore *postquam* perfecti erant duodecim menses anni, puella intrabat ad regem : omnis magnus & satelles, quos vellet dicere, statim dabantur ei, ut intrarent cum illa à domo mulierum usque ad domum regis. Tempore vespertino intrabat ad ministrandum regi, et tempore matutino redibat in domum fœminarum iterum in manum Saghasgaz magistri regii custodis matronarum : & post hoc *deinceps non ingrediebatur amplius* ad regem, nisi illa quam elegisset rex & vocasset nomine *expresso & scripto*. Et quando obtigit ordo Ezzther filiæ Abihhail patrui Mardechai, quam acceperat sibi in filiam, ut ingrederetur ad regem, non quæsivit usum cujusquam rei, nisi quod dixit Hegai magister regius custos fœminarum : Et *reportavit* Ezzther gratiam & invenit *favorem* in oculis omnium conspicientium eam. Et deducta est Ezzther ad regem *Ahhasueros in uxorem*, & introduxit eam in domum cubiculi domus regni sui mense decimo, ipse est mensis Tebeth anno septimo regni ejus. Et amavit rex Ezzther præ omnibus mulieribus *quæ assumptæ fuerant*, & reportavit misericordiam & gratiam ante illum præ cunctis puellis : & posuit monile aureum super caput ejus, *& ejecit ex conclavi cubili sui effigies Vasthi, & reposuit ibi effigies Ezzther, & collocavit eam super solio secundo*, & constituit eam reginam pro Vasthi. Et fecit rex convivium magnum omnibus magnatibus suis & servis suis, quod *vocavit*, Convivium Ezzther. Et vacationem remissionis tributi regionibus fecit, & dedit ei donum & partem juxta amplitudinem manus regis. Et cùm congregarentur puellæ vice secundâ, Mardechai *orabat, & profectus* sedebat in porta regis. *Tempore quodã percontatus est eam rex, De quanã gente es tu?* Sed non indicaverat Ezzther natale suũ & populum suũ, sicut præceperat illi Mardechai : dictum quippe Mardechai fecerat Ezzther, *Sabbatha & festa observabat, in diebus separationis sibi cavebat, decocta & vinũ alienigenarum non degustabat, & omnia præcepta, quibus tenebantur mulieres Israelitides, observabat ex præscripto Mardechai*, sicuti observaverat cùm educaretur apud illũ. In dieb' illis Mardechai sedente *in Sanhedrin, quod constituerat sibi Ezzther* in porta regis; *animadvertentes duo purpurati ita fieri*, convenerunt & indignati sunt, *dixerunt q, alter alteri: Nónne regina, annuente rege, quærit amovere nos & substituere Mardechai; haud conducit removeri duos præfectos, ut substituatur unus. Tunc inierunt consilium in linguâ suâ* Bigthan et Theres *Tarsenses*, duo magistri regii ex custodibus palatii, et dixerũt ut propinarent venenũ *lethale Ezzther reginæ*, et ut mitterent manũ in regẽ Ahhasueros, *ut occiderent eũ gladio in cubiculo suo*. Et audita est res à Mardechai, *eò quòd calleret ut loqueretur septuaginta linguis*, et indicavit Ezzther reginæ : et dixit Ezzther regi, *& scriptum est* ex nomine Mardechai.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι τὴν χρόνον Ἐσθὴρ (α) τὴν θυγατρὸς Ἀμιναδὰβ ἀδελφοῦ πατρὸς Μαρδοχαίου (α) εἰσ-
16 ελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα, οὐδὲν ἠθέτησεν (β) ὧν ἐνετείλατο ὁ εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν· ἦν
17 γὰρ Ἐσθὴρ εὑρίσκουσα χάριν (γ) παρὰ πάντων τῶν βλεπόντων αὐτήν. Καὶ εἰσῆλθεν Ἐσθὴρ (δ) πρὸς
Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Καὶ
18 ἠγάπησεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ, καὶ εὗρε χάριν ἐνώπιον πάσας τὰς παρθένους, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ γυ-
19 ναικεῖον. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ τοῖς δυνάμεσιν (ᵉ) ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ ὕ-
20 φωσε πολὺ γάμοις Ἐσθὴρ, καὶ ἄφεσιν ἐποίησε τοῖς κατὰ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος (ε) ἐθεράπευ-
φοβεῖτο τὸν θεὸν, καὶ ποιεῖν τὰ πρόσταγματα αὐτοῦ, καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ. καὶ Ἐσθὴρ (ζ) ἐ μετήλλαξε τὴν
21 ἀγωγὴν αὐτῆς. Καὶ ἐλυπήθησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως οἱ ἀρχισωματοφύλακες, ὅτι προσῆλθε (η) Μαρ-
22 δοχαῖος, καὶ ἐζήτουν ἀποκτεῖναι Ἀρταξέρξην τὸν βασιλέα. Καὶ ἐδηλώθη (θ) Μαρδοχαίῳ ὁ λόγος, καὶ ἐσή-
23 μανεν Ἐσθὴρ, καὶ (ι) αὐτὴ ἐνεφάνισε τῷ βασιλεῖ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασε τοὺς δύο εὐνούχους,
καὶ ἐπρέμασεν αὐτούς. καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς καταχωρίσαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ,
ὑπὲρ τοῦ εὐνοίας Μαρδοχαίου, (κ) ἐν ἐγκωμίῳ.

Dum autem impleretur tempus Esther filiæ Aminadab fratris patris 15
Mardochei intrandi ad regem; nihil prævaricata est eorum quæ mandavit
eunuchus custos mulierum. Erat enim Esther inveniens gratiam apud
omnes aspicientes eam. Et intravit Esther ad Artaxersem regem duo- 16
decimo mense, qui est Adar, septimo anno regni ejus. Et amavit rex 17
Esther: & invenit gratiam præ omnibus virginibus: & imposuit ei
diadema muliebre. Et fecit rex convivium omnibus amicis suis, & vir- 18
tutibus, per dies septem: & exaltavit nuptias Esther, & remisisset
fecit iis qui sub regno ipsius. Mardocheus autem serviebat in aula. 19
Esther autem non indicavit patriam suam. Sic enim mandaverat ei 20
Mardocheus, timere Deum, & facere præcepta ejus, sicut erat cum eo.
Et Esther non mutavit educationem suam. Et tristati sunt duo 21
eunuchi regis principes custodum corporis; quoniam provectus fuerat
Mardocheus: & quærebant occidere Artaxersem regem. Et manifes- 22
tum fuit Mardocheo verbum, & significavit Esther, & ipsa patefecit
regi insidias. Rex autem examinavit duos illos eunuchos, & suspen- 23
dit eos. Et præcepit rex (f) seponere in commentario in regia biblio-
theca pro benevolentia Mardochei, in encomio.

MS. A. (α) θυγατὸς (α) ἐν τῷ εἰσελθεῖν (β) ὧν αὐτῇ ἔλεγον ὁ εὐνοῦχος τῶν γυναικῶν· (γ) ἐνώπιον τῶν (δ) πρὸς τὸ Ἀρταξέρξου (ᵉ) ἐρ' (ε) ἐθεράπευσεν (ς) ὁ Μαρδοχαῖος, (ζ) οὐκ ἠλλαξεν (η) ὁ Μαρδοχαῖος, (θ) Μαρδοχαίῳ λόγος, (ι) ἡ βασίλισσα ἐνεφάνισεν τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξῃ τὰ (κ) ἐγκωμίῳ.

ΚΕΦ. γ'.

1 (α) Μετὰ δὲ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης (β) Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Βουγαῖον, καὶ ὕψωσεν αὐ-
2 τὸν, καὶ ἐφιλοτιμήσατο πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ (γ) προσεκύνουν αὐτῷ· ὅτως δὲ
3 (δ) προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος (ᵉ) ἐ προσεκύνει αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ
4 βασιλέως τῷ Μαρδοχαίῳ, Μαρδοχαῖε, τί παρῃκάς τὰ κατὰ τοῦ βασιλέως λεγόμενα; Καθ' ἑκάστην ἡμέ-
ραν (ε) ἐλάλουν αὐτῷ, καὶ οὐκ ἐπήκουεν αὐτῶν. καὶ ἐφράσθη τῷ Ἀμὰν, (ζ) Μαρδοχαῖον τοῖς τοῦ βασιλέ-
5 ως λόγοις ἀντιλεγόμενον, καὶ ἐφράσθη αὐτοῖς ὁ Μαρδοχαῖος ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι. (η) Καὶ ἔπτηνε Ἀμὰν ὅτι
6 ἐ προσκυνεῖ αὐτῷ Μαρδοχαῖος, (θ) ἐθυμώθη χόλῳ, Καὶ ἐβουλεύσατο ἀφανίσαι πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀρ-
7 ταξέρξου βασιλείαν Ἰουδαίους. (ι) Καὶ ἐποίησε ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου,
καὶ ἔβαλε κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνὸς, ὥστε ἀπολέσαι ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος Μαρδοχαίου·
8 καὶ ἔπεσον ὁ κλῆρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ μηνὸς ὅς ἐστιν Ἀδάρ. Καὶ ἐπάλησε πρὸς τὸν βασιλέα
Ἀρταξέρξου, λέων, Ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου, οἱ δὲ νό-
9 μοι αὐτῶν ἐξαλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, τοῦ δὲ νόμων τοῦ βασιλέως παρακούουσι, (ι) καὶ ἐ συμφέρει τῷ βα-
σιλεῖ ἐᾶσαι αὐτούς. (κ) Εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι αὐτοὺς, κἀγὼ διαχάλω εἰς τὸ γαζοφυ-
λάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια.

MS. A. (α) Μετὰ ταῦτα (β)* Ἀνὰμ Ἀναμαδαθοῦ (γ) προσεκύνουν Ἀμὰν· ὅτως (δ) ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς (ᵉ)* προσεκύνει, (ε) ἔλεγον αὐτῷ, καὶ ἐκ ἐπήκουεν (ζ) Μαρδοχαῖον μὴ ὑπακούοντα τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις· ἐφράσθη αὐτοῖς (η) Καὶ ἐπέγνω Ἀμὰν (θ) καὶ ἐθυμώθη Ἀμὰν χόλῳ, (ι) Ἔτει δωδεκάτῳ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου Μαρδοχαῖον μὴ ὑπακούοντα τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις· ἐφράσθη αὐτοῖς (η) Καὶ ἐπέγνω Ἀμὰν (θ) καὶ ἐθυμώθη Ἀμὰν χόλῳ, (ι) Ἔτει δωδεκάτῳ βασιλεύοντος Ἀρταξέρξου ψήφισμα ἐποίησεν, καὶ ἔλαβεν κλήρους * ἡμέρας, καὶ μῆνα ἐκ μηνὸς, (ι) καὶ τῷ βασιλεῖ ὁ συμφέρει ἐᾶσαι (κ) Εἰ δοκεῖ ἐν τῷ βασιλεῖ, δογματισάτω ἀπολέσαι, κἀγὼ διαχάλω

CAP. III.

Post hæc autem glorificavit rex Artaxerses Aman Amadathi Bu- 1
gæum, & exaltavit eum: Et prior sedebat omnibus amicis suis: Et 2
omnes, qui in aula, adorabant eum. Ita enim præcepit rex facere.
Mardocheus autem non adorabat eum. Et loquuti sunt, qui in 3
aula regis, Mardocheo; Mardochee, quid non observas ea quæ
à rege dicuntur? Per singulos dies loquebantur ei: & non obe- 4
diebat eis. Et indicârunt Aman, Mardocheum verbis regis re-
pugnantem: & indicârat eis Mardocheus, quia Judæus est. 5
Et cognoscens Aman quia non adorat eum Mardocheus; indig- 6
natus est valdè, Et decrevit delere omnes, qui sub Artaxersis regno,
Judæos. Et fecit decretum in anno duodecimo regni Artaxersis, & 7
misit sortes, diem ex die, & mensem ex mense, ut perderet in una die
genus Mardochei. Et cecidit sors in quartam & decimam mensis,
qui est Adar. Et locutus est ad regem Artaxersem, dicens; Est gens 8
disseminata in gentibus in omni regno tuo: leges autem eorum diversæ
præter omnes gentes: legibus autem regis sunt inobedientes: & non
confert regi permittere eos. Si videtur regi; decernat perdere eos: & 9
ego describam in gazophylacio regis argenti talenta decem millia.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܠܐ ܡܠܐ ܐܣܬܪ ܕܐܢܬܬܗ ܘܠܐܡܗ ܕܥܡܗ. ܡܪܕܟܝ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܠܐ ܢܚܘܐ ܠܗ ܐܣܬܪ ܕܢܬܝܕܥ ܠܗ ܡܢܘ ܗܘܐ ܐܢܬܬܗ.
11 ܘܗܠܟ ܡܪܕܟܝ ܠܩܒܠ ܟܠ ܝܘܡ ܩܒܠ ܕܪܒܬܐ ܕܢܫܐ ܕܐܣܬܪ ܘܕܡܢܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܒܟܠ ܝܘܡ ܘܝܘܡ. *
12 ܘܟܕ ܡܛܝܢ ܙܒܢ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
13 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
14 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
15 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
16 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
17 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
18 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
19 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
20 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
21 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
22 ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ
ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܥܠ ܠܬܪܥܝ ܕܡܠܟܐ ܕܟܠ ܚܕ ܘܚܕ ܡܢ ܒܬܘܠܬܐ.

Esther autem non indicavit nomen & fa- 10
miliam suam: Mordecai enim præceperat
ipsi ne indicaret. Et Mordecai ambulabat 11
singulis diebus coram atrio mulierum ut
edisceret res Esther, & quid ipsi accide-
ret. Cùm autem attingerent vices singu- 12
larum virginum, ingrediendi in conspectum
regis Achshirash, postquam impleti essent
ipsis duodecim dies, secundùm ritum mu-
lierum, (sic enim implebantur dies orna-
tûs ipsarum, sex dies in oleum myrrhæ, &
sex dies in aromata, & in munditiem mu-
liebrem,) Sic ingrediebatur virgo in con- 13
spectum regis. Et quicquid postulabat
dabatur ipsi, ut cum ipsa de gynæcone
ad domum regis adduceret. Vesperè in- 14
grediebatur, manè redibat in gynæco-
nem, sub custodiam Shangashgeshir eu-
nuchi regis, custodis concubinarum; Ne-
que ulterius in regis conspectum introibat,
nisi delectaretur eâ rex, & nomine ipsam ap-
pellaret. Cùm autem advenirent vices 15
Esther, filiæ Abichail, patrui Mordecai, qui
ipsam in filiam acceperat, ingrediendi in
conspectum regis, non postulavit quic-
quam præter id quod Hegai eunuchus
præfectus mulierum ordinaverat. Esther
autem acquirebat gratiam in oculis omni-
um qui videbant ipsam. Et ingressa est Es- 16
ther in conspectum regis Achshirash, in do-
mum regis, mense decimo, qui est Canun
posterior, anno quarto regni ipsius. Dilexit 17
autem rex Esther præ omnibus mulieribus:
Et adepta est gratiam de conspectu ejus præ
omnibus virginibus: accepitque coronam
regiam in capite suo, & regina facta est, loco
Vashti. Et fecit rex convivium magnum omnibus 18
magnatibus suis: Fecit nempè convivium
Esther: Et provinciis indulgentiam præ-
stitit: deditque dona pro facultate regis. Et
cùm colligerentur virgines secundò, Mor- 19
decai in atrio regis morante, Non indica- 20
verat Esther profanum & populum suum,
sicut præceperat Mordecai: Faciebat enim
Esther quod præcipiebat Mordecai, sicut cũ
educaretur apud ipsum. Et temporibus 21
istis, cum moraretur Mordecai in porta re-
gis, Bagthan & Therash, duo regis eunu-
chi, custodes portæ irati ipsi, quærebant mit-
tere manum in regem Achshirash. Quod 22
cùm innotuisset ipsi Mordecai, indicavit Es-
ther reginæ; ipsa autem dixit regi nomine
Mordecai.

אסתר : ג

regis facies ad dierum verborũ libro in est scriptũ & : lignũ super ipsi ambo sunt suspensi & est inventa & , res est quæsita Et

23 וַיְבַקֵּשׁ הַדָּבָר וַיִּמָּצֵא וַיֵּתְלוּ שְׁנֵיהֶם עַל־עֵץ וַיִּכָּתֵב בְּסֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃

C A P. III. ג

posuit & ;eũ elevavit & ,Agagæum Hamedatha filium Haman Achasueros rex magnificavit hæc *verba* Post

1 אַחַר׳ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה גִּדַּל הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ אֶת הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי וַיְנַשְּׂאֵהוּ וַיָּשֶׂם

se incurvantes regis porta in qui regis servi omnes Et ,secum qui principes omnes *de*super ejus thronum

2 אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כָּל־הַשָּׂרִים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְכָל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ כֹּרְעִים

Dixeruntque *se inclinabat* neque ,*se incurvabat* non Mordochai & : rex ei præceperat sic quoniam ,Haman ipsi *se inclinantes* &

3 וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהָמָן כִּי־כֵן צִוָּה־לוֹ הַמֶּלֶךְ וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתָּחֲוֶה׃ וַיֹּאמְרוּ

ipsos dicendo in ,fuit Et ?regis præceptum *transgrediens* Quare : Mordochai ad ,regis porta in qui ,regis servi

4 עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ לְמָרְדֳּכַי מַדּוּעַ אַתָּה עוֹבֵר אֶת מִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי בְּאָמְרָם

indicaverat quia :Mordochai verba starent an *videndum ad* ,Haman ipsi indicaverũt & ; eos *ad* audiret non & , *die & die* eum ad

אֵלָיו יוֹם וָיוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם וַיַּגִּידוּ לְהָמָן לִרְאוֹת הֲיַעַמְדוּ דִּבְרֵי מָרְדֳּכַי כִּי־הִגִּיד

,furore Haman est repletus & ,sibi *se inclinans & incurvans* Mordochai non quòd ,Haman vidit Et ,Jehudæus *ipse* quòd eis

5 לָהֶם אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי׃ וַיַּרְא הָמָן כִּי־אֵין מָרְדֳּכַי כֹּרֵעַ וּמִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיִּמָּלֵא הָמָן חֵמָה׃

Haman quæsivit & :Mordochai populum ei indicaverãt nam : *ipsum solum* Mordochai in manũ mittere suis oculis in contempsit Et

6 וַיָּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד בְּמָרְדֳּכַי לְבַדּוֹ כִּי־הִגִּידוּ לוֹ אֶת־עַם מָרְדֳּכָי וַיְבַקֵּשׁ הָמָן

ipse) ,primo mense In .Mordechai populum ,Achasueros regno omni in qui ,Jehudæos omnes disperdere

7 לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ עַם מָרְדֳּכָי׃ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא

die à ,Haman *facies ad (gloriæ* ipsa) *Pur* fecit projicere ,Achasueros regis duodecimo anno in (Nisan mensis

חֹדֶשׁ נִיסָן בִּשְׁנַת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לִפְנֵי הָמָן מִיּוֹם׳

ipse Est : Achasueros regem ad Haman Dixitque (.Adar mensis ipse duodecimum mensem ad mense à & , diem in

8 לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר׃ וַיֹּאמֶר הָמָן לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ יֶשְׁנוֹ

; populo omni ab *variantes* eorum leges & : tui regni provinciis omnibus in populos inter divisus & ,dispersus *unus* populus

עַם־אֶחָד מְפֻזָּר וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים בְּכָל מְדִינוֹת מַלְכוּתֶךָ וְדָתֵיהֶם שֹׁנוֹת מִכָּל־עָם

; *eos perdendum ad* scribatur, *bonum rege super* Si ,eos *dimittere conducens* non regi & ; *facientes ipsi* non regis leges &

9 וְאֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עֹשִׂים וְלַמֶּלֶךְ אֵין שׁוֶה לְהַנִּיחָם׃ אִם־עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִכָּתֵב לְאַבְּדָם

removit Et ,regis *gazas ad adjerendum ad* , opus *facientium manibus super* appendam argenti talenta millia decem &

10 וַעֲשֶׂרֶת אַלְפִים כִּכַּר כֶּסֶף אֶשְׁקוֹל עַל־יְדֵי עֹשֵׂי הַמְּלָאכָה לְהָבִיא אֶל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיָּסַר

,Jehudæorum *angustiatori* Agaghæi Hammedatha filio ,Haman illum dedit & ; *sua* manu *de*super suum annulum rex

הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתְּנָהּ לְהָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר הַיְהוּדִים׃

scribæ sunt vocati Et .tuis oculis in *bonum* secundùm eo *in faciendum ad* populus & ,tibi datum Argentum :Haman ad rex Dixitque

11 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן הַכֶּסֶף נָתוּן לְךָ וְהָעָם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ׃ וַיִּקְרְאוּ סֹפְרֵי

ad Haman præcepit quæ omnia juxta est scriptum & ,*eo in* die decimatertia in ,primo mense in regis

12 הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־צִוָּה הָמָן אֶל־

provinciæ & provinciæ ,populi & populi principes ad &,*provinciis & provinciam* super qui ,duces ad & ,regis *conspectui assistetus proceres*

אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאֶל הַפַּחוֹת אֲשֶׁר עַל־מְדִינָה וּמְדִינָה וְאֶל־שָׂרֵי עַם וָעָם מְדִינָה וּמְדִינָה

regis annulo *in* signatum & ,scriptum Achasueros regis nomine *in* ,*sua* linguâ juxta *populi & populi* & ,*ejus* scripturâ secundùm

כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעָם כִּלְשׁוֹנוֹ בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ נִכְתָּב וְנֶחְתָּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ׃

Versio VULG. LAT.

Quæsitum est, & inventum : & appensus est uterque 23
eorum in patibulo. Mandatúmque est historiis, & annali-
bus traditum coram regé.

C A P. I I I.

POst hæc rex Assuerus exaltavit Aman filium Ama- 1
dathi, qui erat de stirpe Agag: & posuit solium ejus super
omnes principes, quos habebat. Cunctique servi regis, 2
qui in foribꝰ palatii versabantur, flectebant genua, & ad-
orabant Aman : sic enim præceperat eis imperator :
solꝰ Mardochæus non flectebat genu, neq; adorabat eũ.
Cui dixerũt pueri regis, qui ad fores palatii præsidebãt; 3
Cur præter cæteros non observas mandatũ regis? Cúmq; 4
hoc crebriùs dicerent, & ille nollet audire, nuntiave-
rũt Aman, sciire cupientes utrùm perseveraret in senten-
tia : dixerat enim eis, se esse Judæum. Quod cùm audisset 5
Aman, & experimento probâsset quòd Mardochæus non
flecteret sibi genu, nec se adoraret, iratus est valdè,
Et pro nihilo duxit in unum Mardochæum mittere manꝰ 6
suas : audierat enim quòd esset gentis Judææ : magísque
voluit omnem Judæorum, qui erant in regno Assueri,
perdere nationem. Mense primo (cujus vocabulum est 7
Nisan) anno duodecimo regni Assueri, missa est sors
in urnam, quæ Hebraicè dicitur phur, coram Aman,
quo die & quo mense gens Judæorum deberet interfici:
& exivit mensis duodecimus, qui vocatur Adar. Di- 8
xítque Aman regi Assuero; Est populus per omnes pro-
vincias regni tui dispersus, & à se mutuò separatus, no-
vis utens legibus & ceremoniis, insuper & regis scita
contemnens. Et optimè nôsti quòd non expediat
regno tuo ut insolescat per licentiam. Si tibi placet, 9
decerne ut pereat, & decem millia talentorum appen-
dam arcariis gazæ tuæ. Tulit ergò rex annulum, quo 10
utebatur, de manu sua, & dedit eum Aman filio Ama-
dathi de progenie Agag, hosti Judæorum, Dixítque ad 11
eum; Argentum, quod tu polliceris, tuum sit: de po-
pulo age quod tibi placet. Vocatíque sunt scribæ regis 12
mense primo Nisan, tertiadecimâ die ejusdem mensis: &
scriptum est, ut jusserat Aman, ad omnes satrapas regis,
& judices provinciarum, diversárúmque gentium, ut
quæq; gens legere poterat, & audire pro varietate lin-
guarum, ex nomine regis Assueri, : & literæ signatæ
ipsus annulo,

תרגום Targum.

23 וְאִתְבַּע פִּתְגָמָא וְאִשְׁתְּכַח קֻשְׁט וְאִצְטְלִיבוּ תַרְוֵיהוֹן עַל קִיסָא וְאִתְכְּתִיב בְּסִפְרָא

דְּדָרְנַיָּא דְּמִתְקְרֵי תְּדִירָא קֳדָם מַלְכָּא׃

ג

1 בְּתַר פִּתְגָמַיָּא הָאִלֵּן עֲלַת מִדַּת דִּינָא קֳדָם רִבּוֹן כָּל עָלְמָא וְכֵן אֲמַרַת הֲלָא הָמָן

רִשְׁיָעָא נַחַת מִן שׁוּשַׁן לִירוּשְׁלֵם לְבַטָּלָא בְּנָיָן בֵּית מוּקְדְּשָׁךְ וְהָא כְּעַן רַבִּי מַלְכָּא

אַחַשְׁוֵרוֹשׁ יַת הָמָן בַּר הַמְּדָתָא דִּי מְזַרְעַת אֲגַג בַּר עֲמָלֵק רִשְׁיָעָא וּמַנְיֵהּ רַב עַל כּוּלָּא

וְתַקִּין יַת כּוּרְסֵיהּ מֵעֲלוֹי כָּל רַבְרְבַיָּא דִּי עִמֵּיהּ עָנֵי מָרֵי עָלְמָא עַד כְּדוֹ לָא אִשְׁתְּחַוְיָן

בְּעָלְמָא פְּסִיקוּ מִנִּי עַד דִּי יִתְרַבְרַב וְיִשְׁתְּחַוְיָן לְכָל עַמְמַיָּא וּמִן בָּתַר כֵּן אִתְפְּרַע מִנֵּיהּ

2 עַל כָּל עַקְתִּין דִּי יַעְבַּד אִינּוּן וַאֲבָהָתוּ לְעַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל עַבְדֵי מַלְכָּא דִּי בְתָרַע

בֵּית מַלְכָּא נָחְנִין לְאַנְדְּרָטָא דִּי הֲקִים בְּהֵדֵיהּ וְסָגְדִין לֵיהּ לְהָמָן אָרוּם כֵּן פַּקֵּד עֲלוֹהִי

מַלְכָּא וּמָרְדְּכַי לָא הֲוָה נָחֵן לְאַנְדְּרָטָא וְלָא הֲוָה סָגִיד לְהָמָן עַל דִּי הֲוָה לֵיהּ עֲבַד פָּלַח

3 וְאוֹדַבָּן לֵיהּ בְּטוּלְמָא דִּלְחֵם׃ וַאֲמַרוּ עַבְדֵי מַלְכָּא דִּי בְתָרַע מַלְכָּא לְמָרְדְּכַי

מָה דֵּין אֵת עֲבַר יַת תַּפְקֻדְתָּא דְּמַלְכָּא׃ וַהֲוָה בְּמַלָּלוּתְהוֹן לְוָתֵיהּ יוֹמָא וְיוֹמָא וְלָא

4 קַבֵּל מִנְּהוֹן וְחַוִּיאוּ לְהָמָן לְמֶחֱזֵי הֲיִתְקַיְּמוּן פִּתְגָמֵי מָרְדְּכַי כָּל קָבֵל פִּתְגָמֵי דְּהָמָן

אָרוּם חַוִּי לְהוֹן דִּי לְהָמָן לָא הֲוָה סָגִיד עַל דַּהֲוָה עַבְדֵיהּ דְּאוּדַבָּן לֵיהּ בְּטוּלְמָת לְחֵם

וְלָאַנְדְּרָטָא דִּי הֲקִים בְּהֵדֵיהּ לָא הֲוָה נָחֵן עַל דַּהֲוָה יְהוּדִי וִיהוּדָאֵי לָא פַּלְחִין וְלָא נָחְנִין

5 לֵיהּ׃ וַחֲזָא הָמָן אָרוּם לֵית מָרְדְּכַי נָחֵן לְאַנְדְּרָטָא וְלָא הֲוָה סָגִד לֵיהּ וְאִתְמְלֵי הָמָן עַלְוֵי

מָרְדְּכַי וִיהוּדָאֵי אִנּוּן עַמָּא דְּמָרְדְּכַי וּבְעָא הָמָן לְשֵׁיצָאָה יַת כָּל יְהוּדָאֵי דִּי בְכֹל מַלְכוּת

6 מַרְכְּתָא וִיהוּדָאֵי אִנּוּן עַמָּא דְּמָרְדְּכַי׃ בְּיַרְחָא קַדְמָאָה דְּהוּא יַרְחָא נִיסָן בְּשַׁתָּא תְרֵתָא עֲשַׂרֵי לְמַלְכָּא

אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אֲפַל פּוּרָא הוּא עַדְבָּא קֳדָם הָמָן מִן יוֹמָא לְיוֹמָא וּמִן יַרְחָא לְיַרְחָא

7 אַחַשְׁוֵרוֹשׁ אֲפַל פּוּרָא הוּא עַדְבָּא קֳדָם הָמָן מִן יוֹמָא לְיוֹמָא אִיתֵי עַמָּא חֲדָא מְבַדַּר

וּמִתְפְּרַשׁ בֵּינֵי עַמְמַיָּא וּאוֹסַיָּא וְלִישָׁנַיָּא וּמְקַצַּת מִנְּהוֹן דִּירִין בְּכָל פִּלְכֵי מַלְכוּתָךְ

וְגוּרַת אוֹרְיָתְהוֹן שַׁנְיָן מִכָּל עַמָּא לְחַמְנָא וְתַבְשִׁילְנָא לֵיתְהוֹן טָעֲמִין חַמְרָנָא

לֵיתְהוֹן שָׁתָן יוֹמֵי נִנּוּסַיָּא דִּי לְנָא לֵיתֵיהוֹן נָטְרִין וְנִימוֹסָנָא לָא מְקַיְּמִין וְיַת גְּזֵרַת

8 דִּינֵי מַלְכָּא לֵיתֵיהוֹן עָבְדִין וּלְמַלְכָּא לֵית לֵיהּ טִימִי מִנְּהוֹן וּמָה הָנְאָה אִית לֵיהּ׃

בְּהוֹן אֵין יִשְׁבְּקִנּוּן עַל אֲפֵי אַרְעָא׃ אִין עַל מַלְכָּא שַׁפִּר יִכְתַּב כְּתָבָא לְאוֹבָדָא יַתְהוֹן

9 וַעֲשָׂרֵת אַלְפִין כִּכְּרִין דִּכְסַף אֶתְקוֹל עַל יְדֵי עַבְדֵי עֲבִידְתָּא לְמֵתֵי לְבֵית גִּנְוֵי דְּמַלְכָּא

מָה דְיוֹשִׁיב קֳדָמָךְ׃ וְאִתְקְרִיאוּ לַבְלְרִין דְּמַלְכָּא בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּתְלָת עֲסַר יוֹמִין

10 וּמִן כְּוֹל מָאנֵי שְׁתִין רִבְבָן דִּסְלִקָן אֲבַהְתְּהוֹן מִן שְׁעָבוּדְהוֹן דְּמַצְרָאֵי׃ וְאַעְדֵּי מַלְכָּא

יַת גּוּשְׁפַּנְקֵיהּ מֵעֲלוֹי יְדֵיהּ וִיהַבָּהּ לְהָמָן בַּר הַמְּדָתָא דְּמְזַרְעַת אֲגַג מְעִיקָא דִּיהוּדָאֵי׃

11 וַאֲמַר מַלְכָּא לְהָמָן כַּסְפָּא יְהָא מְתִיהַב לָךְ וְעַמָּא דְּיִהְוֵין מְסִירִין בִּידָךְ לְמֶעְבַּד

12 מָה דְיוֹשִׁיב קֳדָמָךְ׃ וְאִתְקְרִיאוּ לַבְלְרִין דְּמַלְכָּא בְּיַרְחָא קַדְמָאָה בְּתְלָת עֲסַר יוֹמִין

בֵּיהּ וְאִתְכְּתִיב כְּכָל דִּי פַקֵּד הָמָן לְוַת אַסְטְרְטִילוֹסֵי מַלְכָּא וְלִוַת הַפַּרְכִּין דְּמַתְמַנְיָן

אַרְכוֹנִין עַל כָּל פְּלִכְיָא וּפְלִכְיָא וּלְוַת רַבְרְבֵי עַמָּא וְעַמָּא פְּלִכְיָא וּפְלִכְיָא כְּרִשְׁמֵהּ

כְּתִבְהוֹן וְעַמָּא וְעַמָּא כְּמַמְלֶל לִישָׁנֵיהּ בְּשׁוּם מַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וּמְפַרַשׁ וּמִתְחַתֵּם

בְּגוּשְׁפַּנְקָא דְּמַלְכָּא׃

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et investigata est res, & inventa est vera; & suspensi sunt ambo illi su- 23
per ligno : & scriptum est in libris monimentorum, qui leguntur ju-
giter ante regem.

C A P. III.

POst hæc *ingressa est proprietas judicii coram Domino totius mundi,* 1
& sic locuta est: Nonne Haman impius descendit de Susan in Jeruſa-
lem, ad impediendam ædificationem domus sanctuarii tui, ecce autem nunc
magnificavit rex Ahhasueros Haman filium Hamdatha, qui erat ex
prosapia Agag filii Ghamalek *impii*, & præposuit eum magistrum su-
per omnia, & statuit sedem ejus super omnes magnates qui cum eo
erant. *Respondit Dominus mundi, Adhucusque nondum innotuit mundo;*
mittite me donec magnus evadat, & inclarescat omnibus populis, ac
tunc demum pœnas sumam ab eo propter omnes afflictiones quibus affecit
ipse, & patres ejus, populum domus Israel. Et omnes servi regis qui 2
erant in porta regis incurvabant se *statuæ quam erexerat apud se*, & ado-
rabant ipsum Haman; nam sic præceperat de eo rex : at Mardechai
non incurvabat se *statuæ*, nec adorabat *Haman, eò quòd fuisset ei man-*
cipium, qui venditus fuerat ipsi pro frusto panis. Et dixerunt servi re- 3
gis, qui erant in porta palatii regis, ad Mardechai : Quare tu prætergre-
deris mandatum regis? Et fuit loquentibus illis ad eum per singulos 4
dies, cùm non attenderet illis, indicaverunt Haman, ut viderent num
firma essent verba Mardechai *ex adverso verborum Haman* : nam indi-
caverat illis *se non adorare Haman quòd fuisset ipsi mancipium, qui*
venivisset ei frusto panis; neq; statuæ, quam erexerat apud se, in-
curvare seipsum, quòd ipse esset Jehudæus, *Jehudæi vero nec adorant nec*
incurvant se illi. Et vidit Haman quòd Mardechai non incurvaret 5
se *statuæ* neque adoraret eum : & repletus est Haman contra Marde-
chai furore. Et fuit ludus ante illum extendere *manus suas* ad occi- 6
dendum Mardechai tantùm; namque indicaverant ipsi *quòd Mardechai*
descenderet à Jaacob, qui abstulerat ab Esau progenitore Haman jus
primogenituræ & benedictionem, Jehudæos etiam esse gentem Mardechai:
& quæsivit Haman perdere omnes Jehudæos, qui erant in *omnibus re-*
gnis Ahhasueros, gentem Mardechai. In mense primo *qui* est men- 7
sis Nisan, anno duodecimo regni Ahhasueros, jecit phura, id est, sortem,
coram Haman de die in diem, & de mense in mensem duodecimum, *qui*
est mensis Adar. Et dixit Haman regi Ahhasueros : Est gens una dispersa 8
& extensa inter gentes, *& nationes & linguas*, et pars ex illis habitant
in omnibus regionibus regni tui : et decreta legis eorum diversa sunt ab
omni gente, *panem nostrum & pulmentum nostrũ non gustant, vinum no-*
strum non bibunt, dies natalitios nostros non observant, & leges nostras
ratas non habent, et decreta judiciorũ regis illi non *exequuntur*; regi
autem nulla utilitas est ex illis : et quod commodum erit ei in illis, si
relinquat eos super faciem terræ? Si regi placuerit scribatur *scriptum* 9
facientium opus, ut inducantur in domũ thesaurorũ regis : *quæ summa*
æquat minarum sexaginta myriades, quot ascenderunt patres eorum è
servitute Ægyptiorum. Et amovit rex annulum suum de manu sua, 10
et dedit illũ Haman filio Hamdatha, qui erat ex prosapia Agag, oppres-
sori Judæorum. Et dixit rex ad Haman : Argentum datur tibi, et gens 11
tradita est in manum tuam, ut facias sicut placuerit tibi. Et vocati sunt 12
scribæ regis mense primo tertia decima die illius, et scriptum est juxta
omnia quæ præceperat Haman ad principes regis, et ad *præfectos qui*
constituti erant gubernatores singulis regionibus, et ad magnates gentis
regionum singularum *juxta characterem* scripturæ earum, et gentibus sin-
gulis juxta locutionem linguæ suæ in nomine regis Ahhasueros, et
expositum, et obsignatum sigillo regis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν (λ) δακτύλιον, ἔδωκεν εἰς χεῖρας τῷ Ἀμὰν, σφραγίσαι καὶ ἃ γεγραμ-
11 μένα καὶ ἃ Ἰεδάιον. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμὰν, Τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε, τῷ δὲ ἔθνει χρῶ ὡς
12 βούλει. Καὶ ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαιδεκάτῃ, (μ) καὶ ἔγραψαν
ὡς ἐπέταξεν Ἀμὰν τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ πᾶσαν χώραν (ν) ἀπὸ Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιο-
πίας, ταῖς ἑκατὸν εἰκοσιπέντε χώραις, τοῖς τε ἄρχουσι κατὰ ἔθνεα καὶ τῷ κατὰ αὐτῶν λέξιν, διὰ Ἀρτα-
13 ξέρξου τοῦ βασιλέως. Καὶ ἀπεσταλη διὰ βιβλιαφόρων εἰς τὴν (ξ) Ἀρταξέρξου βασιλείαν, ἀφανίσαι τὸ
γένος τῶν Ἰεδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου, ὅς ἐστιν Ἀδὰρ, καὶ διαρπάσαι τὰ ὑπάρχον-
τα αὐτῶν.

Et tollens rex annulum, dedit in manus Aman ad obsignandum (a) super
10 iis quæ scripta contra Judæos. Et dixit rex ad Aman; Argen-
11 tum quidem habe: gente autem utere, sicut vis. Et vocati sunt
12 scribæ regis mense primo tertiadecimâ die: & scripserunt, sicut præ-
cepit Aman, ducibus, & principibus, per omnem regionem ab Indica
usque ad Æthiopiam, centum viginti septem provinciis, & princi-
pibus gentium secundùm eorum linguam, per Artaxersem regem. Et
13 missum est per (b) tabellarios in Artaxersis regnum, delere genus Judæo-
rum in die una mensis duodecimi, qui est Adar, & diripere substan-
tias eorum.

Exemplar hoc Epistolæ super cæde Judæorum in Vulgata Latina habetur in principio cap. 13. usque ad finem versûs 7. Titulus verò in fine cap. 12.

Τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἔστι τὸ ἀντίγραφον τόδε. Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν (ο) εἰκοσιπέντε χωρῶν ἄρχουσι καὶ τοπάρχαις ὑποτεταγμένοις τάδε γράφει. Πολλῶν ἐπάρξας ἐθνῶν, καὶ πάσης ἐπικρατήσας (π) οἰκουμένης, ἐβουλήθην μὴ τῷ θράσει τῆς ἐξουσίας ἐπαιρόμενος, ὀπιεικέστερον δὲ καὶ (ρ) μετ' ἠπιότητος ἀεὶ διεξάγων, τοὺς τῶν ὑποτεταγμένων (σ) ἀκυμάνητον διαπαντὸς καταστήσαι βίον, τήν τε βασιλείαν (τ) ἥμερον καὶ πορευτὴν μέχρι περάτων παρεξόμενος, ἀνανεώσασθαί τε τὴν πολυπόθητον (υ) τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις εἰρήνην. (φ) Πυνθανόμενος δέ μου τῶν συμβούλων, πῶς ἂν ἀχθείη τοῦτο ἐπὶ τέρας, (χ) ὁ σωφροσύνη παρ' ἡμῖν διενέγκας, καὶ ἐν τῇ εὐνοίᾳ ἀπερίλλακτος καὶ βεβαίᾳ πίστει ἀποδεδειγμένος, καὶ δεύτερον τῷ (ψ) βασιλειῶν γέρας ἀπενηνεγμένος Ἀμὰν, (ᾧ) Ἐπέδειξεν ἡμῖν ἐν πάσαις τῇ καὶ τῇ οἰκουμένῃ φυλαῖς ἀναμεμίχθαι δυσμενῆ λαόν τινα, τοῖς νόμοις (ψ) ἀντίθετον πρὸς πᾶν ἔθνος, τά τε τῶν βασιλέων θεραπεύοντας διηνεκῶς διατάγματα, πρὸς τὸ μὴ κατατίθεσθαι τὴν ὑπ' ἐμοῦ κατεδυνομένην ἀμέριμνον συναρχίαν. Διειληφότες ἓν (ω) τόδε τὸ ἔθνος μονώτατον ἐν ἀντιπολιτείᾳ παντὶ διαπαντὸς ἀνθρώπῳ κείμενον, διαγωγὴν νόμων ξεῖνον (α) περιφέρειν, καὶ δυσνοεῖν τοῖς ἡμετέροις πράγμασι τὰ χείριστα συντυγχάνοντα κακά, καὶ πρὸς τὸ μὴ τὴν βασιλείαν εὐσταθείας τυγχάνειν. Προστεταχαμεν οὖν τοὺς σημαινομένους ὑμῖν ἐν τοῖς γεγραμμένοις ὑπὸ Ἀμὰν τοῦ τεταγμένου δὴ τῷ πράγματι, καὶ δι' ὅλου πατρὸς ἡμῶν, πάντας σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἀπολέσαι ὁλοεθροῖς, ταῖς (β) τῶν ἐχθρῶν μαχαίραις, ἄνευ παντὸς οἴκτου καὶ φειδοῦς, τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδαρ, τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, Ὅπως οἱ πάλαι καὶ νῦν δυσμενεῖς ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ βιαίως (γ) εἰς τὸν ᾅδην καταγόντες, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον εὐσταθῆ καὶ ἀτάραχα (δ) παρέχωσιν ἡμῖν διὰ τέλους (ε) τὰ πράγματα.

Et Epistolæ autem exemplar est hoc: Rex magnus Artaxerses, iis qui a b
India usque ad Æthiopicam centum viginti septem provinciarum
principibus, & locorum præfectis subjectis hæc scribit: Multis cùm
imperarem gentibus, & universum obtinuissem orbem; volui considen-
tiâ potestatis non elatus, sed mitiùs, & cum mansuetudine semper
gubernans, subjectorum tranquillas perpetuò reddere vitas, & (c) re-
gnum placidum, & pervium usque ad fines præbens, renovare etiam
optatam omnibus hominibus pacem. Percunctante autem me consili-
arios, quomodò perducatur hoc ad finem, is qui moderatione apud nos
(d) præcellit, & in benevolentia immutabilis, & stabili fide probatus,
& secundum à rege honorem adeptus Aman, Indicavit nobis, in omni-
bus, quæ per orbem, tribubus admistum esse odiosum populum quendam,
legibus oppositum adversùs omnes gentes, & regum præcepta assi-
duè constitutiones; ut non componatur is, qui à nobis dirigitur, sine
vitio concors principatus. Cùm igitur acceperimus hanc ipsam gentem
solam ex adverso omni semper homini positam, commutantem institu-
tionem legum peregrinam, & dissentientem nostris rebus pessima con-
summare mala, & ad id, ut regnum bonum statum non consequatur;
Præcipimus igitur iis qui significantur vobis in scriptis ab Aman præposito
super negotia, & (e) secundo patre nostro, omnes cum uxoribus, &
filiis (f) perdere radicitùs, ipsis inimicorum gladiis, sine ulla miseri-
cordia, & clementia, die quartadecimâ duodecimi mensis Adar præ-
sentis anni: ut qui olim, & nunc inimici, in die una violentè ad infernum descendentes, in posterum tempus benè constitutas & tranquillas præbeant nobis perfectè res.

MS. A. (λ) Δακτύλιον αὐτῷ, ἔδωκεν εἰς χεῖρας Ἀμὰν, (μ) καὶ ἐγράφησαν ὡς προστέταχεν Ἀμὰν (ν) ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ χώραις, (ξ) Ἀρταξέρξου (ο) εἴκοσι καὶ ἑπτὰ (σ) τῆς οἰκουμένης, (ρ) μετ' πότητος (σ) ἀκυμάτους (τ) ἥρεμον καὶ πορευτὴν ἄχρι περάτων (υ) παρὰ πᾶσιν (φ) Πυνθανομένου (χ) σωφροσύνης ὁ παρ' ὑμῖν διενέγκας, (ψ) βασιλέων γέρας ἀπενεγκάμενος (ᾧ) Ὑπέδειξεν (ψ) ἀντίτυπον (ω) τόδε ἔθνος (α) παραλλάξειν, καὶ δυσνοῆ (β) τῷ ἐθνῶν μάχαις, (γ) τὸν ᾅδην (δ) παρέχοισιν (ε) τὰ προσάγματα.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܐܬܬܝܗܒ ܠܗܡܢ ܠܐܝܕܗ ܕܡܠܟܐ ܕܐܢܘܢܝܘܬܐ ܕܠܐ ܢܫܬܩܠ. ܘܠܐ ܐܬܟܬܒ
ܥܡܗ ܒܫܡܗ ܕܡܠܟܐ:

* ܦܪܩܐ * ܝ *

1 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܪܝܡ ܡܠܟܐ ܐܚܫܘܪܘܫ ܠܗܡܢ ܒܪ ܗܡܕܬܐ ܐܓܓܝܐ ܘܐܪܝܡ
2 ܟܘܪܣܝܗ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܪܒܪܒܢܐ ܕܥܡܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܬܪܬܝܗܘܢ
ܡܬܟܪܥܝܢ ܠܗ ܗܘܘ ܡܫܓܕܝܢ ܠܗܡܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܢܝܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܫܓܕ ܠܗ.
3 ܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܬܪ ܕܢܐܠ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܢܝܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܫܓܕ ܠܗ.
4 ܐܡܪܘ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܬܪ ܕܢܐܠ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܢܝܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܫܓܕ ܠܗ :
ܡܢܐ ܠܐ ܢܛܪ ܦܬܓܡܐ ܕܡܠܟܐ. ܒܟܠ ܝܘܡܐ ܘܝܘܡܐ ܕܡܠܠܝܢ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ
5 ܠܐ ܡܫܓܕ ܠܗ ܗܘܐ ܡܬܡܠܝ ܒܚܡܬܐ. * ܕܚܙܐ ܗܡܢ ܕܠܐ ܡܫܓܕ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ
6 ܡܬܡܠܝ ܒܚܡܬܐ ܠܗ ܗܘܐ ܡܫܬܥܐ ܠܗ ܗܡܢ ܕܡܠܟܐ. * ܘܡܬܚܙܐ ܠܗ ܕܠܐ ܡܫܓܕ
ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܡܬܡܠܝ ܒܚܡܬܐ ܗܘܐ ܗܡܢ ܒܟܠ ܥܡܡܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܡܠܟܐ.
ܡܪܕܟܝ ܗܘ ܝܗܘܕܝܐ ܕܡܪܕܟܝ ܒܪ ܝܐܝܪ ܕܒܢܝܡܝܢܝ ܕܗܘ ܒܪ ܩܝܫ ܕܝܗܘܕܝܐ
7 * ܕܡܢܝ ܒܝܪܚܐ ܕܢܝܣܢ ܫܢܬܐ ܬܪܬܥܣܪ ܠܡܠܟܐ ܐܚܫܘܪܘܫ. ܐܦܩ ܦܘܪܐ
ܕܗܘ ܒܝܪܚܐ. ܡܢ ܝܘܡ ܠܝܘܡܐ. ܘܡܢ ܝܪܚܐ ܠܝܪܚܐ. ܕܢܝܣܢ ܠܬܪܬܥܣܪ ܝܪܚ
8 ܐܪܝ. ܐܡܪ ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ ܐܚܫܘܪܘܫ. ܐܝܬ ܥܡܐ ܕܡܦܪܫ ܘܡܬܒܥ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ
ܕܡܠܟܘܬܟ. ܘܢܡܘܣܝܗܘܢ ܫܢܝܢ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܐ. ܘܠܐ ܡܛܝܐ ܠܡܠܟܐ ܕܢܩܝܡ
9 ܠܗܘܢ ܠܗ ܐܠܦ ܪܒܘܬ ܟܣܦܐ. * ܘܐܢܐ ܠܐ ܐܬܚܝܒ ܠܡܢܝ ܒܝܕ ܥܒܕܝ
ܕܡܫܩܠ ܠܐ ܐܬܝܗܒ ܠܡܢ ܠܐܝܕ ܥܒܕ ܡܠܟܐ. ܘܩܒܠ ܡܢ ܝܕܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܚܬܡ
10 ܒܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܗܡܢ ܠܐ ܢܬܠ ܠܟ ܟܣܦܐ ܕܝܗܒ ܠܟ ܠܥܡܐ ܗܢܘ
11 ܕܥܒܕ ܠܟ ܛܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܡܪܕܟܝ ܘܠܥܡ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܟܬܒ
12 ܠܗ ܡܢ ܒܥܡ ܡܠܟܐ. * ܘܟܬܒ ܒܫܡ ܡܠܟܐ ܕܐܚܫܘܪܘܫ. ܘܚܬܡ ܒܛܒܥܬ
ܡܠܟܐ ܘܫܕܪ ܠܡܫܠܚ ܒܝܕ ܪܘܢܝܐ ܠܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܡܠܟܐ
ܕܟܬܒ ܠܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܟܠ ܥܡܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܡܠܟܐ ܕܟܬܒ ܠܟܠ ܠܫܢ ܥܡܐ
ܘܠܟܠ ܠܫܢ ܥܡܐ ܕܡܠܟܐ ܕܟܬܒ ܒܫܡ ܡܠܟܐ ܕܐܚܫܘܪܘܫ. ܘܚܬܡ ܒܛܒܥܬ ܡܠܟܐ.

Et examinatâ re, & inventâ, crucibus suf-
23 fixi sunt ambo: & scriptum est in libro
dierum, coram Rege.

CAP. III.

POst hæc autem extulit Rex Achshirash 1
Haman filium Hamadath Agagæum, & ex-
altavit thronum ejus super omnes magna-
tes qui cum ipso: Et omnes servi regis 2
qui in porta regis, inclinato genu adora-
bant Haman, sic enim præceperat rex de
eo. Mordecai autem non inclinabat genu, 3
nec adorabat. Dicebantque servi regis qui
erant in porta regis, ad Mordecai; Quare
transgrederis præceptum regis? Quod cùm 4
ipsi quotidie dicerent, nec ipsis auscultaret,
indicârunt Hamani, ut scirent an vera futu-
ra essent verba Mordecai: Indicaverat enim
ipsis se Judæum esse. Et cùm videret Ha- 5
man quod Mordecai non flecteret genu, nec
adoraret ipsum, repletus est indignatione
adversus Mordecai. Et parva res fuit 6
factu ut in Mordecai solum manum suam
mitteret; (Jndicaverant enim ipsi populum
Mordecai,) sed quærebat Haman perdere o-
mnes Judæos, qui per universum regnum
Achshirash, populum Mordecai. Mense 7
primo, qui est Nisan, anni duodecimi re-
gni Achshirash, projecit sortes: Et fue-
runt sortes coram Haman, de die in diem, &
de mense in mensem. Mense duodecimo
qui est Adar, Dixit Haman ad regem Ach- 8
shirash; Populus quidam est, per omnes
Provincias regis Achshirash dispersus & dis-
sipatus; cujus mores diversi ab omnibus po-
pulis, leges autem regis non faciunt: nec
regi expedit illos sinere. Si non videtur re- 9
gi bonum, scribat ut pereant: Et ego decem
millia talentûm argenti appendam in manus
facientium negotium, in ærarium regis in-
ferenda. Tulit rex annulum de manu sua, 10
& dedit Hamani filio Hamadath Agagæo,
hosti Judæorum: Et dixit rex, Argentum 11
tuum donatum esto tibi; & populus iste, ut
facias ei quod bonum tibi visum fuerit. Et 12
vocatus est scriba regis eodem tempore:
mense primo, decimo tertio mensis, scri-
ptum est quicquid mandavit Haman, duci-
bus regis, & præfectis singularum Provinci-
arum, principibusque populorum, secundùm
scripturam cujusque provinciæ, et secundùm
linguam cujusque populi, nomine regis Ach-
shirash scriptum est, & signatum annulo
regis.

אסתר : ד

Jehudæos omnes *perdendum ad & occidendu ad, disperdendu ad*, regis provincias omnes ad cursorum *manu in epistolas mitterentur* Et
3 וְנִשְׁלוֹחַ סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים אֶל כָּל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וְלֶאֱבֹד אֶת כָּל־הַיְּהוּדִים
(Adar mensis ipse) duodecimi mensis decimatertia in, una die *in* mulieres & parvulum, senem ad usq; & puero à
מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר
exijendum ad, populis omnibus *apertam provincia & provincia omni in legem dandū ad* scripturæ Exemplar *prædandum ad*, eorū *spolium* &
14 וּשְׁלָלָם לָבוֹז׃ פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים לִהְיוֹת
Haman & rex & : *metropoli* Susan in est *data* lex & : regis verbo in impulsi sunt egressi Cursores hanc diem ad *paratos*
15 עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה׃ הָרָצִים יָצְאוּ דְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה וְהַמֶּלֶךְ וְהָמָן
erat perplexa Susan civitas & : bibendum ad sederunt
יָשְׁבוּ לִשְׁתּוֹת וְהָעִיר שׁוּשָׁן נְבוֹכָה׃

CAP. IV. ד

est egressus & : cinere &, sacco est indutus &, sua vestimenta Mordochai scidit &, fuerat gestū quod omne cognovit Mordochai Et
1 וּמָרְדֳּכַי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיְקַרַע מָרְדֳּכַי אֶת־בְּגָדָיו וַיִּלְבַּשׁ שַׂק וָאֵפֶר וַיֵּצֵא
in intrare non quia, regis *portæ facies* ad usque venit Et *amaro* &, *magno* clamore clamavitque, civitatis mediū in
בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זְעָקָה גְדוֹלָה וּמָרָה׃ וַיָּבוֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבוֹא אֶל־
luctus, *attingem* ejus lex &, regis verbum quem loco, provincia & *provincia omni* in Et *sacci veste in regis* portam
2 שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ שָׂק׃ וּבְכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ אֵבֶל
, ejus eunuchi &, Esther puellæ venerunt Et multis sternebatur cinis &, saccus : planctū &, fletus &, jejuniū &, Jehudæis magnus
גָּדוֹל לַיְּהוּדִים וְצוֹם וּבְכִי וּמִסְפֵּד שַׂק וָאֵפֶר יֻצָּע לְרַבִּים׃ וַתָּבוֹאנָה נַעֲרוֹת אֶסְתֵּר וְסָרִיסֶיהָ
ejus saccū *removendū ad* &, Mordochai ipsum *faciendū* induere *ad*, vestes misit & : valde regina indoluit & : ei *indicaverūt* &
3 וַיַּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמַّלְכָּה מְאֹד וַתְּשַׁלַּח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת־מָרְדֳּכַי וְלַהֲסִיר שַׂקּוֹ
super ei præcepit &, *suas facies ad* fecit stare quem, regis eunuchis ex Hathach ad Esther vocavit Et recepit non & : eo *desuper*
מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃ וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ וַתְּצַוֵּהוּ עַל־
quæ, civitatis plateam ad, Mordochai ad Hathach est egressus Et hoc quid *super* & hoc quid *sciendum ad*, Mordochai
4 מָרְדֳּכַי לָדַעַת מַה־זֶּה וְעַל־מַה־זֶּה׃ וַיֵּצֵא הַתָּךְ אֶל־מָרְדֳּכַי אֶל־רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר
Haman dixit quam, argenti expositionem & ; sibi acciderat quod omne Mordochai ei indicavit Et *regis portæ facies ad*
5 לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ׃ וַיְצַו־לוֹ מָרְדֳּכַי אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ וְאֵת׳ פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן
, Susan in erat *data* quæ, legis scripturæ exemplar Et *eos* perdendum ad, Jehudæos *in* regis *gazis super appendendum ad*
לִשְׁקוֹל עַל־גְּנוּזֵי הַמֶּלֶךְ בִּיהוּדִים לְאַבְּדָם׃ וְאֵת פַּתְשֶׁגֶן כְּתָב־דָּת אֲשֶׁר־נִתַּן בְּשׁוּשַׁן
, regem ad *intrandum ad*, *ea super mandandum &*, *ei indicandum ad* & Esther ipsi *ostendendum ad*, ei dedit, *eos faciendū* disperdere *ad*
6 לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת אֶת־אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וְלִצַּוּת עָלֶיהָ לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ
Mordochai verba Esther ipsi *indicavit* &, Hathach venit Et *suo populo super* ejus *faciebus* à quærendū ad &, *eum precandū ad*
7 לְהִתְחַנֵּן־לוֹ וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו עַל־עַמָּהּ׃ וַיָּבֹא הַתָּךְ וַיַּגֵּד לְאֶסְתֵּר אֶת־דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי׃
, *scientes* regis provinciarū populus &, regis servi Omnes : Mordochai ad ei præcepit & : Hathach ad Esther Dixitque
8 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַהֲתָךְ וַתְּצַוֵּהוּ אֶל־מָרְדֳּכָי׃ כָּל־עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים
ejus lex una, fuerit vocatus non qui, interius atrium in regem ad fuerit ingressus qui, mulier & vir omnis quòd
אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבוֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַחָצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא יִקָּרֵא אַחַת דָּתוֹ
ad *ingrediendū ad*, *sum* vocata non ego & : vivat & , *auri sceptrum* rex *ei* extenderit *quòd* nisi, *interficiendū ad*
לְהָמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת שַׁרְבִיט הַזָّהָב וְחָיָה וְאָנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־
diebus triginta jam regem
9 הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלֹשִׁים יוֹם׃

Versio VULG. LAT.

Missæ sunt per cursores regis ad universas provincias, ut occiderent atque delerent omnes Judæos, à puero usq; ad senem, parvulos & mulieres, uno die, hoc est, tertiodecimo mensis duodecimi, qui vocatur Adar, & bona eorum diriperent. Summa autem epistolarum hæc fuit, ut omnes provinciæ scirent, & pararent se ad prædictam diem. Festinabant cursores, qui missi erant, regis imperium explere. Statímque in Susan pependit edictum, rege & Aman celebrante convivium, & cunctis Judæis, qui in urbe erant, flentibus.

CAP. IV.

Quæ cùm audiisset Mardochæus, scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, spargens cinerem capiti : et in platea mediæ civitatis voce magnâ clamabat, ostendens amaritudinem animi sui, Et hoc ejulatu usque ad fores palatii gradiens. Non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare. In omnibus quoque provinciis, oppidis, ac locis, ad quæ crudele regis dogma pervenerat, planctus ingens erat apud Judæos, jejunium, ululatus, & fletus, sacco & cinere multis pro strato utentibus. Ingressæ autem sunt puellæ Esther et eunuchi, nuntiaverúntque ei. Quod audiens consternata est : & vestem misit, ut ablato sacco induerent eum : quam accipere noluit. Accitóque Athach eunucho, quem rex ministrum ei dederat, præcepit ei ut iret ad Mardochæum, & disceret ab eo cur hoc faceret. Egressúsq; Athach, ivit ad Mardochæum stantem in platea civitatis, ante ostium palatii. Qui indicavit ei omnia quæ acciderant, quo modo Aman promisisset, ut in thesauros regis pro Judæorum nece inferret argentum. Exemplar quoq; edicti, quod pendebat in Susan, dedit ei, ut reginæ ostenderet, & moneret eam, ut intraret ad regem, & deprecaretur eum pro populo suo. Regressus Athach, nuntiavit Esther omnia, quæ Mardochæus dixerat. Quæ respondit ei, et jussit ut diceret Mardochæo ; Omnes servi regis, & cunctæ, quæ sub ditione ejus sunt, nôrunt provinciæ, quòd sive vir, sive mulier, non vocatus, interius atrium regis intraverit, absque ulla cunctatione statim interficiatur : nisi fortè rex auream virgam ad eum tetenderit pro signo clementiæ, atq; ita possit vivere. Ego igitur quo modo ad regem intrare potero, quæ triginta jam diebus non sum vocata ad eum?

תרגום TARGUM.

13 וּלְשַׁדְּרָא פִּטְקִין בִּידָא דְרִיהֲטוּנִין לְכָל פְּלֵכֵי מַלְכָּא לְשֵׁיצָאָה וּלְקַטְלָא וּלְהוֹבְדָא
יָת כָּל יְהוּדָאֵי מִן עוֹלֵמָא וְעַד סָבָא טַפְלָיָא וּנְשָׁיָא בְּיוֹמָא חָדָא בְּתְלָת עֲסַר יוֹמִין
14 לְיַרְח תְּרֵי עֲסַר הוּא יַרְחָא דַאֲדָר וּשְׁלִיהוֹן לְעַדָּאר׃ דִּיטַנְמָא דִכְתָבָא לְמֶהֱוֵי
מְתְיַהִיבָא גְוַרְתֵּיהּ בְּכָל פְּלָא וּפְלָא מְפַרְסַם לְכָל עַמְמַיָּא לְמֶהֱוֵיהוֹן זְמִינִין לְיוֹמָא
15 חָדֵין׃ רְיהוּטַנִין נַפְקוּ וְרִיזִין בְּפִתְגָמָא דְמַלְכָּא וּגְוַרְתָּא אִתְיְהִיבַת בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא
וּמַלְכָּא וְהָמָן הֲווֹ יָתְבִין לְמִשְׁתֵּי חַמְרָא וְקַרְתָּא דְשׁוּשָׁן מִתְעַרְבְּלָא בְּחֶדְוַת עַמְמִין
נוּכְרָאִין וּבְקָל בְּכִיתָא דְעַמָּא בֵית יִשְׂרָאֵל׃

ד

1 וּמָרְדְּכַי יָדַע עַל יְדָא דְאֵלִיָּהוּ כַּהֲנָא רַבָּא יָת כָּל מָה דְאִתְעֲבַד בְּשְׁמֵי מְרוֹמָא וּמָה
דְאִתְחַיְּבוּ עַמָּא בֵית יִשְׂרָאֵל לְשֵׁיצָאָה מִנּוֹ עָלְמָא וְהֵיכְמָה דְאִכְתִּיב וְאִתְחָתֵים
לְהוֹבְדוּתְהוֹן מִן עֲלֵוֵי אַרְעָא הֵכְדֵין אִתְכְּתִיב וְאִתְחָתֵים בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עַל עֲסַק
דְאִתְרַנְיָאוּ מִן סְעוּדְתֵּיהּ דְּאֶסְתֵּר וּרְשׁוּתָא בְּרַם חוֹתְמָא הֲוָה חָתִים מִן טִינָא וּשְׁדַר מָרֵי
עָלְמָא יָת אֵלִיָּהוּ כַּהֲנָא רַבָּא לְחַוָּאָה לְמָרְדְּכַי דִּיקוּם וְיִצְלֵי קֳדָם מָרֵי עָלְמָא עַל עֵסְקֵיהּ וְכַד
יְדַע מָרְדְּכַי בְּוַדַּאי לְבוּשׁוּי וְאִלְבֵּשׁ לְבוּשָׁא דְשַׂק עַל בְּסָרֵיהּ וּשְׁוֵי קִטְמָא עַל רֵישֵׁיהּ
וּקְבַל קְבָלְתָּא רַבְּתָא וּבְכָא בְּמְרִירוּת נַפְשָׁא בְּקָל עֲצַב׃ וַאֲתָא עַד קֳדָם תְּרַע פַּלְטִירָא
2 דְמַלְכָּא אֲרוּם לֵית רְשׁוּ לְגֻבַר לְמֵעַל לְתְרַע פַּלְטִירָא דְמַלְכָּא כַּד לְבִישׁ לְבוּשָׁא דְשַׂק׃
3 פְּלָא וּפְלָא וּבְכָל קְרָא וְקְרָיָא אֲתַר דְּפִתְגָם מַלְכָּא וּגְזֵרַת דִּינֵיהּ מְטֵי אֲבֵלָא
רַבָּא לְיהוּדָאֵי וְצוֹמָא וּבְכִיתָא וּמִסְפְּדָא וּלְבוּשׁ שַׂק וְקִטְמָא הֲוָה מִתְּשֵׁם עֲלֵוֵי צַדִּיקַיָּא
סַגִּיאִין׃ וְעָלָן עוּלִימָן דְּאֶסְתֵּר וּרְבָנָתָא וְחַוִּיאוּ לָהּ וְאִתְדְּעִעַת מַלְכְּתָא לַחֲדָא וְשַׁדְּרַת
לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא לְמַלְבֵּשׁ יָת מָרְדְּכַי וּלְמַעְדֵּי יָת שַׂקֵּיהּ מֵעֲלַוֵּיהּ וְלָא קַבֵּל׃ וּקְרַאת
אֶסְתֵּר לְדַנִיֵּאל דְּמִתְקְרֵי חֲתָךְ דִּי עַל מֵימַר פּוּמֵיהּ מִתְחַתְּכָן פִּתְגָמֵי מַלְכוּתָא וּפַקְדַת
לֵיהּ עַל מָרְדְּכַי לְמֵרַע מַה־דִּין קָל בְּכוּתָא דִּי הוּא בְּנֵי וְעַל מַה־דִּין לָא קַבֵּל לְבוּשֵׁי
6 מַלְכוּתָא דְשַׁדְּרַת לֵיהּ׃ וּנְפַק חֲתָךְ לְמַלָּלָא לְוָת מָרְדְּכַי לְפִתְאָה דְקַרְתָּא דִּי לְקֳדָם
7 תְּרַע פַּלְטִירִין דְּמַלְכָּא׃ וְחַוִּי לֵיהּ מָרְדְּכַי יָת כָּל דִּי עֲרַעֵיהּ עַל עֵסְק דְּלָא סַנִּיד לְהָמָן
לָא נְחַן לַאֲגַרְטָיוּתָא יָת דְּרָא דְמַמּוֹן כְּסַף עֶסֶר אַלְפִין כִּכְּרִין דִּי אֲמַר הָמָן לְמִתְקַל
8 עַל יְדֵיהוֹן דְּגַבָּאִין דְּמַמְּנָן עַל בֵּית גְּנוּזֵי מַלְכָּא בְּגִין יְהוּדָאֵי לְהוֹבְדוּתְהוֹן׃ וְיָת דִּיטַנְמָא
כְּתַב גְּוַרְתָּא דְאִתְיְהִיב בְּשׁוּשַׁן לְשֵׁיצוּתְהוֹן יְהַב לֵיהּ לְאַחְוָאָה יָת אֶסְתֵּר וּלְחַוָּאָה
לֵיהּ מָה דְחִשֵּׁב הָמָן רְשִׁיעָא עַל עַמָּא דִיהוּדָאֵי וּלְפַקְּדָא עֲלָהּ לְמֵעַל לְוָת מַלְכָּא
לְפַיְסָא לֵיהּ וּלְמִבְעֵי רַחֲמִין עַל עַמָּהּ׃ וְעָל חֲתָךְ וְחַוִּי לְאֶסְתֵּר יָת פִּתְגָמֵי מָרְדְּכַי׃
10 וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר לְחֲתָךְ לְמֵיזַל וּלְמַלָּלָא לְמָרְדְּכַי וּפַקְּדַת לֵיהּ עַל עֵסְק מָרְדְּכַי
11 דְּלָא יְגַרֵי עִם הָמָן מִצּוּתָא אֲרוּם דְּבָבוּ דְּבֵנֵי יַעֲקֹב וְעָשָׂו הֲוָה נְטַר לֵיהּ׃ וְשַׁוְיָאת
אֶסְתֵּר מִלִּין בְּפוּם חֲתָךְ וַאֲמַרַת לֵיהּ כְּדֵנָא תֵּימַר לְמָרְדְּכַי הָלֵא הָמָן רְשִׁיעָא גַּוֵּר
עַל מֵימַר אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּלָא לְמֵעַל לְוָת מַלְכָּא בְּלָא רְשׁוּ וְכֵן כָּל עַבְדֵּי
מַלְכָּא וְעַמְּמֵי דְּדָרִין בְּפַלְכֵי מַלְכָּא יְדָעִין דִּי כָל גֻּבַר וְאִנְתְּתָא דִּי יְעוּל לְוָת מַלְכָּא
לְדָרְתָא נַוָּאה דִּי לָא מִתְקְרֵי עַל פּוּמֵיהּ דְּהָמָן חַדָּא הִיא גְּזֵרַת דִּינֵיהּ לְמִמְסַר לְבַר מִטַּן דִּי
יוֹשִׁיט לֵיהּ מַלְכָּא יָת חֻדָּא דְדַהֲבָא וְיֶחֱי וַאֲנָא לָא אִתְקְרֵיתִי לְמֵעַל לְוָת מַלְכָּא דִּין
וְמַן תְּלָתִין יוֹמִין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ut mitterentur epistolæ in manu cursorum ad omnes regiones regis, ut destruerent, *& occiderent* & perderent omnes Jehudæos à juvene usque ad senem, infantes & mulieres die una, die tertiadecima mensis duodecimi, qui est mensis Adar, & spolia eorum diriperent. Edictum scripti erat, ut daretur decretum *ejus* in quamlibet regionem, publicum omnibus gentibus, ut essent parati ad diem illam. Cursores exierunt festini in verbo regis, & decretum datum est in Susan metropoli : & rex & Haman sedebant ad bibendum vinum ; & civitas Susan *confusa erat præ gaudio alienigenarum & voce luctus populi domus Israel.*

CAP. IV.

Et Mardochai cognovit *per manus Elijahu sacerdotis maximi* omnia quæ acta erant in *cœlis summis, quodque damnatus esset populus domus Israel tolli de medio mundi ; & quemadmodum scriptum & consignatum erat perdere eos de terra, ita scriptum & consignatum esse in cœlis supremis, eò quod voluptatem percepissent ex convivio Ahhasueros impii ; veruntamen sigillum erat ex luto : Misit itaq; Dominus mundi Elijahu sacerdotem magnum ut indicaret ipsi Mardechai, ut instaret orando coram Domino mundi pro populo suo. Utq; rescivit Mardechai* scidit vestimenta sua, & induit pro veste saccum super carnem suam, & posuit cinerem super caput suum, & clamavit clamore magno, & ploravit in amaritudine animæ voce dolentis. Et venit usque *pro foribus palatii* regis, quia non erat facultas cuiquam intrare portam *palatii* regis, cùm indutus esset veste sacci. *Singulis regionibus*, & in qualibet *urbe* & loco, quo verbum regis, & *decretum* judicii *ejus* pertigit, planctus magnus erat Jehudæis, & jejunium, & ploratus & fletus, vestimentum sacci & cinis fuit positus super *justos* multos. Et introierunt puellæ Ezzther et magistri ejus, & annunciarunt ei ; & conturbata est regina valdè : et misit vestimenta *regia* ad induendum Mardechai, et ad removendum saccum ejus ab eo ; et non accepit. Et vocavit Ezzther *Daniel, qui dictus est* Hathach, *quòd ex sententia oris ejus decisa essent negotia regni*, et præcepit ei super Mardechai, ut cognosceret quænam esset hæc vox ploratus quo plorabat, et quam ob rem non accepisset vestimenta *regia* quæ *miseram* ei. Et exivit Hathach ut alloqueretur Mardechai ad plateam urbis quæ erat ante *portam palatiorum* regis. Et exposuit illi Mardechai omnia quæ acciderant sibi, eò quòd non adorâsset Haman, nec *incurvâsset se statuæ ei*ᵒ : et *summâ copiæ* argenti, decem millia talentorū quæ dixerat Haman se appensurū super manᵒ *collectorum*, qui præpositi erant super domum thesaurorū regis, propter Jehudæos ut perderet eos. Et decretum scripturæ decreti, quod datum erat in Susan ad perdendū eos, dedit illi, ut ostenderet ipsi Ezzther, & ut narraret ei quod excogitâsset Haman impiᵒ contra gentem Jehudæorum : et ut mandaret ei ut intraret ad regem ad placandum eum, & ad quærendam misericordiam pro gente sua. Et intravit Hathach, & narravit Ezzther verba Mardechai. Et dixit Ezzther ad Hathach, ut iret & alloqueretur Mardechai, & præcepit illi super negotium Mardechai, *ne moveret cum Haman litem, quoniam immicitiam, quæ fuerat inter Jaacob & Esau, reservabat erga eum. Posuit etiam Ezzther verba in ore Hathach, dixitq, ei : Sic dices Mardechai, Nonne Haman impius decrevit ex mandato Ahhasueros, ne quis introeat ad regem in atrium interius absq, potestate facta? Nunc* autem omnes servi regis, & populi qui habitant in regionibus regis, sciunt, quòd omnis vir aut fœmina qui intraverit ad regem in atrium interius, qui non fuerit vocatus *ex ore Haman*, una est sententia judicii ejus ut moriatur ; præter eum cui tetenderit rex sceptrum aureum, ut vivat : & ego non vocata sum ut intrarem ad regem, jam tempore triginta dierum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ὑπομνημάτων ἐξεδίδετο κατὰ χώραν· καὶ παρεσκευάζετο εἰς τὴν
15 ἡμέραν ταύτην. Ἐπεσπεύδετο δὲ τὸ πρᾶγμα, (η) καὶ εἰς Σοῦσα. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν ἐκωμοδοτοῦντο. ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις.

Exemplaria autem ep stolarum edita sunt per regionem, & imperatum 14
fuit omnibus gentibus, paratos esse in diem istam. Urgebatur autem 15
negotium & in Susa. Rex autem & Aman epulabantur: turbabatur autem civitas.

MS.A. (ζ) τοῖς ἔθνεσιν πᾶσιν (η) καὶ ἐν Σέσοις.

ΚΕΦ. Δ'.

1 Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐπιγνοὺς τὸ συντελούμενον, διέρρηξε τὰ ἱμάτια (†) ἑαυτοῦ, καὶ ἐνεδύσατο σάκκον, καὶ
2 κατεπάσσατο σποδόν· καὶ ἐκπηδήσας διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, ἐβόα φωνῇ μεγάλῃ, Αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἠδι-
3 κηκός. Καὶ ἦλθεν (α) ἕως τῆς πύλης τοῦ βασιλέως, καὶ ἔστη· οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ ἐξὸν εἰσιέναι εἰς τὴν αὐλὴν, (β) σάκ-
4 κον ἔχοντι καὶ σποδόν. Καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ ἃ ἐξετίθετο τὰ γράμματα, κραυγὴ καὶ (γ) κοπετὸς καὶ πένθος
5 μέγα τοῖς Ἰουδαίοις, (δ) σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωτο ἐπὶ πολλοῖς. Καὶ εἰσῆλθον αἱ ἄρραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῇ. καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός. καὶ ἀπέστειλε (ε) στολίσαι τὴν Μαρδοχαῖον, καὶ
6 ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν σάκκον· ὁ δὲ οὐκ (ζ) ἐπείθη. Ἡ δὲ Ἐσθὴρ προσεκαλέσατο Ἀχραθαῖον τὸν εὐνοῦχον
7 αὐτῆς, ὃς παρεστήκει αὐτῇ, καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν (η) αὐτὴν παρὰ τοῦ Μαρδοχαῖου (θ) τὸ ἀληθές. Ὁ δὲ
8 Μαρδοχαῖος ἐπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονὸς, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο Ἀμὰν τῷ βασιλεῖ (*) εἰς τὴν γαζαν ταλάντων μυρίων, ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς Ἰουδαίους. Καὶ τὸ (ι) ἀντίγραφον τὸ ἐν Σέσοις ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσαι αὐτοὺς, ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ Ἐσθήρ· καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἐντείλασθαι αὐτῇ (κ) εἰσιοῦσαν παραιτήσασθαι τὸν βασιλέα, καὶ αἰτῆσαι αὐτὸν (λ) περὶ τοῦ λαοῦ,

ostendendum ipsi Esther, & dixit ei, ut (b)

CAP. IV.

Mardochæus autem cognoscens id quod consummatum fuerat, di- 1
scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, & conspersit se cinere: & exiliens per plateam civitatis, clamabat voce magna; Tollitur gens, 2
quæ nihil injustè egit. Et venit usque ad portam regis, & stetit. Non 3
enim erat ei licitum ingredi in aulam, saccum habenti, & cinerem. 4
Et in omni regione, ubi editæ fuerant literæ, clamor, & planctus, & luctus magnus Judæis: saccum & cinerem straverant sibi. Et 5
intraverunt ancillæ, & eunuchi reginæ, & annuntiâvunt ei. Et turbata est audiens factum. Et misit ad induendum stolâ Mardochæum, & auferendum ejus saccum. Ille autem persuasus non est. Esther au- 6
tem advocavit (a) Achrathæum eunuchum suum, qui assistebat ei, & misit, ut disceret ipsa à Mardochæo rem ipsam exquisitè. 7
Mardochæus autem indicavit ei factum, & promissionem, quam 6
promiserat Aman regi in gazam talentorum decem millium, ut perdat 7
Judæos. Et exemplar in Susis editum de ipsis perdendis dedit ei ad 8
mandavet illi ingredienti deprecari regem, & orare eum pro populo,

Mandatum hoc Mardochæi, cujus etiam pars est particula præcedentis versûs, in Vulgat.Lat. habetur cap. 15. v. 1, 2, & 3.

Μνησθῆσα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου, ὡς (μ) ἐτράφης ἐν χειρί μου, (ν) διότι Ἀμὰν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ ἐλάλησε κατ' ἡμῶν εἰς θάνατον. (ξ) ἐπικάλεσαι τὸν κύριον, καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν, (ο) ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ θανάτου.

Memor dierum humiliationis tuæ, quomodò nutrita es in manu mea: quoniam Aman secundus à rege locutus est contra nos ad mortem. Invoca Dominum, & loquere regi pro nobis, libera nos à morte.

9 10 Εἰσιὼν δὲ (π) ὁ Ἀχραθαῖος ἐλάλησε (ρ) αὐτῇ πάντας τοὺς λόγους τούτους. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ πρὸς Ἀ-
11 χραθαῖον, Πορεύθητι πρὸς Μαρδοχαῖον, καὶ εἴπον, Ὅτι (σ) τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας (τ) γινώσκει, ὅτι πᾶς ἄνδρωπος (υ) ἢ γυνὴ ὃς εἰσιεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν (φ) ἐσωτέραν ἄκλητος, οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία. πλὴν ᾧ (χ) ἐκτείνῃ ὁ βασιλεὺς τὴν χρυσῆν ῥάβδον, (ψ) οὗτος σωθήσεται. (ω) κἀγὼ οὐ
12 κέκλημαι εἰσιέναι πρὸς τὸν βασιλέα, οὗτοι αὐτοὶ ἡμέραι τριάκοντα. Καὶ ἀπήγγειλεν (α) Ἀχραθαῖος
13 Μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους Ἐσθήρ. Καὶ εἶπε (β) Μαρδοχαῖος πρὸς Ἀχραθαῖον, Πορεύθητι, καὶ εἴπον αὐτῷ, Ἐσθὴρ, μὴ εἴπῃς ἑαυτῇ, ὅτι (γ) σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ (*) παρὰ πάντας τοὺς Ἰουδαίους.
14 (δ) Ὡς ὅτι ἐὰν παρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, (ε) ἄλλοθεν βοήθεια καὶ σκέπη ἔσται τοῖς Ἰουδαίοις· σὺ
15 δὲ καὶ οἶκος τοῦ πατρός σου ἀπολεῖσθε. καὶ (ζ) τίς οἶδεν, εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας; (η) Καὶ
16 ἐξαπέστειλεν Ἐσθὴρ ἡνωμένα πρὸς αὐτὸν, πρὸς Μαρδοχαῖον, λέγουσα, Βαδίσας ἐκκλησίασον τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ἐν Σέσοις, καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοὶ, καὶ μὴ φάγητε, μηδὲ πίητε (θ) ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν· (ι) κἀγὼ καὶ αἱ ἄρραι μου ἀσιτήσομεν· καὶ τότε εἰσιεύσομαι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν
17 νόμον, ἐὰν καὶ (κ) ἀπολέσθαι με δέῃ. Καὶ βαδίσας Μαρδοχαῖος ἐποίησεν ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Ἐσθήρ.

Ingressus autem Achratheus locutus est ei omnia verba hæc. Dixit autem 9 10
Esther ad Achratheum; Vade ad Mardochæum, & dic; Quia gentes 11
omnes regni sciunt, quia omnis homo, vel mulier, qui ingredietur ad regem in aulam interiorem, non vocatus, non est ei salus: tantùm, cui extenderit rex aureâ virgâ, hic salvabitur. Et ego non sum vocata ingredi ad regem, 12
sunt ipsi dies triginta. Et annuntiavit Achratheus Mardocheo omnia 12
verba Esther. Et dixit Mardochæus ad Achratheum: Vade, & dic ei; 13
Esther, ne dixeris tibi, quia salvaberis sola in regno præter omnes Ju- 14
dæos: Quoniam, nisi audieris in tempore hoc; aliunde auxilium & protectio erit Judæis: tu autem, & domus patris tui peribitis. Et quis 15
novit, si ad tempus hoc factus es regnans? Et misit Esther eum qui ve- 16
niebat ad se, ad Mardocheum, dicens; Vadens convoca Judæos, qui in Susis, & jejunate super me, & non comedatis, neque bibatis per dies tres, nocte & die: & ego verò, & ancillæ meæ, abstinebimus à cibo: & tunc ingrediar ad regem præter legem, etiam si perire me oporteat. 17
Et pergens Mardochæus fecit quæcunque mandârat ei Esther.

MS.A. (†) αὐτοῦ, (α) ἕως τῆς αὐλῆς (β) Σάκκον *ἔχοντα (γ) κοπετὸς οὐν καὶ (δ) καὶ Σάκκον (ε) στολίσαι Μαρδοχαῖον, (ζ) ἐτίθη. (η) αὐλὴν (θ) *ὅτι τὴν πλατείαν πρὸς τὰ βασιλέα. Ὁ δὲ (*) εἰς γαζαν (ι) τὸ ἀντίγραφον ἐν (κ) εἰσελθεῖν παρατήσασθαι (λ) περὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδος, (μ) *ἐτράφης (ν) διὰ τί Ἀμὰν (ξ) ἐπικάλεσαι κύριον, (ο) καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς (π) Ἀχραθαῖος (ρ) Ἐσθὴρ πάντας (σ) πάντα τὰ ἔθνη (τ) γινώσκει, (υ) καὶ γυνὴ (φ) ἐντοτέραν (χ) *ἐκλίνει (ψ) αὐτὸς (ω) καὶ ἐγὼ ἐκ ἐκλαθόδω εἰσιθεῖν (α) Ἀχραθαῖος (β) Μαρδοχαῖος, Πορεύθητι, (γ) σωθήσομαι μόνη (*) ὅπερ πάντας (δ) Ὅτι ἐὰν (ε) ἄλλοθεν βοήθεια (ζ) τίς οἶδεν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον (η) Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ, ἐξαποστείλα πάλιν ἡνωμένα πρὸς Μαρδοχαῖον, (θ) ἐφ' ἡμέρας (ι) καὶ ἐγὼ (κ) ἀπολέσθαι δέῃ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܐܙܠ ܡܪܕܟܝ ܕܥܒܪ ܟܠ ܕܥܒܕܬܗ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܘܩܪܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ ܘܐܡܪ ܕܐܬܪܡܝ ܥܡܐ ܕܠܐ ܥܒܕ ܥܘܠܐ ܘܩܡ ܥܠ ܦܬܚܐ ܕܡܠܟܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܪܐ ܠܗ ܕܢܥܘܠ ܠܓܘܐ ܕܠܒܫ ܣܩ ܘܦܪܝ ܥܦܪ ܘܡܪܕ ܒܫܘܩܐ ܘܩܪܐ ܒܩܠ ܪܒ ܘܐܡܪ ܕܢܬܪܡ ܥܡ ܕܠܐ ܥܒܕ ܥܘܠ ܘܩܡ ܥܠ ܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܡܠܟܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܪܐ ܠܗ ܕܢܥܘܠ ܠܓܘ ܠܒܫ ܣܩ ܘܦܪ ܥܦܪ ܘܡܪ ܒܫ ܘ ܩ ܪ ܒ ܩ ܠ ܪ ܒ ܘ ܐ ܡ ܪ ܕ ܢ ܬ ܪ ܡ ܥ ܡ ܕ ܠ ܐ ܥ ܒ ܕ ܥ ܘ ܠ ܐ ܘ ܩ ܡ ܥ ܠ ܦ ܬ ܚ ܬ ܪ ܥ ܐ ܕ ܡ ܠ ܟ ܐ ܡ ܛ ܠ ܕ ܠ ܐ ܫ ܪ ܐ ܠ ܗ ܕ ܢ ܥ ܘ ܠ ܠ ܓ ܘ ܐ ܕ ܠ ܒ ܫ ܣ ܩ ܘ ܦ ܪ ܥ ܦ ܪ ܘ ܡ ܪ ܕ ܟ ܝ ܒ ܫ ܘ ܩ ܪ ܐ

אסתר : ה

13 12 וַיֵּרָדוּ לְמָרְדֳּכַי אֶת־דִּבְרֵי אֶסְתֵּר׃ וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכַי לְהָשִׁיב אֶל־אֶסְתֵּר אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ
לִהְיוֹת בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־הַיְּהוּדִים׃ כִּי אִם־הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת הַזֹּאת רֶוַח וְהַצָּלָה
14 לְהַטְּלֻתָם בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִמָּקוֹם אֲחֵר וְאַתְּ וּבֵית־אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם־לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעְתְּ
לַמְّלוּכָה׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מָרְדֳּכָי׃ לֵךְ כַּנֵּס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוּשָׁן
16 15 וְצוּמוּ עָלַי וְאַל־תֹּאכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וָיוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצוּם כֵּן וּבְכֵן
אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כַדָּת וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי׃ וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכַי וַיַּעַשׂ כְּכֹל
17 אֲשֶׁר צִוַּתָה עָלָיו אֶסְתֵּר׃

CAP. v. ה

וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית הַמֶּלֶךְ
1 וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית הַמַّלְכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבָּיִת׃ וַיְהִי כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־
2 אֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה עֹמֶדֶת בֶּחָצֵר נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר
בְּיָדוֹ וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשַּׁרְבִיט׃ וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה וּמַה־
3 בַּקְשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַّלְכוּת וְיִנָּתֶן לָךְ׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב יָבוֹא הַמֶּלֶךְ
4 וְהָמָן הַיּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לוֹ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַהֲרוּ אֶת־הָמָן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר
5 אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה
6 הַיָּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקְשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַّלְכוּת וְתֵעָשׂ׃ וַתַּעַן אֶסְתֵּר
7 וַתֹּאמַר שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי׃

Versio VULG. LAT.

Quod cùm audisset Mardochæus, Rursum mandavit
12 Esther, dicens; Ne putes quòd animam tuam tantùm
13 liberes, quia in domo regis es præ cunctis Judæis:
Si enim nunc silueris, per aliam occasionem libera-
14 buntur Judæi: & tu, & domus patris tui, peribitis. Et
quis novit, utrùm idcircò ad regnum veneris, ut in
tali tempore parareris? Rursùmque Esther hæc Mardo-
15 chæo verba mandavit; Vade & congrega omnes Ju-
16 daeos, quos in Susan repereris, & orate pro me. Non
comedatis, & non bibatis tribus diebus, & tribus no-
ctibus: et ego cum ancillis meis similiter jejunabo, &
tunc ingrediar ad regem, contra legem faciens, non vo-
17 cata, tradénsque me morti & periculo. Ivit itaque
Mardochæus, & fecit omnia, quæ ei Esther præce-
perat.

CAP. V.

1 DIe autem tertio induta est Esther regalibus vesti-
mentis, & stetit in atrio domûs regiæ, quod erat inte-
rius, contra basilicam regis: at ille sedebat super solium
suum in consistorio palatii contra ostium domûs. Cúm-
2 que vidisset Esther reginam stantem, placuit oculis
ejus, & extendit contra eam virgam auream, quam te-
nebat manu. Quæ accedens, osculata est summitatem
3 virgæ ejus. Dixitque ad eam rex, Quid vis Esther re-
gina? quæ est petitio tua? etiam si dimidiam partem
4 regni petieris, dabitur tibi. At illa respondit; Si re-
gi placet, obsecro ut venias ad me hodiè, & Aman te-
5 cum, ad convivium quod paravi. Statímque rex; Vo-
cate, inquit, citò Aman, ut Esther obediat voluntati.
6 Venerunt itaque rex & Aman ad convivium, quod eis
regina paraverat. Dixítque ei rex, postquàm vinum
biberat abundanter; Quid petis ut detur tibi? & pro
7 qua re postulas? etiam si dimidiam partem regni mei
petieris, impetrabis. Cui respondit Esther; Petitio
mea, & preces sunt istæ:

תרגום TARGUM.

12 וכד חזא המן רשיעא ית חתך דשמיה דניאל עאל ונפק לות אסתר ותקף רוגזיה ביה
13 ויקטליה ואודפנו תמן מיכאל וגבריאל מלאכיא וחויאו למרדכי ית פתגמי אסתר : ואמר
מרדכי למיכאל ולגבריאל לאתבא לות אסתר כדנא תימרון לה לא תחשבי בנפשיכי
14 למהך לאשתיזבא בבית מלכא מן כל יהודאי : ארום אם משתק שתוקי בעדנא הדא ולא
תפגעי על יהודאי רוחא ושיזבותא יקום ליהודאי מן אתר אוחרן בנין זכות אבהת
עלמא וישיזב יתהון מרי עלמא מן יד בעלי רבביהון ואנת וגנסת בית אבהתך חוברין
על ההיא חובתא ומן הוא חכימא די ינדע אין לשתא דאתיא בעדנא הדא אתי מטיא
1 למחסן מלכותא : ואמרת אסתר למיכאל וגבריאל לאתבא לות מרדכי : אזל כנוש
10 ית כל יהודאי די אשתכחון בשושן וצומו עלי לא תיכלון ולא תשתון תלתא יומין וצלו
קדם מרי עלמא בליליא וביומא ואוף אנא ועולמתי נצום הכדין ובתר כן אעול לות
מלכא דלא כדינא והיכמה דהוברית מן בית נשי ואדברית מנך באונסא כדין אוביד מן
17 חיי עלמא הדין בנין פורקן עמא בית ישראל : ונסת ובנס מרדכי ועבר על חדות
חנא דפסחא וצומא נור ויתב על קשמא ועבד ככל די פקדת עלוי אסתר :

ה

והוה ביומא תליתאה דפסחא ולבשת אסתר לבושי מלכותא ושרת עלה רוח קודשא
ועקמת וצליאת בדרת דבית מלכא נואה דמתבני לקבל בית מלכא די בירושלם ומלכא
1 הוה יתב על כורסי מלכותיה בבית מלכותא ומסתכל כל קבל תרע בית היא ענת אסתר
2 וכן אמרת רבון דעלמא לא תמסרנני ביד ערלא הדין ולא תעבד רעות המן רשיעא מני
היכמה די עבד מן שתי דשם טעם על מלכא ופקד למקטלה בנין דהוה צבי למסבית
ויקטלנני די עבד צבותי ובעותי די אנא בעיא מניה ואוף אנת ברחמך סגיאין חוס על
עמך ולא תמסר בנוי דיעקב בידוי דהמן בר המדתא בר עדא בר בוגאי בר אפליטוס בר
דיוסוס בר פרוס בר המדן בר תליון בר אתניסומוס בר חרום בר חרסום בר שנר בר
גנר בר פרסתא בר ויזתא בר אגג בר סומקר בר עמלק בר אליפז בר עשו רשיעא :
3 והוה כד חזא מלכא ית אסתר מלכתא קימא כד נסיסא בדרתא ותרתין עינהא ולגן
דמעין ומסתכלא כלפי שמיא מן יד אטעינת רחמין בעינוי ואושיט מלכא לאסתר ית
תגרא דדהבא דהוה נקט בידיה וקריבת אסתר ומטת לידא ואחידת בריש א דתגרא :
3 ואמר לה מלכא מה צרוך איית לך אסתר מלכתא ומה בעותך אפילו אם אנת בעיא
לפלגות מלכותי אתנניה לך לחור למבני בית מוקדשא דאיהו קאם בתחום פלגות
מלכותי לא אתן לך דהכדין קימית בשבועה לנשם ערבאה וסנבלט חורונאה וטוביה
עברא עמונאה דלא למשבק למבני יתיה דדחל אנא מן יהודאי דלמא ימרדון בי
הדא בעותא לא אעבד לך מלתא אחריתי די אנת בעיא מני אנוור ותתעבר בבהילו
4 ורעותיך אתיהב לך : ואמרת אסתר אין על מלכא שפיר ייתי מלכא והמן יומא דין
5 לשירותא דעבדית לכון : ואמר מלכא אוחיאו ית המן למעבד ית פתגם גוירת
6 אסתר ועל מלכא והמן למשתיא די עבדת אסתר : ואמר מלכא לאסתר במשתיא
דחמרא מה שאלתיך אסתר מלכתא ומה בעותיך אפילו אין אנת בעיא עד פלגות
מלכותי תתעבד בעותיך לחור למבני בית מוקדשא דאיהו קאם בתחום פלגות
מלכותי לא אתן לך דהכדין קימית בשבועה לנשם ערבאה וסנבלט חורונאה וטוביה
עברא עמונאה דלא למשבק למבני יתיה דדחל אנא מן יהודאי דלמא ימרדון בי
7 הדא בעותא לא אעבד לך מלתא אחריתי די אנת בעיא מני אנוור ותתעבר בבהילו
ואמרת לית אנא בעיא פלגות מלכותא בשאלתי ולא בנין בית מוקדשא בבעותי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Cùm autem videret Haman impius Hathach, cui nomen Daniel, porro ac
12 *retro itantem ad Ezzther, excanduit furor ejus in eum, & occidit eum:*
sed in promptu adfuerunt illic Michael & Gabriel Angeli, & narra-
verunt Mardechai verba Ezzther. Et dixit Mardechai *Michaeli &*
13 *Gabrieli,* ut responderetur Ezzther: *sic dicetis ei,* Ne arbitrere in anima
14 tua quòd *abiens* evades in domo regis ex omnibus Jehudæis. Nam
si tacendo tacueris in tempore hoc, *nec intercesseris pro Jehudæis,*
dilatatio & evasio existet Jehudæis ex loco alio, *ob meritum patrum an-*
tiquorum, & eripiet eos Dominus mundi è manu inimicorum suorum;
tu autem, & familia domus patrum tuorũ peribitis propter hanc cul-
pam: & quis est sapiens qui sciat, an ad *annum venientem tempore hoc*
tu contigeris ad *possidendum* regnum? Et dixit Ezzther *Michaeli &*
15 *Gabrieli,* ut responderetur Mardechai. Vade congregato omnes Je-
16 hudæos qui inventi fuerint in Susan, & jejunate *pro me*; ne comedatis
& ne bibatis tribus diebus *& orate ante Dominum mundi* noûte & die,
& etiam ego & puellæ meæ *jejunabimus* similiter: et posthæc intrabo ad
regẽ, quanquam non juxta morẽ; *& quemadmodum perii è gynæceo meo à*
te violenter abrepta, ita peream *à vita hujus mundi propter salutem*
populi domus Israel. Et contristatus *& indignatus* est Mardechai, &
17 *peccavit in lætitiam festi Paschatis, & jejunium indixit, & sedit in*
cinere: fecitque juxta omnia quæ præceperat ei Ezzther.

CAP. V.

1 ET fuit die tertio *Paschatis*, induit se Esther vestimento regio, *&*
requievit super eam spiritus sanctus, & stetit *& oravit* in atrio domus
regis interiori, *quod extructum erat* è regione domus regis, *quæ erat in*
Jerusalem: & rex sedebat super solium regni sui in domo regia, *& aspexit*
omnino è regione portæ domus. *Et proloquuta Esther ita dixit; Domine*
mundi ne tradas me in manum præputiati hujus, neq; efficias cupidinem
Haman impii de me, quemadmodum effecit de Vasthi, quam posito edicto
regio jussit interfici, quòd vellet eum ducere filiã suã: Cumq; congrega-
rentur puellæ in manũ Hegai, adfuit unà filia Haman; sed placitum est
cœlitus ut quotidie inquinaret stercore matulam & urina, & os ejus fœ-
teret teterrimè, & educerent eam quam citissimè: atque hinc occasio data
est huic rei ut acciperer illi; nunc etiam redde me gratiosam in ocu-
los ejus ne interficiat me, sed efficiat desideriũ & petitionẽ meã quã peti-
tura sũ ab eo. Tu etiam in misericordiis tuis multis propitius esto populo
tuo, ne tradas filios Jaacob in manus Haman filii Hamdatha, filii Ada,
filii Bisnai, filii Aphlitus, filii Dejosos, filii Peros, filii Hamdan, filii
Talion, filii Atnisomus, filii Charũ, filii Charsũ, filii Segar, filii Negar,
filii Parmasta, filii Vaisatha, filii Agag, filii Sumcar, filii Amalek, filii
2 *Eliphaz, filii Esau impii.* Et fuit cùm videret rex Ezzther stantem *ac tri-*
stitiam præ se ferentem in atrio, *& ambobus oculis fundentem lachrymas,*
& suspicientem versus cœlum, illico reportavit illa gratiam *in oculis*
ejus; & extendit rex ad Ezzther sceptum aureum quod tenebat in manu
sua, & accessit Ezzther & attigit manu sua, et apprehendit caput sceptri.
3 Et dixit ei rex: Quid opus est tibi Ezzther regina? aut quæ est postulatio
tua? *vel si tu postulaveris* ad dimidium regni mei, *dabo illud* tibi: *tan-*
tummodo ut exstruatur domus sanctuarii, quæ stat in termino dimidii re-
gni mei haud largitur sũ tibi, quòd ita pollicit sim jurejurando Gosem
Arabi, & Sanballath Horonitæ & Tobiæ servo Ammonitæ, me non per-
missurũ eã restaurari; metuo enim à Jehudæis, ne rebellent in me. Hoc
postulatũ tuũ haud effectũ tibi dabo: quidvis aliud quod petieris à me, de-
4 *cernam ut fiat tibi confestim, & desiderium tuum tibi dabitur.* Et dixit
Ezzther si regi gratum est *veniat* rex et Haman hodie ad convivium quod
5 feci *vobis.* Et dixit rex: *Accelerate* Haman ut faciat verbum *statuti*
6 Ezzther: et intravit rex et Haman ad convivivium quod fecerat
Ezzther. Et dixit rex ad Ezzther in convivio vini: Quæ est petitio tua
Ezzther regina? et quæ postulatio tua? *fiat si tu petieris* usque ad di-
midium regni mei, fiet *petitio tua: tantummodo ut exstruatur domus*
sanctuarii, quæ stat in termino dimidii regni mei haud concessurus sum
tibi; quòd ita fidem meam jurejurando astrinxerim Gosem Arabi, &
Sanballath Horonitæ & Tobiæ servo Ammonitæ, me non permissurum
ut ea restauretur, ne rebellent in me Jehudæi. Et respondit Ezzther
7 et dixit: *Ego minimè postulo dimidium regni petitione mea, neque res-*
taurationem domus sanctuarii postulatione mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Sequens Oratio Mardochæi pro Judæorum liberatione, in Vulg. Lat. habetur cap. 13. v. 8. usque ad finem cap.

(λ) Καὶ ἐδέηθη κυρίου, μνημονεύων πάντα τὰ ἔργα κυρίου, καὶ εἶπε, (μ) Κύριε κύριε βασιλεῦ πάντων κρατῶν, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ σου τὸ πᾶν ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀντιδοξῶν σοι ἐν τῷ θέλειν σε σῶσαι τὸν Ἰσραήλ. Ὅτι σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ πᾶν θαυμαζόμενον ἐν τῇ ὑπὸ (ν) οὐρανόν. Καὶ κύριος εἶ πάντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιτάξεταί σοι τῷ κυρίῳ. Σὺ πάντα (ξ) γινώσκεις· σὺ οἶδας κύριε, ὅτι οὐκ ἐν ὕβρει, οὐδὲ ἐν ὑπερηφανείᾳ, οὐδὲ ἐν φιλοδοξίᾳ ἐποίησα τοῦτο, τὸ μὴ προσκυνεῖν τὸν ὑπερήφανον Ἀμάν. Ὅτι ἡυδόκουν φιλεῖν πέλμαλα ποδῶν αὐτοῦ πρὸς σωτηρίαν Ἰσραήλ. (ο) Ἀλλ' ἐποίησα τοῦτο, ἵνα μὴ δῶ δόξαν ἀνθρώπῳ ὑπεράνω δόξης (π) θεοῦ καὶ οὐ προσκυνήσω (ρ) οὐδένα, πλὴν σοῦ τοῦ κυρίου μου, καὶ οὐ ποιήσω αὐτὰ ἐν ὑπερηφανείᾳ. (σ) Καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς ὁ θεὸς Ἀβραάμ, φείσαι τοῦ λαοῦ σου, ὅτι ὀπιβλέποισιν ἡμῖν εἰς καταφθορὰν, καὶ ἐπεθύμησε (τ) ἀπολέσαι τὴν ἐξ ἀρχῆς κληρονομίαν σου. Μὴ ὑπερίδῃς τὴν μερίδα σου, ἣν ἐλυτρώσω ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ἐπάκουσον τῆς δεήσεώς μου, καὶ ἱλάσθητι τῷ κλήρῳ σου, καὶ στρέψον τὸ πένθος ἡμῶν εἰς εὐφροσύνην, ἵνα ζῶντες ὑμνῶμεν (υ) σου τὸ ὄνομα κύριε, καὶ μὴ ἀφανίσῃς (φ) στόμα αἰνούντων σε κύριε. Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ ἐκέκραξεν ἐξ ἰσχύος αὐτῶν, ὅτι (χ) θάνατος αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν.

Et deprecatus est Dominum, memor omnium operum Domini; Et dixit; Domine Domine rex omnipotens, quia in potestate tua sunt omnia, & non est qui dissentiat à te, cùm tu volueris salvare Israel. Quoniam tu fecisti cœlum & terram, et omne quod suspicitur in subcœlestibus: Et Dominus es omnium, et non est, qui resistat tibi Domino. Tu omnia cognoscis: tu nosti Domine, quia non in contumelia, neque in superbia, neque in cupiditate gloriæ feci hoc, ut non adoravem superbum Aman: Quoniam benè affectus eram osculari vestigia pedum ejus ad salutem Israel. Sed feci hoc, ut non ponerem gloriam hominis super gloriam Dei: et non adorabo quenquam præter te Dominum meum, et non faciam hæc in superbia. Et nunc, Domine Deus rex Deus Abraam, parce populo tuo: quoniam intuentur nos ad perditionem, et concupierunt perdere eam quæ à principio, hæreditatem tuam. Ne despicias partem tuam, quam tibi redemisti è terra Ægypti. Exaudi deprecationem meam, et propitiare sorti tuæ, et verte luctum nostrum in delectationem: ut viventes hymnis celebremus nomen tuum, Domine: et ne deleas os laudantium te. Et omnis Israel vociferatus est ex fortitudine sua; quoniam mors sua in oculis ipsorum.

Planctus hic Esther, ejusque Oratio quæ sequitur, in Vulgata Latina habentur cap. 14. per totum.

Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα κατέφυγεν ἐπὶ τὸν κύριον ἐν ἀγῶνι θανάτου κατειλημμένη, καὶ ἀφελομένη τὰ ἱμάτια τῆς δόξης αὐτῆς, ἐνεδύσατο ἱμάτια γενοχορείας καὶ πένθους, καὶ ἀντὶ τῶν ὑπερηφάνων ὀνομάτων, σποδοῦ καὶ κοπετῶν (χ) ἐνέπλησε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς· καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐταπείνωσε σφόδρα, (ψ) καὶ πᾶν τόπον κόσμου ἀγαλλιάματος αὐτῆς ἔπλησε τριχῶν αὐτῆς. Καὶ (ω) ἐδέετο κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἶπεν, (α) Κύριέ μου βασιλεῦ ἡμῶν σὺ εἶ μόνος, βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ βοηθὸν εἰ μὴ σέ, Ὅτι κίνδυνός μου (β) ἐν χειρί μου. Ἐγὼ (γ) ἤκουον ἐκ γενετῆς μου ἐν φυλῇ πατριᾶς μου, ὅτι σὺ κύριε ἔλαβες τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ πάντων τῶν προγόνων αὐτῶν εἰς κληρονομίαν αἰώνιον, καὶ ἐποίησας αὐτοῖς (δ) ὅσα ἐλάλησας. Καὶ νῦν ἡμαρτομεν ἐνώπιόν σου, καὶ παρεδώκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν, Ἀνθ' ὧν ἐδοξάσαμεν τοὺς θεοὺς αὐτῶν. Δίκαιος εἶ κύριε. Καὶ νῦν οὐχ (ε) ἱκανώθησαν ἐν πικρασμῷ δουλείας ἡμῶν, (τ) ἀλλ' ἔθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν εἰδώλων αὐτῶν, Ἐξάραι ὁρισμὸν στόματος σου, καὶ ἀφανίσαι κληρονομίαν σου, (ζ) καὶ ἐμφράξαι στόμα αἰνούντων σοι, καὶ σβέσαι δόξαν οἴκου σου καὶ (η) θυσιαστηρίου σου,

Et Esther regina confugit ad Dominum in agone mortis comprehensa: Et auferens vestimenta gloriæ suæ, induit vestimenta angustiæ, et luctûs: et pro superbis suavitatibus, cinere et fimo implevit capui suum: et corpus suum humiliavit valdè: et omnem locum (c) ornatûs exultationis suæ replevit laceratis capillis suis. Et deprecata est Dominum Deum Israel, et dixit; Domine mi, rex noster tu es solus: adjuva me solam, et non habentem adjutorem, nisi te: Quoniam periculum meum in manu mea. Ego audivi à nativitate mea in tribu patriæ meæ, quia tu, Domine, assumpsisti Israel ex omnibus gentibus, et patres nostros ex omnibus majoribus eorum in hæreditatem æternam, et fecisti eis quæcunque locutus es. Et nunc peccavimus coram te: et tradidisti nos in manus inimicorum nostrorum, Eò quòd glorificavimus deos eorum. Justus es, Domine. Et nunc non satis habuerunt in amaritudine servitutis nostræ: sed (d) posuerunt manus suas super manus idolorum suorum. Ad tollendam determinationem oris tui, et delendam hæreditatem tuam, et obturandum os laudantium te, et extinguendam gloriam domûs tuæ, et altaris tui,

MS.A. (λ) Καὶ Μαρδοχαῖος ἐδέηθη (μ) Κύριε θεὲ κύριε βασιλεῦ (ν) οὐρανοῦ· Κύριος εἶ (ξ) γινώσκεις· (ο) Ἀλλὰ (π) θεοῦ μου· (ρ) οὐδένα, (σ) Καὶ νῦν κύριε βασιλεῦ ὁ θεὸς Ἀβραάμ, (τ) ἀπολέσῃς (υ) τὸ ὄνομά σου κύριε, (φ) τὸ στόμα αἰνούντων σε. Καὶ πᾶς (χ) ὁ θάνατος (ψ) καὶ πᾶν τόπον ἀγαλλιάματος αὐτῆς κόσμου ἐπλήρασεν τριχῶν (ω) ἐδέετο (α) Κύριε ὁ θεός μου ὁ βασιλεὺς ἡμῶν (β) ἐν τῇ χειρί μου. (γ) ἤκουον κύριε τοῦ πατρός μου, ὅτι σὺ κύριε (δ) ὅσα ἐλάλησας αὐτοῖς. Ὅτι ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιόν σου, (ε) ἐκανώθησαν τῷ πικρασμῷ (τ) ἀλλὰ (ζ) καὶ ἐνφράξῃ στόμα ὑμνούντων σοι, (η) θυσιαστήριον σοι,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܕܟܝ ܕܢܬܒܥ ܠܐܣܬܝܪ ܘܠܐ ܢܦܠ ܡܠܬܐ ܕܢܬܒ ܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܠܡܦܠܛܘܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܕܝܬܒ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܠܒܪܝ ܡܢ ܟܠ ܝܗܘܕܝܐ ܐܦ ܗܫܐ ܐܢ ܡܫܬܩܠ ܬܫܬܩܠ ܐܢܬ ܘܒܝܬ ܐܒܝܟ ܢܦܩ ܠܗܪܘܚ ܐܘ ܠܫܘܒܪܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܬܝܬ ܠܡܠܟܘܬܐ ܗܕܐ ܡܢ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܐܢ ܠܐ ܐܢ ܐܢ ܐܢ

אסתר : ה

faciendum ad & ,meam petitionem *dandum ad* ,*bonum rege super* si & ,regis oculis in gratiam inveni Si

8 אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לִתֵּן אֶת־שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת

verbum juxta faciam cras & ,*eis faciam quod* ,*convivium ad Haman* & *rex veniat* ;*meam postulationem*

אֶת־בַּקָּשָׁתִי יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כִּדְבַר

porta in Mordochai ipsum Haman *videre securidam* & : *corde bonni* & ,Lætus ipsa die in Haman est egressus Et .regis

9 הַמֶּלֶךְ: וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב וְכִרְאוֹת הָמָן אֶת־מָרְדֳּכַי בַּשַּׁעַר

sibi vim fecit Et ,*excandescentia* Mordochai *super* Haman est repletus & ,eo ab se movisset nec ,surrexisset non & ,regis

10 הַמֶּלֶךְ וְלֹא־קָם וְלֹא־זָע מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמָן עַל־מָרְדֳּכַי חֵמָה: וַיִּתְאַפַּק

eis narravit Et .suam uxorem Zeres & ,suos amicos fecit venire & ,misit & ;suam domum ad venit & ,Haman

11 הָמָן וַיָּבוֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיָּבֵא אֶת־אֹהֲבָיו וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ: וַיְסַפֵּר לָהֶם

, rex eum magnificaverat quibus omnia & ,suorum filiorum multitudinem & ,*suæ opulentiæ* gloriam Haman

הָמָן אֶת־כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב בָּנָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ

fecit venire non Insuper : Haman Dixitque .regis servos & ,principes super eum elevâsset quod &

12 וְאֵת אֲשֶׁר נִשָּׂאוֹ עַל־הַשָּׂרִים וַעֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא הֵבִיאָה

ego *crastinum in* etiam & ;me nisi ,fecit quod convivium ad rege cum regina Esther

אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂתָה כִּי אִם־אוֹתִי וְגַם־לְמָחָר אֲנִי

videns ego quo tempore toto *in* ,mihi *æquale illud* non hoc totum Et .*rege* cum *ei* vocatus

13 קְרוּאָה לָהּ עִם־הַמֶּלֶךְ: וְכָל־זֶה אֵינֶנּוּ שׁוֹוֶה לִי בְּכָל־עֵת אֲשֶׁר אֲנִי רֹאֶה

Faciant : ejus amici omnes & ,ejus uxor Zeres ei Dixitque .regis porta in sedentem Jehudæum Mordochai

14 אֶת־מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ: וַתֹּאמֶר לוֹ זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְכָל־אֹהֲבָיו יַעֲשׂוּ

ingredere & ,Illud super Mordochai suspendant & ,regi dic manè *in* & ,cubitorum quinquaginta altum lignum

עֵץ גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וּבַבֹּקֶר אֱמֹר לַמֶּלֶךְ וְיֹתְלוּ אֶת־מָרְדֳּכַי עָלָיו וּבֹא

.lignum *fecit* &, Haman *facies ad verbum fuit bonum* & : Lætus convivium ad rege cum

עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה שָׂמֵחַ וַיִּיטַב הַדָּבָר לִפְנֵי הָמָן וַיַּעַשׂ הָעֵץ:

Versio VULG. LAT.

Si inveni in conspectu regis gratiam, & si regi placet 8
ut det mihi quod postulo, & meam impleat petitio-
nem : veniat rex & Aman ad convivium quod pa-
ravi eis, & cras aperiam regi voluntatem meam. Eg-
ressus est itaque illo die Aman lætus & alacer. Cúm- 9
que vidisset Mardochæum sedentem ante fores palatii,
& non solùm non assurrexisse sibi, sed nec motum qui-
dem de loco sessionis suæ, indignatus est valdè : Et 10
dissimulatâ irâ, reversus in domum suam, convocavit
ad se amicos suos, & Zares uxorem suam : Et exposuit 11
illis magnitudinem divitiarum suarum, filiorúmque tur-
bam, & quantâ eum gloriâ super omnes principes &
servos suos rex elevâsset. Et post hæc ait, Regina quo- 12
que Esther nullum alium vocavit ad convivium cum
rege, præter me : apud quam etiam cras cum rege pran-
surus sum. Et cùm hæc omnia habeam, nihil me habe- 13
re puto, quamdiù video Mardochæum Judæum seden-
tem ante fores regias. Responderúntque ei, Zares uxor 14
ejus, & cæteri amici ; Jube parari excelsam trabem, ha-
bentem altitudinis quinquaginta cubitos, & dic manè
regi ut appendatur super eam Mardochæus, & sic ibis
cum rege lætus ad convivium. Placuit ei consilium, &
jussit excelsam parari crucem.

תרגום TARGUM.

8 אין אשכחית רחמין בעיני מלכא ואין על מלכא ישפר למתן ית שאלתי ולמעבד

ית בעותי יעול מלכא והמן למשתיא די אעבד להון ברמשא ולמחר אנא

9 עבדא כפתגם גזירת מלכא : ונפק המן מלות מלכא ביומא ההוא חדי ובדח

לבא וכד חזא המן ית מרדכי וית טפליא דעסקין בפתגמי אוריתא בסנהדרין

דעברת להון אסתר בתרע מלכא ומרדכי לא קם מן קדם אנדרתיה ולא רתת

מניה אלהין פשט ית רגליה ימניה ואחזי ליה שטר זבנתא דאזבן ליה בטולמא

דלחם דמסתבא באסטרקליליה כל קבל ארכובתיה מן יד תקיף רוגזיה ואתמלי

10 המן עלוי מרדכי רותחא : ואודריו המן ועל לביתיה ושדר וקרא ית רחימוי וית

11 זרש רשעתא אנתתיה ברת תתני פחת עבר נהרא : ואשתעי להון המן מן יקר

עתיריה והיך אתמני עם דוכסי מלכא והיך רהטין קדמוי סגיאות בנוי דסכומהון

מאתן ותמניא בר מן עסרתי אוחרנין דאנין פולמרכין על פלכיא ובר מן שמשי

דהוא ספרנא דמלכא וית מה דיקבי יתיה מלכא וית דוקפיה עלוי כל רברבוי

12 ועבדוי דמלכא : ואמר המן ברם לא הנעלת אסתר מלכתא עם מלכא למשתיא

13 די עבדת אלהין יתי ואוף עדן מחר אנא מזומן לותה למסעוד עם מלכא : וכל

דא ליתיה טמי לותי בכל עדן די אנא חזי ית מרדכי יהודאה דיתב בסנהדרין עם

14 עולמיא בתרע פלטרין דמלכא : ואמרת ליה זרש אנתתיה וכל רחימוי אין

שפיר בעינך נימר קדמך מלתא חדא מה דנעבד ליה למרדכי יהודאה אם הוא

חד מן צדיקיא דאתבריו בעלמא אין בחרבא נקטול יתיה בבר אתהפך חרבא

ותתרמי עלנא נהב יתיה לרגומא כבר רגם דוד גלית פלשתאה ואם בתרעא

דנחשא נרמי יתיה כבר בועיה מנשה ונפק מניה נורוק יתיה ליבא רבא כבר

בזעונויה בני ישראל דעברו בנוה נטמון יתיה לנו אתון נורא יקידתא כבר דעבוהי

חנניה מישאל ועזריה ונפקו מן גייה נתרמי יתיה לגוב ארייותא כבר לא חביולו

אריותא בדניאל כד חי נתרמי יתיה קדם כלבין כבר אסתתם פום כלבין באריא

דמצרים על בני ישראל למדברא נגלי יתיה כבר במדברא נפישו וסגיאו מה עוד

קטלא נקטול יתיה והידא מיתא תתעבד ליה נרמי יתיה לבית אסירי כבר מן בית

אסירי אמליכו ליוסף סגינא תתרמי על צוארויה כבר דוד אתהפכת סגינא

מעלוי דיצחק עינויה נעור ונשבוק יתיה יקטל בנא כמה דקטל שמשון פורענותיה

דנחשא נרמי יתיה כבר בועיה מנשה ונפק מניה נורוק יתיה ליבא רבא כבר

דנבוכדנצר הדין לא ידעינן מה נעבד אלא צליבא רבא אתעבד ליה ועל בבא

דביתיה דמיה ישתפך קומתיה תתרמי על צליבא ויחוון יתיה כל יהודאי וכל

חברוי ורחימוי שמיא וארעא כחדא ציתון על צליבא דאתקין המן למרדכי הוה

לצפרא ועל קדם מלכא ושאל מניה על צליבא הדין בשעתא ההיא לא שלח מנוי

ולא שכב המן בר המרתא עד דאול ואיתי ית נגריא ית קינאי נגריא דעברין

צליבא וקיצאי דמחקנין סכין דפרזל ובנוי דהמן דיצין וחדין ורש אתתיה מנגנא

בכנרין עם המן רשיעא ואמר אגרא לנגרי אנא יהב ולקיצאי אנא מתקן שירותא

על צליבא הדין בשעתא קם המן רשיעא למנסיא צליבא בקומתיה נפקת בת

קל משמי מרומא ואמרת ליה ואי המן רשיעא ולך שפר בר המדתא ושפר פתגמא

קדם המן ועבד צליבא לגרמיה דהוה מן יומא דזמנת אסתר ית המן לשירותא

אתעקו בני ישראל ואמרין דין הדין מסגינין בכל יומא ויומא דתבעי אסתר מן מלכא

דנקטליה והוא מזמנא ליה לשירותא בהא שעתא שפכו כולון לבהון

ואתרחיצו על אבוהון די בשמיא וכן אמרין קדמוי עני יתן עני כל מעיקיא היך דתלין

עיני עבדוי למריהון והיך עיני אמתא לרבונתה כדין תלין עינינא עלך עד עדן

דתתגלי ותתפוק יתנא דהא סנאה ובעל דבבא מנדף ואמר מן אנון יהודאי בכן שמע

בקל צלותהון ועבד בעותהון ביה בליליא מטול די בכל ומנא דפרק יתהון מן

בעלי דבביהון בליליא פריק יתהון מפרעה ומסנחריב מן כל דקמו עליהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Si inveni gratiam in oculis regis, & si regi gratum est donare petitio- 8
nem meam, & facere postulationem meam, intret rex & Haman ad
convivium quod faciam eis *vesperi* : & in crastinum factura sum juxta
verbum sententiæ regis. Et exivit Haman à rege die illa lætus & ex- 9
ultans corde: & quando vidit Haman Mardechai & *pueros operam dan-
tes verbis legis in Sanhedrin, quod fecerat eis Ezzther* in porta regis,
& *Mardechai* non surrexit *coram statua illius, neque* tremuit ab eo ; *sed
extenso crure dextero ostendit ei syngrapham emptionis, qua venditus fu-
erat illi frusto panis, inscriptam laminæ, quæ illi erat è regione genu :
statim efferbuit ira ejus*, & repletus est Haman contra Mardechai indi-
gnatione. Et festinavit Haman, & introivit in domum suam, & misit 10
& vocavit necessarios suos, & Zeres *impiam* uxorem suam, *filiam Ta-
nai ducis transfluvialis* : Et narravit illis Haman gloriam divitiarum 11
suarum, & *quomodo præfectus esset ducibus regis, & quomodo præcurre-
rent ipsi multitudo filiorum suorum, numero ducenti & octo, præter de-
cem alios summam belli moderantes per provincias, præterque Samma-
æum qui regi ab epistolis* ; & quòd magnificaverat eum rex, & sublima-
verat eum super omnes magnates & servos regis. Et dixit Haman : 12
Atque etiam non introduxit Ezzther regina *cum rege* ad convivium
quod fecit, nisi me, & etiam in tempus crastinum ego invitatus sum ab
ea ad prandendum cum rege. Et omne hoc non æstimatur apud me, to- 13
to tempore quo ego videro Mardechai Jehudæum sedentem *in Sanhe-
drin cum juvenibus* in porta palatiorum regis. Et dixit illi Zeres uxor 14
ejus & omnes necessarii ejus : *Si placuerit tibi, loquemur te præsente
verbum unum, quid facturi simus isti Mardechai Jehudæo, si sit unus ex
justis qui produlti fuerunt in mundo, & gladio eum tollere volueriмus, en
revertetur gladius & jaculabitur in nos : demus eum lapidandum, dandum
lapidibus interemit David Goliath Pelistheum* : & *si in catenam æream
conjiciamus eum; jam diſrupit eam Menasse, & evasit ex ea: projiciamus
eum in mare magnum; olim penetrârunt illud filii Israel, & transierunt
per medium ejus : indamus eum in medium fornacis ignis ardentis ; nuper
extinxerunt illum Chananiah, Misael & Asaria, et prodierunt ex eo :
injiciamus eum in foveam leonum ; haud ita pridem non nocuerunt leones
Danieli : vel vivum objiciamus eum canibus ; jampridem obthuratum
est os canibus in terra Misraim propter filios Israel : in desertum rele-
gemus illum ; olim in deserto aucti sunt, & in multitudinem evaserunt :
quo adhuc supplicio perimemus eum, vel quo mortis genere afficiemus
eum ? conjiciamus eum in carcerem ; jamdudum ex carcere ad regnum
evexerunt Josephum : culter adigatur in jugulum illius ; diu est quod
aversus fuerit culter ab Isaac : oculos ejus eruamus, & sic missum fa-
ciamus eum : stragem faciet in nobis, quemadmodum fecit Simson : sup-
plicium viro huic necsimus quod faciamus, nisi ut crux magna erigatur
ei, & ad ostium ædium ipsius sanguis ejus fundatur. Applicetur statura
ejus cruci, & videant eum omnes Jehudæi & omnes amici & necessarii
ejus, cœlo pariter ac terra attendentibus ad crucem quam paravit Ha-
man pro Mardechai. Anxiè itaque expectavit auroram & ingressus
ad regem petitionem instituit ei de cruce hac. Hoc tempore non deposuit
vestimenta sua, neque decubuit Haman filius Hamdatha, donec abiens
adduxisset fabros ligni & metalli ; illos ut facerent crucem, hos vero ut
pararent cultrum ferreum. Filii etiam Haman præ gaudio exultantes
lætitiam agebant, & Zeres uxor ejus canebat fidibus cum Haman impio;
dixit insuper ille, mercedem fabrorum ligni ego solvam, & fabris me-
talli apparabo prandium ob crucem hanc. Eadem hora surgente Haman
impio ad probandam crucem statura sua, egressa est filia vocis de
cœlo summo, ac dixit ei : Convenit, Haman impie, teque decet, Fili
Hamdatha. Et gratum fuit verbum ante Haman, et fecit *crucem sibi-
metipsi. Ex quo enim die invitaverat Ezzther Haman ad convivium,
angebantur filii Israel sic loquentes inter se; Nos expectamus quotidie ut
efflagitet Ezzther à rege quo occidatur, illa verò invitat eum ad convi-
vium. Hoc ipso tempore effuderunt familia Jacobi universa animam su-
am, & fiduciam habuerunt in patre suo, qui est in cœlis, hujusmodi ver-
bis eum ut præsentem deprecantes : Exaudi nos, exaudi omnes affli-
ctos ; quemadmodum pendent oculi servorum à dominis suis, & sicut ocu-
li ancillæ ad heram suam, ita suspensi sunt oculi nostri in te, quoad ap-
pareas & eruas nos : ecce enim hostis & inimicus convitiatur & dicit,
Quid isti Jehudæi ? Tunc audivit vocem orationis eorum, & effecit peti-
tionem illorum ea ipsa nocte : quotiescunque enim eripuit eos ab inimicis
suis, nocte eripuit eos, à Pargho & Sankherib, omnibusq; qui insurrexe-
runt in illos.*

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἀνοῖξαι στόμα ἐθνῶν εἰς ἀρετὰς ματαίων, καὶ θαυμασθῆναι βασιλέα σάρκινον εἰς αἰῶνα. Μὴ παραδῷς κύριε τὸ σκῆπτρόν σου τοῖς μὴ οὖσι, (θ) καὶ μὴ καταγελασάτωσαν ἐν τῇ πτώσει ἡμῶν, ἀλλὰ τρέψον τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς· τὸν δὲ ἀρξάμενον ἐφ' ἡμᾶς, παραδειγμάτισον. Μνήσθητι κύριε, γνώσθητι ἐν καιρῷ θλίψεως ἡμῶν, καὶ ἐμὲ θάρσυνον βασιλεῦ τῶν θεῶν, καὶ πάσης ἀρχῆς ὁπτασίαν. Δὸς λόγον εὐρυθμον εἰς τὸ στόμα μου ἐνώπιον τοῦ λέοντος, καὶ μετάθες τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς μῖσος τοῦ πολεμοῦντος ἡμᾶς, εἰς συντέλειαν αὐτοῦ τῶν ὁμονοούντων αὐτῷ. Ἡμᾶς δὲ ῥῦσαι ἐν χειρί σου, καὶ βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ (ι) ἐχούσῃ εἰ μὴ σὲ κύριε. πάντων γνῶσιν ἔχεις, καὶ οἶδας ὅτι ἐμίσησα δόξαν ἀνόμων, (κ) καὶ βδελύσσομαι κοίτην ἀκροβυστίας, καὶ παντὸς ἀλλοτρίου. Σὺ οἶδας τὴν ἀνάγκην μου, ὅτι βδελύσσομαι τὸ σημεῖον τῆς ὑψηφανείας μου, ὃ ἐστιν ἐπὶ τῆς (λ) κεφαλῆς μου ἐν ἡμέραις ὀπτασίας μου· βδελύσσομαι αὐτὸ ὡς ῥάκος καταμηνίων, καὶ οὐ φορῶ αὐτὸ ἐν ἡμέραις ἡσυχίας μου. Καὶ οὐκ ἔφαγον ἡ δούλη σου τράπεζαν Ἀμὰν, καὶ οὐκ ἐδόξασα συμπόσιον βασιλέως, οὐδὲ ἔπιον οἶνον σπονδῶν. Καὶ οὐκ ἠυφράνθη ἡ δούλη σου ἀφ' ἡμέρας μεταβολῆς μου μέχρι νῦν, πλὴν ἐπὶ σοὶ κύριε ὁ θεὸς Ἀβραάμ. Ὁ θεὸς ὁ ἰσχύων ἐπὶ πάντας, εἰσάκουσον (μ) φωνὴν ἀπηλπισμένων, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν πονηρευομένων, καὶ ῥῦσαί με ἐκ τοῦ φόβου μου.

Et aperiendum os gentium ad virtutes vanorum, & admirationi habendum regem carneum in seculum. Ne tradas, Domine, sceptrum tuum iis qui non sunt: & non irrideant in ruina nostra: sed verte consilium eorum super eos: & in eum, qui cœpit super nos, exempla statue. Memento, Domine, ostende te in tempore tribulationis nostræ, & da mihi fiduciam, rex deorum, & omni principatui imperans. Da sermonem bene compositum in os meum coram leone, et transfer cor illius in odium impugnantis nos, in consummationem ejus, & consentientium ei. Nos autem libera in manu tua, & adfuva me solam, & non habentem nisi te, Domine. Omnium scientiam habes, Et nosti, quia odi gloriam iniquorum, & abominor cubile incircumcisorum, & omnis alieni. Tu nosti necessitatem meam, quia abominor signum superbiæ meæ, quod est super caput meum in diebus ostentationis meæ: abominor illud, sicut pannum (e) menstruorum: & non porto illud in diebus silentij mei. Et non comedit serva tua mensam Aman: & non glorificavi convivium regis, neque bibi vinum libaminum: Et non est lætata nisi in te, Domine Deus Abraam: Deus fortis super omnes, exaudi vocem desperatorum, & eriue nos de manu malignantium, & libera me à timore meo.

MS. A. (θ) καὶ μὴ γελασάτωσ (ι) ἐχούσῃ βοηθὸν, εἰ μὴ (κ) καὶ βδελύσσομαι * τὸ σημεῖον (λ) κεφαλῆς ἐν ἡμέρᾳ (μ) φωνῆς

ΚΕΦ. ε'.

Quæ sequuntur de ingressu Esther ad regem, atque exanimatione ejus vultu illius exterritæ, in Vulg. Lat. habentur cap. 15. ver. 4. usque ad finem.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχομένη, ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας, καὶ (α) περιεβάλετο τὴν δόξαν αὐτῆς. Καὶ γηθήσασα ὁπτανῆς, ἐπικαλεσαμένη τὸν πάντων ἐπόπτην θεὸν καὶ σωτῆρα, παρέλαβε (β) τὰς δύο ἅβρας, καὶ τῇ μὲν μιᾷ (γ) ἐπηρείδετο ὡς τρυφερευομένη, Ἡ δὲ ἑτέρα ἐπακολούθει κουφίζουσα τὴν ἔνδυσιν αὐτῆς. Καὶ αὐτὴ ἐρυθριῶσα ἀκμῇ κάλλους αὐτῆς· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἱλαρὸν, ὡς προσφιλές· ἡ δὲ καρδία αὐτῆς ἀπεστενωμένη ἀπὸ τοῦ φόβου. Καὶ εἰσῆλθεν πάσας τὰς θύρας, (γ) καθέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας αὐτοῦ, (δ) καὶ πᾶς στολὴν τῆς ὀπτανείας αὐτοῦ ἐνεδέδυκει, ὅλος διὰ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτελῶν, καὶ ἦν φοβερὸς σφόδρα. Καὶ (ε) ἄρας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ (ζ) πεπυρωμένον δόξῃ, ἐν ἀκμῇ θυμοῦ ἔβλεψεν. καὶ ἔπεσεν ἡ βασίλισσα, καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτῆς ἐν ἐκλύσει· καὶ (η) κατέκυψεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς ἅβρας τῆς προπορευομένης. Καὶ μετέβλεψεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ βασιλέως εἰς φαύσιν, καὶ ἀγωνιάσας ἀνεπήδησεν ἀπὸ τοῦ (θ) θρόνου αὐτοῦ, καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ μέχρις οὗ κατέστη· καὶ παρεκάλει αὐτὴν λόγοις εἰρηνικοῖς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Τί ἐστιν Ἐσθήρ; ἐγὼ ὁ ἀδελφός σου, θάρσει, Οὐ μὴ ἀποθάνῃς· ὅτι κοινὸν τὸ πρόσταγμα ἡμῶν ἐστιν, Πρόσελθε. Καὶ ἄρας τὴν χρυσῆν ῥάβδον, ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς, καὶ (ι) ἠσπάσατο αὐτὴν, καὶ εἶπε, Λάλησόν μοι. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἶδόν σε κύριε ὡς ἄγγελον θεοῦ, καὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου (κ) ἀπὸ φόβου τῆς δόξης σου, Ὅτι θαυμαστὸς εἶ κύριε, καὶ τὸ πρόσωπόν σου χαρίτων μεστόν. Ἐν δὲ τῷ λαλεῖν αὐτὴν, ἔπεσεν ἀπὸ (λ) ἐκλύσεως. Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἡ θεραπεία αὐτοῦ παρεκάλει αὐτήν.

Et factum est in die tertia ut cessavit orans, exuit vestimenta (a) servitutis, & circundata est gloriâ suâ: Et facta splendens, invocans omnium inspectorem Deum & salvatorem, assumpsit duas famulas, Et uni quidem innitebatur, tanquàm deliciis diffluens, Altera autem subsequebatur allevans vestem ejus. Et ipsa rubens vigore pulchritudinis suæ: & facies ejus hilaris, tanquàm jucunda: cor autem ejus arctatum præ timore. Et ingressa omnes januas stetit in conspectu regis. Et ipse sedebat super thronum regni sui, & omnem stolam splendoris sui induerat, totus in auro, & lapidibus pretiosis, & erat terribilis valdè. Et elevans faciem suam inflammatam gloriâ, in vigore furoris aspexit. Et cecidit regina, & mutavit colorem suum in dissolutione: & procubuit super caput ancillæ præeuntis. Et immutavit Deus spiritum regis ad mansuetudinem: & factus in agonia prosiliit è throno suo, & assumpsit eam super ulnas suas, donec restituta est. Et consolabatur eam verbis pacificis, & dixit ei; Quid est Esther? Ego frater tuus: Confide, Non morieris: quoniam commune præceptum nostrum est: Accede. Et elevans auream virgam imposuit super cervicem ejus, & amplexus est eam: & dixit, Loquere mihi. Et dixit ad eum; Vidi te, domine, tanquam angelum Dei, & turbatum est cor meum præ timore gloriæ tuæ: Quoniam mirabilis es, domine, & facies tua gratiarum plena. Dum autem ipsa loqueretur; cecidit præ dissolutione. Et rex turbatus est: & omne famulitium ejus consolabatur eam.

MS. A. περιεβάλετο (β) δύο ἅβρας, (γ) ἐπηρείδετο(γ) ἦν (δ) καὶ τοῦ στολὴν (ε) ἦρεν τὸ πρόσωπον (ζ) πεπυρωμένον ἐν ἀκμῇ θυμοῦ. καὶ ἔπεσεν (η) ἐπέκυψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς ἅβρας τῆς προπορευομένης αὐτῆς. (θ) θρόνου, καὶ ἀνέλαβεν (ι) ἠσπάσατο τὴν Ἐσθὴρ, καὶ (κ) ἀπὸ τοῦ δόξης σου, (λ) ἐκλύσεως αὐτῆς. Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܐܦܩܬ ܠܝ ܚܢܢܐ ܕܡܠܟܐ ܗܢܐ ܕܢܫܪܐ ܠܝ ܚܢܢ ܐܢܐ ܕܐܬܚܙܝܬ ܠܡܠܟܐ ܗܢܐ ܕܢܫܪܐ ܠܝ ܚܢܢ ܐܢܐ ܕܐܬܚܙܝܬ
ܠܡܠܟܐ ܗܢܐ ܕܢܫܪܐ ܠܝ ܚܢܢ ܐܢܐ ܕܐܬܚܙܝܬ

אסתר : ו

CAP. VI.

fuerunt & : dierum verborum monumentorũ librum *afferendum ad* dixit & : *regis* somnus *se elongaverat* illa nocte In

1 בַּלַּיְלָה הַהוּא נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְהָבִיא אֶת סֵפֶר הַזִּכְרֹנוֹת דִּבְרֵי הַיָּמִים וַיִּהְיוּ
regis eunuchis duobus ,Teres & ,Bigthana *super* Mordochai indicasset quòd ,scriptum est inventũ Et *regis facies ad* lecta

2 נִקְרָאִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיִּמָּצֵא כָּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מردכי עַל בִּגְתָנָא וָתֶרֶשׁ שְׁנֵי סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ
magnificentiæ & honoris factum est Quid : rex Dixitque ,Achafuerosregem in manum mittere quæsierunt qui ,liminis custodib ex

3 מִשֹּׁמְרֵי הַסַּף אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ לִשְׁלֹחַ יָד בַּמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מָה נַעֲשָׂה יְקָר וּגְדוּלָּה
: rex Dixitque ,*negotium* eo cum est factum Non : ejus ministri regis pueri dixerunt & ? hoc *super* Mordochai ipsi

4 לְמردכי עַל זֶה וַיֹּאמְרוּ נְעָרֵי הַמֶּלֶךְ מְשָׁרְתָיו לֹא נַעֲשָׂה עִמּוֹ דָּבָר: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
super Mordochai *fussendendum ad* ,regi *dicendum ad* ,exterius regis domus atrium in venerat Haman & ? atrio in Quis

מִי בֶחָצֵר וְהָמָן בָּא לַחֲצַר בֵּית הַחִיצוֹנָה לֵאמֹר לַמֶּלֶךְ לִתְלוֹת אֶת מردכי עַל
.Ingrediatur : rex dixit & ,atrio in *stans* Haman Ecce : eum ad regis pueri Dixeruntque .ei fecerat parari quod ,lignum

5 הָעֵץ אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ: וַיֹּאמְרוּ נַעֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵלָיו הִנֵּה הָמָן עֹמֵד בֶּחָצֵר וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יָבוֹא:
Haman dixitque *?ejus honore in volens* rex cujus viro *in* faciendum Quid : rex ei dixit & ;Haman est ingressus Et

6 וַיָּבוֹא הָמָן וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה לַּעֲשׂוֹת בָּאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ וַיֹּאמֶר הָמָן
rex cujus Vir : regem ad Haman dixit Et *? me à uberiorem* honorem facere rex volet Cui :suo corde in

7 בְּלִבּוֹ לְמִי יִחְפֹּץ הַמֶּלֶךְ לַעֲשׂוֹת יְקָר יוֹתֵר מִמֶּנִּי: וַיֹּאמֶר הָמָן אֶל הַמֶּלֶךְ אִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
quòd & : rex *eo super equitavit* quo equum & , rex *ea in* se induit qua ,*regni* vestem Adducant ; *ejus honore in volens*

8 חָפֵץ בִּיקָרוֹ: יָבִיאוּ לְבוּשׁ מַלְכוּת אֲשֶׁר לָבַשׁ־בּוֹ הַמֶּלֶךְ וּסוּס אֲשֶׁר רָכַב עָלָיו הַמֶּלֶךְ וַאֲשֶׁר
.ejus capite in *regni* diadema detur
נִתַּן כֶּתֶר מַלְכוּת בְּרֹאשׁוֹ:

Versio VULG. LAT.

CAP. VI.

NOctem illam duxit rex insomnem, jussitque sibi afferri historias & annales priorum temporum. Quæ cùm illo præsente legerentur, Ventum est ad illum locum ubi scriptum erat, quo modo nuntiasset Mardochæus insidias Bagathan & Thares eunuchorum, regem Assuerum jugulare cupientium. Quod cùm audisset rex, ait; Quid pro hac fide honoris ac præmii Mardochæus consecutus est ? Dixerunt ei servi illius ac ministri; Nihil omnino mercedis accepit. Statímque rex; Quis est, inquit, in atrio ? Aman quippe interius atrium domûs regiæ intraverat, ut suggereret regi, & juberet Mardochæum affigi patibulo, quod ei fuerat præparatum. Responderunt pueri, Aman stat in atrio. Dixítque rex, Ingrediatur. Cúmq; esset ingressus, ait illi; Quid debet fieri viro, quem rex honorare desiderat ? Cogitans autem in corde suo Aman, & reputans quòd nullum alium rex, nisi se, vellet honorare, Respondit; Homo, quem rex honorare cupit, Debet indui vestibus regiis, & imponi super equum, qui de sella regis est, & accipere regium diadema super caput suum,

תרגום TARGUM.

1 ביה בלילא ההוא נדת שנתא דמלכא ביה בלילא ההוא נפק פורקנא ליהודאי
ביה בלילא אדברת שרה לבית אבימלך ביה בלילא אתקטלו כל בוכרי דמצראי
ביה בלילא ההוא אתגלין נביאין וחלמין לחלמי חוויא ביה בלילא ההוא
אתגרש עלמא כולה מרנין וכל דיריהון אבלא רבא בכל כרכיא מספדא וילולא
בכל מדינתא עולמין אסירין בסקין סבין שקפין על לבהון וכולון צוחין במרר
ובקל רב מיללין ואמרין יי דחזינן עקא על עקא ותבירא על תבירא ומתברנא קדמאה
לא אתסינן ומחתנא לא אתיהיבת אסו ומסרונא אתנחמנא וכיבי לבנא לא עברו מננא
דקרית אבהתנא רטישא על ארעא ומקדשנא סגר סגאה ועורתנא דשישו בעלי דבבנא
ופרעה ומצראי לא עצו עלנא כהדא עצתא ומלכי עממיא לא חשיבו עלנא
כמחשבתא הדא למהוי אתידין ליומי הדין לשיצותנא מעל אפי ארעא גלי רזין גלא
ליה הוא דנא למרדכי די גזרת מותנא אתגזרת על דבית ישראל ואוף לעברין ולאמהן
לא זבינו יתנא ביה בלילא ההוא נדת שנתיה דקודשא ברוך הוא מברומא ואין לא
כתיב הדין קרא לא הות אפשר למימריה דכתיב עורה למה תישן יי חס ושלום לית
קדמוי שנה אלא כד חטין בית ישראל עבד גרמיה דכות דמיך ברם כד עבדין רעותיה
לא נאם ולא דמיך נטר ישראל ביה בלילא ההוא נדת שנתיה דמרדכי צדיקא דהוה
שהיר ולא שכיב והוה שכיב ולא דמיך דהון בית ישראל מתכנשין ויתבין קדמוי
ואמרין ליה את גרמת לנא ית כל בישתא הדא ואין את קמתא מן קדם המן רשיעא
וכרעתא וסגדתא ליה לא אתת עלנא כל עקתא הדא מתיב מרדכי ואמר לון לבושא
די הוה לבש המן רשיעא ציירין עלוי תרין צלמין חד מן קדמוי וחד מן בתרוי ואין קמית
וסגדית ליה אשתכחית דאפלח לטעותא ואתון ידעין מן דפלח לטעותא יאבד מן
עלמא הדין ומטרד מן עלמא דאתי ושתקין מניה כולון ביה בלילא נדת שנתא
דהמן רשיעא דהוה שהיר ולא שכיב והוה שכיב ולא דמיך מהימת דהוה מתקן ית
צליבא למצלבית מרדכי עלוי ולא הוה ידע די לנפשיה הוה מתקן יתיה ביה בלילא
ההוא נדת שינתא דאסתר צדקתא דהות עברת לחמא לאעלא ית המן בשירותא עם
מלכא אחשורוש ביה בלילא ההוא נדת שנתיה דמלכא דאחשורוש טפשא דהוה
שהיר ולא שכיב והוה שכיב ולא דמיך די נקטת יתיה רוחא דנקטא למלכי וחבשת
יתיה כולי לילא עני וכן אמר לכל רברבנוי מה דאכלית לא הנאה לי ומה דשתיתי לא
אתקבל עלי שמיא רעמין עלי ושמי שמיא מרימין בקלי הודא מתנן אמרית למשבק
למרדכיתא ולא שבקית לון או אסתר והמן מכוונין למקטל יתי ולא אעלת אסתר
לשירותא עמי אלא המן בלחודוי ביה בלילא ההוא על דברן אברהם יצחק ויעקב
קדם אבוהון די בשמיא דאשתלח מן מרומא מלאכא הוא מיכאל רב חילא דישראל
ויתב בפרישיה דמלכא ונדד ית שנתא מניה כולי לילא עד די אמר לאעלא קדמוי ית
ספר דכרניא מלי יומא והון קרין ביה קדם מלכא עבדי דינהון דמלכי קדמאי דהון
מן קדמוי ויתיב לעיל מן עינוי דמלכא והוה מסתכל מלכא וחזי כדמות גבר עני ואמר
ליה למלכא המן בעי דנקטלך ונמליך יתיה חלופך והא מקדם בצפרא ובעי למשאל
מנך גברא דפרקך מן מותא ובעי למקטליה אלא אמר ליה להמן מה למעבד
לגברא דמלכא צבי ביקריה ותחזי דלא שאל מנך אלא לבושין דמלכא וכתרא
2 דמלכותא וסוסיא די רכיב עלוי מלכא : ואשתכח כתוב בספרא די חוי מרדכי על
בגתנא ותרש תרין רבני מלכא די נטרי פלטרין די בעו לאושטא ידא לקטלא ית
3 מלכא דאחשורוש ביה בית דמכיה : ואמר מלכא מה אתעביד יקרא ורבותא למרדכי
על דין ואמרו עולמי מלכא משמשנוי לא אתעביד עד כדון עמיה שום מידעם :
4 ואמר מלכא מן גברא דקאם בדרתא והמן על לדרתא די בית מלכא ברתיא למימר
5 למלכא למצלבית מרדכי על קיסא דוטין ליה : ואמרו עולמי מלכא לותיה הא המן
6 קאם בדרתא ואמר מלכא יעול : ועל המן ואמר ליה מלכא מה חזי לאתעבדא לגבר
די מלכא צבי ביקריה והשיב המן בלביה ואמר מן יצבי מלכא למעבד יקרא יתיר מני :
7 ואמר המן לות מלכא גבר די מלכא צבי ביקריה : ישים מלכא טעם ייתון לבוש ארגונא
8 די לבישו ביה ית מלכא ביומא די על למלכותא וסוסא די רכב עלוי מלכא ביומא דעל
למלכותא ודי אתיהב בלילא דמלכותא בריישיה :

PARAPH. CHALD Versio Latina.

CAP. VI.

In nocte illa recessit somnus regis : *ipsa nocte illa prodiit salus Judæis,* 1
nocte illa assumpta est Sarah in domum Abimelech, nocte illa interfecta sunt omnia primogenita Ægyptiorum ; ipsa illa nocte revelatæ sunt prophetiæ prophetis & insomnia somniantibus visiones ; ipsa illa nocte commotus est mundus universus, urbes & omnes incolæ earum, luctus magnus erat in omnibus civitatibus, planctus & ejulatus in omnibus urbibus, juvenibus accingentibus se saccis, senibus viris ac fœminis percutientibus pectora sua, omnibus denique plorantibus amare, & voce magna ejulantibus ac dicentibus ; Hei quòd vidimus ærumnam super ærumna, & cladem super clade, & a clade nostra prima nondum convalnimus, neque vulneri nostro reddita est sanitas, aut à mœrore nostro consolationem accepimus, & ægritudines animi nostri non abierunt à nobis ; quòd urbs patrum nostrorum jaceat humi, & sanctuarium nostrum occlusit hostis, & atria nostra conculcarunt inimici : neque Parghoh & Ægyptii inierunt in nos hujuscemodi consilium, nec reges gentium in animum induxerunt contra nos hujuscemodi cogitationem, ut parati essemus in diem hunc ad excindendum nos à facie terræ, (Quæ secreta revelat revelavit hoc secretum ipsi Mardechæ, decretum internecionis decretum esse contra domum Israel) neque in servos & ancillas vendiderunt nos. Ipsa illa nocte recessit somnus sancti illius beneficii superne : nisi vero scriptum fuisset hoc, haudquaquam licuisset illud dicere ; scriptum est enim, Evigila, quare dormis Domine : Absit hoc, illi nunquam præsens est somnus, sed peccante domo Israelitide quasi dormientem agit, quando vero faciunt voluntatem ejus, non dormitat neque dormit qui custodit Israel. Ipsa illa nocte recessit somnus Mardechai justi, qui vigilavit & non decubuit, decumbens vero non dormivit ; quòd congregati essent domus Israel & sederent coram eo, dicentes : Tu nobis author fuisti omnis mali hujus, si enim surrexisses coram Haman impio, & inclinati corporis cultum ei præstitisses, haud evenisset nobis omnis angustia hæc. Quibus respondens Mardechai sic locutus est : Vestis qua amictus est Haman impius, duas habuit (super se depictas imagines, unam ante, alteram retro ; si vero assurrexissem & cultum ei exhibuissem, comperitus essem coluisse idola, vos autem nôstis eum qui colit idola perituum esse ex hoc mundo, et exclusum iri è mundo qui venturus est : conticuerunt itaque ab eo omnes illi. Ea ipsa nocte recessit somnus Haman impii, qui vigilias agens non cubuit, vel si cubaret somnum non cepit, ex quo tempore parabat crucem qua suspenderet Mardechai, inscius se illam sibi ipsi parare : Eadem nocte ipsa recessit somnus Ezther justæ, quòd appararet dapes quo Haman exciperet convivio cum rege Ahhasueros. Eadem ipsa nocte recessit somnus Ahhasueros infatuati, qui vigilans non recubuit, vel si fortè recubuisset insomnis mansit, quod incesserat eum spiritus qui solet incessere reges, & exagitaret eum tota nocte : loquutus tandem sic affatus est omnes proceres suos, Quicquid edo mihi non prodest, quodque bibo non sapit mihi ; perstrepunt adversus me cœli, & cœli cœlorum extollunt vocem suam : nunquid tributa pollicitus me remissurum provinciis non remisi illis ? An Ezther & Haman statuerunt occidere me, quòd neminem introduxerit Ezther ad convivium mecum nisi Haman solum ? Eademmet nocte intravit recordatio Abraham, Isaac & Jaacob in præsentiam patris eorum cœlestis, adeo ut mitteretur ab excelso Angelus, ipse Michael præfectus exercitui Israel, qui capiti regis insidens abarcuit ab eo somnum tota nocte, donec dixit ut afferretur ante se liber monimentorum verborum dierum : & legerunt in eo ante regem acta judicialia regum priorum, qui fuerunt ante illum. Sedit etiam supra oculos regis, intuitus autem rex vidit quasi similitudinem viri, qui hisce verbis allocutus est ipsum regem : Haman cupidus est te occidendi, & seipsum pro te in regnum ingerendi ; ecce autem aderit primo mane, postulaturus à te virum qui morti te eripuit, & in animo habens interficere illum : tu vero dicito ipsi Haman, Quid faciendum viro cujus honori rex studet ? & videbis eum nihil aliud petiturum à te, nisi vestimenta regia, & coronam regni & equum quo vehi solet rex. Et inventum est scriptum in libro, quòd indicaverat Mardechai adversus Bigthan & Theres duos principes regios *custodes* palatiorum, qui quæsiverant extendere manum ad occidendum regem Ahhasueros *in conclavi cubiculi sui.* Et dixit rex : Quid factum est honoris & amplitudinis 3
propter hoc Mardechai ? & dixerunt pueri regis ministrantes ei : Non factum est *adhuc* cum illo quicquam omnino. Et dixit rex : Quis est vir 4
qui stat in atrio ? Haman autem intrabat in atrium domus regis exterius, ad dicendum regi ut suspenderetur Mardechai super lignum, quod paraverat ei. Et dixerunt pueri regis ad eum ; Ecce Haman stat in atrio : & 5
dixit rex, Intret. Et *intravit* Haman : & dixit ei rex ; Quid videtur faciendum viro cujus honorem rex cupit ? & cogitavit Haman in corde 6
suo, & dixit : Cuinam cupiet rex facere honorem plusquam mihi ? Et 7
dixit Haman regi : Vir cujus honorem rex cupit, Ponat rex decretum 8
ut adducant vestimentum purpureum, quo induunt regem *die quo accedit ad regnum,* & equum super quo equitat rex, *die quo auspicatur regnum,* & detur corona regni in caput ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ (μ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Τί θέλεις Ἐσθήρ; καὶ τί ἐὰν δοθῇ σοι τὸ αἴτημα; ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου, καὶ ἔ-
4 σται σοι. Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ, (ν) Ἡμέρα μοι ἐπίσημος σήμερόν ἐστιν. εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ, (ξ) ἐλθάτω καὶ αὐτὸς
5 καὶ Ἀμὰν εἰς τὴν δοχὴν, ἣν ποιήσω σήμερον. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (ο) Καταπαύσατε Ἀμὰν, ὅπως ποιήσω-
6 μεν τὸν λόγον Ἐσθήρ. καὶ (π) παρεγένοντο ἀμφότεροι (ρ) εἰς τὴν δοχὴν, ἣν εἶπεν Ἐσθήρ. (ρ) Ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν
7 ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ, Τί ἐστιν βασίλισσα Ἐσθήρ; καὶ ἔσται ὅσα αἰτεῖς. (σ) Καὶ εἶπε, Τὸ αἴτημά μου, καὶ
8 (τ) τὸ ἀξίωμα· Εἰ εὗρον χάριν (υ) ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐλθάτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν (*) ἐπὶ τὴν αὔριον εἰς τὴν
9 δοχὴν, ἣν ποιήσω αὐτοῖς, καὶ (φ) αὔριον ποιήσω τὰ αὐτά. Καὶ ἐξῆλθεν (#) ὁ Ἀμὰν ἀπὸ τοῦ βασιλέως εὐφρα-
10 νθεὶς εὐφραινόμενος. ἐν δὲ τῷ (χ) ἰδεῖν Ἀμὰν Μαρδοχαῖον τὸν Ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ, (ψ) ἐθυμώθη Ζοφόδεα.
11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐκάλεσε τοὺς φίλους, καὶ (ω) Ζωσάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Καὶ ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὴν
12 πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς (α) αὐτῷ ἐδεδώκει, καὶ ὡς ἐποίησεν αὐτὸν (β) πρωτεύειν καὶ ἡγε-
13 μονεύειν τῆς βασιλείας. Καὶ εἶπεν Ἀμὰν, Οὐ κέκλημαι ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως εἰς δεῖπνον εἰς τὴν δοχὴν,
14 ἀλλ' ἢ ἐμὲ, καὶ εἰς τὴν αὔριον (γ) κέκλημαι. Καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει, ὅταν ἴδω Μαρδοχαῖον τὸν Ἰου-
δαῖον ἐν τῇ αὐλῇ. Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν (δ) Ζωσάρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ οἱ φίλοι, (ε) Κοπήτω σοι ξύλον
πηχῶν πεντήκοντα, ὀρθρισθεὶς εἰπὸν τῷ βασιλεῖ, καὶ κρεμασθήτω Μαρδοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου. Σὺ δὲ
εἰσελθὲ εἰς τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐφράνθη. καὶ ἤρεσε τὸ ῥῆμα τῷ Ἀμὰν, καὶ ἡτοιμάσθη τὸ
ξύλον.

vium cum rege,

Et dixit rex, Quid vis Esther? Et quod tuum est postulatum? usque ad dimidium regni mei, (b) & erit tibi. Dixit autem Esther, Dies mea insignis hodie est. Si igitur videtur regi; veniat & ipse & Aman ad convivium, quod faciam hodie. Et dixit rex; Vocate citò Aman, ut faciamus verbum Esther. Et adveniunt utrique ad convivium, quod dixit Esther. In potatione autem dixit rex ad Esther, Quid est regina Esther? & erunt, quæcunq; postulaveris? Et dixit; Petitio mea, & (c) postulatum: Si inveni gratiam in conspectu regis; veniat rex, & Aman adhuc cras ad convivium, quod faciam eis, & cras faciam ea. Et exiit Aman à rege alacer (d) lætus. In videndo autem Aman Mardocheum Judæum in aula, indignatus est valdè. Et ingressus in propria, vocavit amicos, & Zosaram uxorem suam, Et demonstravit eis divitias suas, & gloriam, quam rex ei circumposuerat, & quomodò fecerat eum tenere primum locum, & præesse regno. Et dixit Aman; Non vocavit regina cum rege quenquam ad convivium, nisi me: etiam in crastinum vocatus sum. Et hæc mihi non placent; quamdiu videro Mardocheum Judæum in aula. Et dixit ad eum Zosara uxor ejus, & amici; Cædatur tibi lignum cubitorum quinquaginta: manè autem dic regi, & suspendatur Mardocheus super lignum. Tu autem intra ad convivium cum rege, & lætare. Et placuit verbum ipsi Aman, & paratum fuit lignum.

MS. A. (μ) εἶπεν αὐτῷ ὁ (ν) Ἡμέρα μοι σήμερον ἐπίσημος. εἰ οὖν (ξ) ἐλθέτω ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν (ο) Καταπαύσατε Ἀμὰν ποιῆσαι τὸν (π) παρεγένοντο (ρ) ἐπὶ τὸν (ρ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ ἐν τῷ πότῳ, Τί ἐστιν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα; καὶ ἔσται σοι ὅσα (σ) Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ, Τὸ (τ) τὸ ἀξίωμά μου· (υ) ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, (*) ἐπὶ τὴν (φ) ἄριον καὶ (#) Ἀμὰν (χ) ἰδεῖν Μαρδοχαῖον (ψ) ἐθυμώθη Ἀμὰν Ζοφόδεα. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐκάλεσεν (ω) Ζωσάραν (α) ἐδείξεν αὐτῷ, (β) πρῶτον ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας. Καὶ Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως εὐθένα (γ) κέκλημαι. (δ) Ζωσάρα (ε) Κοπήτω ξύλον

ΚΕΦ. ϛ'.

1 Ὁ δὲ κύριος ἀπέστησε τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην. καὶ εἶπε (α) τῷ διακόνῳ αὐτοῦ εἰσφέ-
2 ρειν γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ. Εὗρε δὲ τὰ γράμματα τὰ γραφέντα περὶ
3 Μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγγελε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο (β) εὐνούχων τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐ-
τοὺς, καὶ ζητῆσαι ὑπαλλεῖν τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξου. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Τίνα δόξαν οὐ χάριν
4 ἐποιήσαμεν τῷ Μαρδοχαίῳ; (γ) καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, Οὐκ ἐποίησας αὐτῷ (†) οὐδέν.
5 Ἐν δὲ τῷ πωδάνεσθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, ἰδὲ Ἀμὰν ἐν τῇ αὐλῇ. εἶπε δὲ
6 ὁ βασιλεὺς, Τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ Ἀμὰν εἰσῆλθεν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, κρεμάσαι τὸν Μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ,
ᾧ ἡτοίμαστο. (δ) Καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως, Ἰδὲ Ἀμὰν ἕστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ εἶπεν ὁ βασι-
7 λεὺς, Κλήσατε αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμὰν, Τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ; (ε) ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι;
8 εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ Ἀμὰν, Τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰ μὴ ἐμέ; Εἶπε δὲ (ζ) πρὸς τὸν βασιλέα, Ἄνδρω-
πον ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι, (η) Ἐνεγκάτω οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βα-
9 σιλεὺς φορεῖται, καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει, Καὶ δοθήτω ἑνὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως
τῶν ἐνδόξων, καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρωπον, ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ· καὶ ἀναβιβασάτω αὐτὸν ἐπὶ
10 τὸν ἵππον, καὶ κηρυκάτω διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, λέγων, Οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ
βασιλεὺς δοξάζει. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀμὰν, Κλῶς ἐλάλησας ἔτως (θ) ποίησον τῷ Μαρδο-
11 χαίῳ τῷ Ἰουδαίῳ, (ι) τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ μὴ παραπεσάτω σου λόγος ὧν ἐλάλησας.
Ἔλαβε δὲ Ἀμὰν τὴν στολὴν καὶ τὸν (κ) ἵππον, καὶ ἐστόλισε τὸν Μαρδοχαῖον, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν
ἐπὶ τὸν ἵππον, καὶ ἔκραξε διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως, καὶ ἐκήρυττε, λέγων, Οὕτως ἔσται παντὶ
ἀνθρώπῳ, ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι.

MS. A. (α) τῷ διακόνῳ αὐτοῦ εἰσφέρων γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ. (β) εὐνούχων αὐτοῦ ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτοὺς ἐν τῷ ὑπαλλεῖν αὐτοῦ τὰς χεῖρας Ἀρταξέρξου. (γ) καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας, Οὐκ (†) οὐδέν. (δ) Καὶ εἶπον οἱ ἐκ τῆς διακονίας τοῦ βασιλέως, (ε) ὃ ἐγὼ (ζ) τῷ βασιλεῖ, (η) Ἐνεγκάτω στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς φορεῖται, (θ) ποιήσωμεν Μαρδοχαίῳ (ι) τῷ θεραπεύοντι, ὃν εἶπεν ὁ βασιλεὺς, καὶ μὴ παραπεσάτω (κ) ἵππον, * καὶ δοθήτω

CAP. VI.

1 Dominus autem amovit somnum à rege nocte illâ: & dixit ministro suo afferre literas memoriales dierum ad legendum ei.
2 Invenit autem literas scriptas de Mardochæo, quomodò annuntiâ-
3 rat regi de duobus eunuchis regis, dum illi custodias agerent, & quæ-
rerent inserere manum Artaxerxis. Dixit autem rex; Quam gloriam,
4 vel gratiam fecimus Mardochæo? Et dixerunt ministri regis, Non
fecisti ei quicquam. Dum autem percunctaretur rex de benevolentia
5 Mardochei, ecce Aman in aula. Dixit autem rex; Quis in aula?
Aman autem intraverat ad dicendum regi, ut suspenderet Mardocheum
6 in ligno, quod paraverat. Et dixerunt ministri regis, Ecce Aman
stat in aula. Et dixit rex, Vocate eum. Dixit autem rex ad A-
7 man; Quid faciam homini, quem ego volo glorificare? Dixit autem
in seipso Aman; Quem vult rex glorificare, nisi me? Dixit autem
8 ad regem; Hominem quem vult rex glorificare, Afferant pueri regis
stolam byssinam, quâ rex circundatur, & equum, super quem rex inscen-
9 dit, Et det uni amicorum regis honoratorum, & induat stolâ homi-
nem, quem rex diligit: & ascendere faciat eum super equum, &
10 prædicet per plateam civitatis, dicens; Sic erit omni homini, quem
rex glorificat. Dixit autem rex ad Aman, Probè locutus es. Sic fa-
11 cito Mardocheo Judæo servienti in aula: & non decidat à te ver-
bum ex iis quæ locutus es. Sumpsit autem Aman stolam, & equum, & stolâ induit Mardocheum, & imposuit eum super equum, & transivit per plateam civitatis, & prædicabat, dicens; Sic erit omni homini, quem rex vult glorificare.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦ * ܡܠܐ *

1 ܗܘܐ ܕܡܠܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܠܟܐ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܗܘܐ . ܐܡܪ ܠܡܫܡܫܢܗ ܕܢܥܠ ܠܗ ܣܦܪܐ ܕܦܬܓܡܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܢܩܪܐ ܠܗ .
2 ܘܫܟܚ ܣܦܪܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܡܪܕܟܝ ܕܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܥܠ ܬܪܬܝܢ ܣܪܝܣܐ ܕܡܠܟܐ ܕܢܛܪܘܢ ܠܬܪܨܐ
ܕܐܪܬܚܫܣܬܐ . ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܡܢܘ ܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܕܥܒܕ ܠܗ ܡܠܟܐ ܠܡܪܕܟܝ . ܐܡܪ ܣܪܝܣܐ ܕܡܠܟܐ
3 ܠܡܠܟܐ ܠܐ ܥܒܕܢ ܠܗ ܡܕܡ . ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܡܢ ܗܘ ܒܐܬܪܐ . ܐܬܐ ܗܡܢ ܠܒܝܬ ܡܠܟܐ ܕܡܬܩܢ
4 ܠܡܪܕܟܝ ܥܠ ܩܘܣܝܐ ܕܥܒܕ ܠܗ . ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܡܢ ܗܘ ܒܐܬܪܐ . ܗܘ ܗܡܢ ܩܐܡ ܒܐܬܪܐ . ܐܡܪ
ܡܠܟܐ ܩܪܘܗܝ ܠܗ . ܘܐܬܐ ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ ܕܡܢ ܕܨܒܐ ܡܠܟܐ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܠܡܪܕܟܝ ܕܥܒܕ ܠܗ
5 ܠܐ . ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܡܢ ܗܘ ܒܐܬܪܐ . ܗܘ ܗܡܢ ܩܐܡ ܒܐܬܪܐ . ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܩܪܘܗܝ ܠܗ . ܐܬܐ
6 ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ ܕܡܢ ܕܨܒܐ ܡܠܟܐ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܠܡܪܕܟܝ ܕܥܒܕ ܠܗ . ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܡܢ ܗܘ
ܕܨܒܐ ܡܠܟܐ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܠܡܪܕܟܝ . ܐܡܪ ܗܡܢ ܠܢܦܫܗ . ܡܢ ܗܘ ܕܨܒܐ ܡܠܟܐ ܕܢܩܪ ܠܗ .
7 ܐܡܪ ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ . ܡܢ ܗܘ ܕܨܒܐ ܡܠܟܐ ܕܢܩܪ ܠܗ . ܐܡܪ ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ . ܡܢ ܗܘ ܕܨܒܐ
ܡܠܟܐ ܕܢܩܪ ܠܗ . ܐܡܪ ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ . ܡܢ ܗܘ ܕܨܒܐ ܡܠܟܐ ܕܢܩܪ ܠܗ . ܐܡܪ ܗܡܢ ܠܡܠܟܐ
8 ܕܢܬܠ ܠܒܘܫܐ ܕܒܘܨܢܐ ܕܡܠܟܐ ܕܠܒܫ ܠܗ . ܘܠܣܘܣܝܐ ܕܡܠܟܐ ܕܪܟܒ ܥܠܘܗܝ . ܘܢܬܠ ܠܚܕ
ܡܢ ܡܪܝܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܩܪ ܠܗ . ܘܢܠܒܫ ܠܒܘܫܐ ܠܓܒܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܪܚܡ ܠܗ . ܘܢܪܟܒ ܠܗ ܥܠ
ܦܪܫܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ . ܘܢܩܪܘܢ ܠܗ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܟܠ ܓܒܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܩܪ ܠܗ .

CAP. VI.

1 Nocte ipsâ discessit somnus regis. Jussitque afferri commentarium rerum quotidianarum: & legebant coram rege.
2 Inventum est autem scriptum, indicâsse Mordecai, de Bagthan & Tharesh duobus eunuchis regis, custodibus portæ, voluisse ipsos
3 manum mittere in regem Achshirash. Et dixit rex, Quid factum est honoris ac provectûs Mordecai propter hoc? dixerunt regi
servi ipsius ac ministri, Non est factum ipsi
4 quicquam. Et dixit rex, Quis in atrio? Jam Haman venerat ad domum regis, in atrium exterius, ut suggereret regi, ut suspen-
5 deret Mordecai in patibulo quod ipsi paraverat. Dixerunt regi pueri ipsius, Ecce
6 Haman stat in atrio: Et dixit rex, Ingrediatur. Ingressus est Haman, & dixit ei rex; Quid ei fieri par est, cui rex honorem fieri
7 velit? Dixit apud se Haman, Quis est cui honorem fieri velit præ me? Et dixit Haman regi, Cui honorem rex fieri velit,
8 Afferant vestes regias quas portaverit rex, & equum cui rex insederit, coronâ regiâ in caput ejus impositâ.

אסתר : ז

rex cujus virum *induans* & ,majoribus principibus regis principibus de viri manum *super* equus & vestimentū detur Et
9 וְנִתּוֹן הַלְּבוּשׁ וְהַסּוּס עַל־יַד אִישׁ מְשָׂרֵי הַמֶּלֶךְ הַפַּרְתְּמִים וְהִלְבִּשׁוּ אֶת־הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ
cujus ,viro fiet Sic : *ejus facies ad* clament & :civitatis *platea in* equo super *eum faciant* equitare &,*ejus honore in volens*
חָפֵץ בִּיקָרוֹ וְהִרְכִּיבֻהוּ עַל־הַסּוּס בִּרְחוֹב הָעִיר וְקָרְאוּ לְפָנָיו כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר
: es locutus quemadmodum , equum & , vestimentum *cape* , Festina :Haman ad rex Dixitque .*ejus honore in volens* rex
הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהָמָן מַהֵר קַח אֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
10 Tulitque .es locutus quæ omnibus ex *verbum* facias cadere ne :regis porta in *sedenti* Jehudæo Mordochai ita fac &
וַעֲשֵׂה־כֵן לְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הַיֹּשֵׁב בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ אַל־תַּפֵּל דָּבָר מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ וַיִּקַּח
: *ejus facies ad clamabat* & , civitatis *platea in* eum fecit equitare & ; Mordochai induit & , equum & , vestimentum Haman
הָמָן אֶת־הַלְּבוּשׁ וְאֶת־הַסּוּס וַיַּלְבֵּשׁ אֶת־מָרְדֳּכַי וַיַּרְכִּבֵהוּ בִּרְחוֹב הָעִיר וַיִּקְרָא לְפָנָיו
in est compulsus Haman & ; regis januam ad Mordochai est reversus Et .*ejus honore in volens* rex cujus ,viro fiet Sic
11 כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקָרוֹ : וַיָּשָׁב מָרְדֳּכַי אֶל־שַׁעַר הַמֶּלֶךְ וְהָמָן נִדְחַף אֶל־
quod omne suis amicis omnibus & ,*suæ* uxori Zeres Haman narravit Et .capite *operum* & ,lugens suam domum
12 בֵּיתוֹ אֲבֵל וַחֲפוּי רֹאשׁ : וַיְסַפֵּר הָמָן לְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ וְלֹכָל־אֹהֲבָיו אֶת כָּל־אֲשֶׁר
cadere cœpisti cujus ,Mordochai Jehudæorum semine de Si : ejus uxor Zeres & ,ejus sapientes ei dixeruntque:sibi acciderat
קָרָהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו וְזֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ אִם מִזֶּרַע הַיְּהוּדִים מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר הֵחִלּוֹת לִנְפֹּל
: pervenerunt regis eunuchi & ,eo cum loquentibus ipsis Adhuc .*ejus facies ad* cades cadendo sed ,ei prævalebis non,*ejus facies ad*
לְפָנָיו לֹא־תוּכַל לוֹ כִּי־נָפוֹל תִּפּוֹל לְפָנָיו : עוֹדָם מְדַבְּרִים עִמּוֹ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הִגִּיעוּ
.Esther fecerat quod convivium ad Haman *adducendum ad* festinaverunt &
וַיַּבְהֲלוּ לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃

CAP. VII.

secunda die in etiam Esther ad rex Dixitque .regina Esther cum bibendum ad ,Haman & ,rex venit Et
1 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן לִשְׁתּוֹת עִם־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי
.fiet & ,regni dimidium ad usque .*tua* postulatio quæ & ,tibi dabitur & ,regina Esther tua petitio Quæ : vini convivio in
2 בְּמִשְׁתֵּה הַיָּיִן מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ אֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה וְתִנָּתֶן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ׃
mea anima mihi detur ,*bonum rege super* si & ,rex tuis oculis in gratiam inveni Si : dixit & ,regina Esther respondit Et
3 וַתַּעַן אֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה וַתֹּאמַר אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב תִּנָּתֶן לִי נַפְשִׁי
, occidendum ad ,delendum ad ,meus populus & ego sumus venditi Quia .*mea* postulatione *in* meus populus & ,*mea* petitione *in*
בְּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי : כִּי נִמְכַּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי לְהַשְׁמִיד לְהֲרוֹג
Dixitque .regis *damno in æquans angustiator non quis* : tacuissem ,venderemur ancillas in & servos in si & : perdendum ad &
4 וְלֵאָבֵד וְאִלּוּ לְעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת נִמְכַּרְנוּ הֶחֱרַשְׁתִּי כִּי אֵין הַצָּר שׁוֹוֶה בְּנֶזֶק הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר
t sic faciendum ad suum *cor ipsum* implevit *quod* ,*ille hic ubi* & ,hic *ipse* Quis :reginam Esther ad dixit & ,Achasueros rex
הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה מִי הוּא זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר־מְלָאוֹ לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן׃
.reginæ & ,regis *faciebus* à est territus Haman & :hic malus Haman inimicus &,*angustiator* Vir : Esther dixit Et
6 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִישׁ צַר וְאוֹיֵב הָמָן הָרָע הַזֶּה וְהָמָן נִבְעַת מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַמַّלְכָּה׃

Versio VULG. LAT.

Et primus de regiis principibus ac tyrannis teneat e-
9 quum ejus, & per plateam civitatis incedens clamet, &
dicat ; Sic honorabitur,quemcunque voluerit rex hono-
rare. Dixítque ei rex ; Festina, & sumptâ stolâ & e-
10 quo, fac, ut locutus es, Mardochæo Judæo, qui sedet ante
fores palatii. Cave ne quidquam de his, quæ locutus
es, prætermittas. Tulit itaque Aman stolam & equum,
11 indutúmque Mardochæum in platea civitatis, & impo-
situm equo præcedebat, atque clamabat ; Hoc honore
condignus est, quemcunque rex voluerit honorare. Re-
12 versúsque est Mardochæus ad januam palatii : & Aman
festinavit ire in domum suam, lugens & operto capite :
13 Narravítque Zares uxori suæ, & amicis, omnia quæ eve-
nissent sibi. Cui responderunt sapientes,quos habebat in
consilio, & uxor ejus ; Si de semine Judæorum est Mar-
dochæus, ante quem cadere cœpisti, non poteris ei resi-
14 stere, sed cades in conspectu ejus. Adhuc illis loquen-
tibus, venerunt eunuchi regis, & citò eum ad convivium
quod regina paraverat, pergere compulerunt.

CAP. VII.

1 INtravit itaque rex & Aman, ut biberent cum regina.
2 Dixítque ei rex etiam secundâ die,postquàm vino incalu-
erat ; Quæ est petitio tua, Esther, ut detur tibi ? & quid
vis fieri ? etiam si dimidiam partem regni mei petieris,
3 impetrabis. Ad quem illa respondit ; Si inveni gratiam
in oculis tuis, ô rex, & si tibi placet, dona mihi animam
4 meam, pro qua rogo, & populum meum, pro quo obse-
cro. Traditi enim sumus ego & populus meus, ut con-
teramur, jugulemur, & pereamus: Atque utinam in ser-
vos & famulas venderemur : esset tolerabile malum, &
5 gemens tacerem : nunc autem hostis noster est,cujus cru-
delitas redundat in regem. Respondénsque rex Assuerus
ait;Quis est iste,& cujus potentiæ,ut hæc audeat facere ?
6 Dixítque Esther ; Hostis & inimicus noster pessimus iste
est Aman. Quod ille audiens, illicò obrupuit, vultum
regis ac reginæ ferre non sustinens.

תרגום TARGUM.

9 וויהא מתיהב לבוש ארגונא וסוסא על ידא דגברא רבא מן רברבי דמלכא אסטרטיגין
ויל בשון תורבגני מלכא ית גברא דמלכא צבי ביקריה וירכיבונוהי עלוי סוסא בפתאה
דקרתא ויקל סון קדמוי כדנא יתעבד לגברא דמלכא צבי ביקריה : ואמר מלכא להמן
10 אוחי סב ית לבוש ארגונא וית סוסיא כמא די מלילתא ועבד כן למרדכי יהודאה אמר
ליה המן לאידין מרדכי אתיב ליה מלכא למרדכי יהודאה אמר ליה המן סניאין מרדכי
יהודאי אית בשושן אתיב ליה מלכא לההוא דסדרת אסתר ליה סנהדרין בתרע
פלטרין דמלכא אמר ליה המן בבעו מנך קטול יתי ולא תעוור עלי כפתגמא הדין אמר
11 ליה מלכא אוחי ולא תמנע מדעם מן כל מה דמללתא : ודבר המן ית לבוש ארגונא
וית סוסא ואלבש ית מרדכי וארכבנה בפתאה דקרתא וקלס קדמוי כדין יתעבד
לגברא די מלכא צבי ביקריה : ותב מרדכי לסנהדרין די בתרע פלטרין דמלכא
12 ואשלח ית לבוש ארגונא מעלוהי ולבש סקא ויתב על קטמא והוה מודה ומצלי
עד רמשא והמן אתבהל ואול לביתיה אבל על ברתיה ומתעטף על רישיה כאבלא
13 על ברתיה וכסופיה : ואשתעי המן לזרש אנתתיה וכל רחמוי ית כל די ארעיה
ואמרו ליה חכימוי וזרש אנתתיה אין מזרעא דצדיקיא מרדכי דשריתי למפל קדמוי
היכמה די נפלו מלכיא קדם אברהם במישר חקליא אבימלך קדם יצחק יעקב נעץ
מלאכא ועל ידוי דמשה ואהרן טבעו פרעה וכל משריתיה בימא דסוף וכל מלכיא
ושלטוניא דאבאישו להון מסר יתהון אלההון בידיהון ואף אנוש לא תכיל לאבאשא
14 ליה ארום מפל תפול קדמוי : עוד כען אנון ממללין עמיה ורבני מלכא מטו ואוחו
להנעלא ית המן למשתיא דעבדת אסתר :

ז

1 ועל מלכא והמן למשתי עם אסתר מלכתא : ואמר מלכא לאסתר אוף ביומא
2 תנינא במשתיא דחמרא מה שאלתך אסתר מלכתא ויתיהב ליך ומה בעותיך אפילו
עד פלגות מלכותא אתנניה ליך לחדו למבני בית מוקדשא דקאם בפלגות תחום מלכותי
לא אתן ליך דהכדין קימית בשבועה לנושם ולטוביה ולסנבלט בדם אוריכי עד דיריבי
3 דרישיש בריך ויחסן מלכותא ותתעבד : וקפדת אסתר ית שיניהא כלפי שמיא ואתיבת
אסתר מלכתא ואמרת אין אשכחית רחמין קדמך מלכא ומא ואין קדם מלכא דאריעא
שפיר תתיהב לי שויב נפשי מן ידוי דסנאה בשאלתי ופירקן עמי מן ידוי דבעל דבביה
4 בבעותי : ארום אודבננא מגן אנא ועמי בית ישראל לאשתיצאה לאתקטלא ולהובדא
ואלולי לעבדין ולאמהן אודבננא שתקית ארום לית מעיקא טימין ורוחא באנויקא
5 דמלכא : ואמר מלכא אחשורוש ואמר לאסתר מלכתא מן הוא דין ובאי דין אתר הוא
6 נברא חציפא וחיבא ומרודא די אמלכניה לבביה למעבד כדין : ואמרת נברא מעיקא
ובעל דבבא דבעא למקטלך ברמשא בבית דמכך ויומא דין בעא למלבש אסטלא
דמלכותא ולמרכב על סוסא די לך ולאתחמא מנכא דרדבא על רישיה ולמרמא בך
ולמסב מנך מלכותא ואסתקפת מלתא מן שמיא ואתעביד ההוא יקרא למרדכי צדיקא
אחוי ראבא בר יאיר בר שמעי בר שמעי בר בענה בר אלה בר מכא בר מפיבושת בר
יהונתן בר שאול מלכא בר קיש בר אביאל בר צרור בר בכורת בר אפיה בר שחרים בר
עוזיה בר ששון בר מיכאל בר אליאל בר עמיהוד בר שפטיה בר פנואל בר פיתה בר מלוך
בר ירובעל בר ירוחם בר חנניה בר ובדי בר אלפעל בר שמרי בר ובריה בר רמות בר
חשום בר שחורה בר עוא בר גוא בר גרא בר בנימן בר יעקב בר יצחק בר אברהם נברא
מעיקא ובעל דבבא המן ביש הדין בעא למצלביה והמן אשתעמים מן קדם מלכא
ומלכתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et detur vestis *purpurea* & equus in manum cujusdam ex principibus re-
9 gis antesignanis, & induant *curatores regis* virum cujus rex cupit hono-
rem : & deducant illum super equum in platea civitatis, & clament ante
10 eum : Sic fiet viro cujus honorem cupit rex. Et dixit rex ad Haman :
Festina accipe vestimentum *purpureum* & equum, sicut locutus es, &
facito sic Mardechai Jehudæo. *Dixit ei Haman, cuinam Mardechai ?*
respondit ei rex, Mardechai Jehudæo: regessit ei Haman, Multi Marde-
chai Jehudæi sunt in Susan : respondit ei rex, illi ipsi cui instituit Ezz-
ther regina Sanhedrin in porta palatiorum regis : *dixit ei Haman, im-*
petrem à te ut occidas me, potius quam imponas mihi rem hujusmodi: insti-
tuit ei rex; Festina, neque subtrahas quicquam ex omnibus quæ locutus es.
11 Et accepit Haman vestimentum *purpureum* & equum, & induit Marde-
chai, & equitare fecit illum in platea civitatis ; & clamavit ante illum :
Sic fiet viro cujus honorem rex cupit. Et rediit Mardechai ad *Sanhe-*
12 *drin quod erat in porta* palatiorum regis, *& exutâ veste purpureâ in-*
duit saccum, & sedit in cinere confitens & orans usque ad vesperam : &
Haman turbatus est & ivit in domum suam, lugens *pro filia sua*, & invo-
13 lutus capite suo *instar lugentis pro filia sua & opprobrio suo*. Et narravit
Haman Zeres uxori suæ & omnibus necessariis suis omnia quæ accide-
rant sibi: & dixerunt illi sapientes ejus & Zeres uxor ejus ; Si ex semine
justorum est Mardechai, ante quem cœpisti cadere, *sicut ceciderunt reges*
ante Abraham in valle campestri, Abimelech ante Isaac, Jaacob superavit
angelum & per manus Mosis & Aaron demersi sunt Parghoh & omnes
copiæ ejus in mari Suph, omnes denique reges & principes qui male-
fecerunt eis, tradidit Deus illorum in manus ipsorum ; atque etiam tu
non poteris malefacere ei, sed cadendo cades ante illum. Hactenus illi
14 loquebantur cum illo, & principes regis pervenerunt, & festinaverunt
ut introducerent Haman in convivium quod fecerat Ezzther.

CAP. VII.

1 ET introivit rex & Haman ad bibendum cum Ezzther regina. Et
dixit rex ad Ezzther etiam die secunda in convivio vini : Quæ est petitio
tua Ezzther regina, & dabitur tibi ? & quæ postulatio tua ? *etiam* usque
ad dimidium regni, *dabo illam tibi: Veruntamen ut ædificetur domus San-*
ctuarii, quæ stat in dimidio termini regni mei, haud concedam tibi, quia
sic promisi cum juramento Gosem & Tobiæ, & Sanballath: sed expecta-
to donec adolescat Darius filius tuus & hæreditate accipiat regnum, &
3 fiet. *Et elevavit Ezzther oculos suos cœlum versus*, & respondit Ezz-
ther regina, & dixit : Si inveni gratiam coram te rex *summe*, & si regi
terræ gratum est ; detur mihi evasio animæ meæ de manu odientis me in
petitionem meam, & liberatio populi mei de manu auctoris inimicitiæ
4 *ejus* in postulationem meam. Quia venditi sumus gratis ego & popu-
lus meus domus Israel ad internecionem, ad occisionem & ad perditio-
nem : & si in servos & in ancillas venditi essemus, tacerem: verum non
5 est afflictori utilitas aut cunctatio in detrimento regis. Et dixit rex Ah-
hasueros, & dixit ad Ezzther reginam ; Quisnam ille est? & in quonam
loco vir audax, & scelestus, & conjurator, qui consilium inivit in corde
6 suo ut faceret sic ? Et dixit: Vir angustiator & auctor inimicitiæ, *qui co-*
natus est occidere te vesperi in penetrali cubiculi tui, hodie etiam in
mente habuit amiciri chlamyde regia & vehi equo tuo, & imponere dia-
dema aureum capiti suo, & rebellare in te, & regno te privare ; sed
occasionem præbente voce cœlitus factus est honor iste Mardechai justo
patruo meo, filio Jair, filii Simei, filii Semidah, filii Baanah, filii Elah,
filii Micha, filii Mephiboseth, filii Jehonathan, filii Saul regis, filii
Kis, filii Abiel, filii Seror, filii Becorath, filii Aphiah, filii Seharim,
filii Uziah, filii Sason, filii Michael, filii Eliel, filii Ammihud, filii
Sephatiah, filii Penuel, filii Pithach, filii Meloch, filii Jerubbaal, filii
Jeruham, filii Hanania, filii Zibdi, filii Elpaal, filii Simri, filii Zebe-
diah, filii Remuth, filii Hassom, filii Sehora, filii Uzza, filii Guza, filii
Gera, filii Binjamin, filii Jaacob, filii Isaac, filii Abraham. Vir angu-
stiator & auctor inimicitiæ, Haman malus hic,*quæsivit crucifigere eum.*
Et Haman stupefactus est à facie regis & reginæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἐπέστρεψε δὲ ὁ Μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλήν. Ἀμὰν δὲ ἐπέσπευδεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος καὶ κεφαλῆς. Καὶ διηγήσατο Ἀμὰν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ (λ) Ζωσάρᾳ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις. καὶ (μ) εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνή, Εἰ ἐκ γένους Ἰουδαίων Μαρδοχαῖος, ἤρξαι πιπτεῖν ἐνώπιον αὐτοῦ, πεσὼν (ν) πεσῇ, καὶ οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι, (ξ) ὅτι θεὸς ζῶν μετ' αὐτοῦ. Ἔτι αὐτῶν λαλούντων, παραγίνονται οἱ εὐνοῦχοι, καὶ ἐπεσπούδαζον τὴν Ἀμὰν δεῖπνον ὃν ἡτοίμασεν Ἐσθήρ.

MS. A. (λ) Ζωσάρᾳ (μ) εἶπον (ν) πεσῇ, οὐ μὴ δύνῃ (ξ) ὅτι ὁ θεὸς ὁ ζῶν μετ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ζ'.

Εἰσῆλθε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ Ἀμὰν, συμπιεῖν τῇ βασιλίσσῃ. (α) Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ, Τί ἐστιν, Ἐσθὴρ (β) βασίλισσα; καὶ τί τὸ αἴτημά σου; καὶ τί τὸ ἀξίωμά σου; καὶ (γ) ἔσται σοι ὡς ἡμίσευς τῆς βασιλείας μου. Καὶ ἀποκριθεῖσα, εἶπεν, Εἰ εὗρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, δοθήτω μοι ἡ ψυχὴ τῷ αἰτήματί μου, καὶ (δ) ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου. Ἐπράσθημεν γὰρ ἐγώ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς (ε) ἀπώλειαν καὶ διαφθορὰν καὶ δουλείαν, ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας, καὶ παρήκουσα· οὐ γὰρ ἄξιος ὁ διάβολος τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως. Εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Τίς οὗτος, ὅστις ἐτόλμησε ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Εἶπε δὲ Ἐσθὴρ, Ἀνὴρ ὁ ἐχθρὸς Ἀμὰν, ὁ πονηρὸς οὗτος. Ἀμὰν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ προσώπου βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη (ζ) ἀπὸ τοῦ συμποσίου εἰς τὴν κῆπον. ὁ δὲ Ἀμὰν παρητεῖτο τὴν βασίλισσαν· ἑώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς ὄντα. Ἐπέστρεψεν δὲ ὁ βασιλεὺς (η) ἐκ τοῦ κήπου. (η) Ἀμὰν δὲ ἐπεπτώκει ἐπὶ τὴν κλίνην, ἀξιῶν τὴν βασίλισσαν. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Ὡς καὶ τῷ γυναῖκα (θ) βιάζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Ἀμὰν δὲ ἀκούσας, διεστάπη τῷ προσώπῳ. Εἶπε δὲ Βαγαθὰν (ι) εἷς τῶν εὐνούχων πρὸς τὴν βασιλέα, Ἰδὲ καὶ ξύλον ἡτοίμασεν Ἀμὰν Μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως, (κ) καὶ ἀρθεὶς ἐν τοῖς Ἀμὰν ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς, Σταυρωθήτω ἐπ' αὐτοῦ. Καὶ ἐκρεμάσθη Ἀμὰν ὅθεν τοῦ ξύλου (λ) ὃ ἡτοιμάσθη Μαρδοχαίῳ. καὶ (μ) τότε ὁ βασιλεὺς ὠμόσατο τοῦ θυμοῦ.

MS. A. (α) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῇ δευτέρᾳ (β) ἡ βασίλισσα; (γ) ἔσται σοι ἕως τοῦ ἡμίσους (δ) ὁ λόγου τῷ (ε) ἀπώλειαν καὶ δουλείαν, (ζ) ἐκ τοῦ συμποσίου (†) αὐτὸν (ᾗ) ἀπὸ (η) Ἀμὰν ἐπεπτώκει καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν κλίνην, ἀξιῶν αὐτὴν. εἶπεν (θ) ἐκβιάζῃ (ι) εἰς τὴν οὐνεχὸν τοῦ βασιλέως, Ἰδὲ καὶ τὸ ξύλον ὃ ἡτοίμασεν (κ) καὶ ἀρθρωτὲ ἐν τοῖς Ἀμὰν πηχῶν πεντήκοντα. (λ) ὃ ἡτοίμασεν Μαρδοχαίῳ. (μ) τότε ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς

ΚΕΦ. η'.

Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης ἐδωρήσατο Ἐσθὴρ ὅσα ὑπῆρχεν Ἀμὰν τῷ διαβόλῳ. (α) καὶ Μαρδοχαῖος προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως· ὑπέδειξε γὰρ Ἐσθὴρ, ὅτι (β) συγγενεύεται αὐτῇ. Ἔλαβε δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλετο (γ) Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν Μαρδοχαίῳ. καὶ κατέστησεν Ἐσθὴρ Μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν Ἀμάν. Καὶ προσθεῖσα ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἠξίου ἀφεῖναι τὴν Ἀμὰν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς Ἰουδαίοις. (δ) Ἐξέτεινε δὲ ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τῆς χρυσῆς· ἐξηγέρθη δὲ Ἐσθὴρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπεν Ἐσθὴρ, Εἰ δοκεῖ σοι, καὶ εὗρον (ε) χάριν, περιφθήτω (ζ) ἀποσταλῶσι τὰ γράμματα τὰ (η) ἀπεστραμμένα ὑπὸ Ἀμὰν, τὰ γραφέντα (θ) ἀπολέσθαι τοὺς Ἰουδαίους, (ι) οἳ εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Πῶς γὰρ δυνήσομαι (κ) ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τῶν λαῶν μου, καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου; (λ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθὴρ, Εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα Ἀμὰν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι, καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα (μ) ἐπὶ ξύλου, ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνεγκε τοῖς Ἰουδαίοις, (ν) τί ἔτι ὀπτεῖς; Γράψατε καὶ ὑμεῖς ἐκ τοῦ ὀνόματος μου, ὡς δοκεῖ ὑμῖν, καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου· ὅσα γὰρ γράφει τοῦ βασιλέως ὀπτάζαντος, καὶ σφραγισθῇ τῷ δακτυλίῳ μου, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀντειπεῖν.

MS. A. (α) καὶ Μαρδοχαῖος προσεκλήθη (β) ἐνοικίσαιο αὐτῇ. (γ) τὸ Ἀμὰν, καὶ ἔδωκεν Μαρδοχαίῳ. (δ) Καὶ ἐξέτεινε ὁ βασιλεὺς (ε) χάριν ἐνώπιόν σου, πεμφθήτω (ζ) ἀποσφέψαι (η) ἐξαπεσταλμένα ὑπὸ Αἰμὰν, (θ) ἀπολέσαι (ι) ὅσοι εἰσὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ. Πῶς (κ) ἐπιδεῖν τὴν κάκωσιν (λ) Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τῇ βασιλίσσῃ, Εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα Ἀμὰν ἐχαρισάμην σοι, (μ) ἐπὶ τοῦ ξύλου, (ν) τί ὀπτεῖς; Γράφετε

Rediit autem Mardochæus in aulam. Aman autem reversus est in propria tristans demisso capite. Et narravit Aman quæ sibi acciderant, Zosaræ uxori suæ, & amicis. Et dixerunt ad eum amici, & uxor; Si de genere Judæorum Mardochæus, cœpisti humiliari coram eo: cadens cades, & non poteris eum ulcisci: quoniam Deus vivens cum eo. Adhuc ipsis loquentibus, adveniunt eunuchi urgentes Aman ad convivium, quod paraverat Esther.

CAP. VII.

Intravit autem rex, & Aman, ut biberent cum regina. Dixit autem rex ad Esther secundâ die in potatione, Quid est, Esther regina? et quæ petitio tua, & quod postulatiũ tuum? Et esto tibi usque ad dimidiũ regni mei. Et respondens dixit; Si inveni gratiam in conspectu regis, detur anima petitioni meæ, et populus meus postulationi meæ. Venditi enim sumus, & ego, & populus meus in perditionem, & direptionem, & servitutem, nos & filii nostri in pueros, & ancillas: & non audivi: non enim dignus criminator aulâ regis. Dixit autem rex; Quis iste, qui ausus est facere rem hanc? Dixit autem Esther, Homo inimicus Aman malignus iste. Aman autem turbatus est ex rege, & regina. Rex autem surrexit à symposio in hortum. Aman autem deprecabatur reginam. Videbat enim se in malis esse. Revertit autem rex de horto. Aman autem procubuerat super lectum orans reginã. Dixit autem rex, ut etiam uxori vim afferat in domo mea? Aman ante audiens confusus est facie. Dixit autem (a) Bugathan unus eunuchorũ ad regem; Ecce & lignum paravit Aman Mardochæo, qui locutus est pro rege: & erectũ est in propriis Aman lignũ cubitorũ quinquaginta. Dixit autẉ rex, Crucifigatur in eo. Et suspensus est Aman super lignũ, quod paratũ fuerat Mardochæo. Et tunc rex cessavit à furore.

CAP. VIII.

Et in eadem die rex Artaxerses largitus est Esther, quæcunque fuerant Aman calumniatori. Et Mardochæus accersitus est à rege. Indicavit enim Esther, quia sibi propinquus erat. Sumpsit autem rex annulum, quem abstulerat ab Aman, & dedit eum Mardochæo. Et Esther constituit Mardochæum super omnia, quæ fuerant Aman; Et adjiciens locuta est ad regem, & procidit ad pedes ejus, & postulavit auferre malum ipsius Aman, & quæcunque fecerat Judæis. Extendit autem rex ad Esther virgam auream. Surrexit autem Esther ad adstandum regi. Et dixit Esther; Si videtur tibi, & inveni gratiam; mittatur, ut revertantur literæ missæ ab Aman, scriptæ ut perderentur Judæi, qui sunt in regno tuo. Quomodò enim potero videre afflictionem populi mei, & quomodò potero salvari in perditione patriæ meæ? Et dixit rex ad Esther; Si omnem substantiam Aman dedi, & gratificatus sum tibi, & ipsum suspendi super lignũ, quoniam manus intulerat Judæis; quid adhuc quæris? Scribite etiam vos ex nomine meo, sicut videtur vobis, et obsignate annulo meo. Quæcunque enim scribuntur rege præcipiente, et obsignata fuerint annulo meo; non est eis contradicere.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et dentur vestes & equus cuidam è proceribus regis Parthis, qui induat eis virum cui rex honorem factum velit: Eumq; equo insidentẽ circumducat per plateas, proclamante ante eum præcone; Sic ei fiet quem rex honoratum velit. Et dixit rex Hamani, Festinatò accipe stolam & adduc equum ut dixisti, & fac ita Mordecai Judæo, qui sedet in porta regis: Noli quicquam ejus quod dixisti detrahere. Et accepit Haman stolãm, & adduxit equum, & induit Mordecai, et circumduxit ipsum per plateas urbis, et proclamavit coram ipso; Sic fiet ei quem rex honoratum vult. Et venit Mordecai ad portam regis, Haman autem domum suam discessit, lugens, et operto capite. Et exposuit Haman Zaresh uxori totum id quod acciderat sibi. Dixerunt autem ipso amici ipsius et Zaresh uxor; Si ortu Judæus est Mordecai, ante quem cadere cœpisti, non poteris cum ipso congredi, sed cades ulteriùs in conspectu ejus. Et dum loqueretur cum ipsis venerunt cursores regis, et maturârunt Hamanem ad convivium quod paraverat Esther.

CAP. VII.

Et ingressus est rex & Haman ad conviviũ quod paraverat Esther regina. Et dixit rex ad Esther, etiam ipso die, inter vinum bibendum; Quæ est petitio tua? Et quid est quod postulas? Usque ad dimidium regni mei concedetur tibi. Et respondens Esther dixit; si adepta sum gratiam in conspectu tuo, ô rex, et si videtur regi, detur vita mea pro qua rogo, & populus meus pro quo peto? Venditi enim sumus ego & populus meus ad cædem & eradicationem, & interitum: Quòd si venditi fuissemus ut pro servis et ancillis haberemur, tacuissem: Nec enim quiescit hostis damnum regi facere. Et respondens Acshirash rex dixit Esther reginæ; Quis hic, aut quinam est quem extulit cor suum ut hoc faceret? Et dixit Esther; vir oppressor & hostis Haman iste improbus: commotus est autem Haman à conspectu regis, et reginæ;

אכתר : ח

: regina Esther: ab sua anima *super postulandum ad* stetit Haman & : *edis* hortum ad vini convivio de suo furore in surrexit rex Et
7 וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתֵּה הַיָּיִן אֶל גִּנַּת הַבִּיתָן וְהָמָן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל־נַפְשׁוֹ מֵאֲסְתֵּר הַמַּלְכָּה
vini convivii domum ad *edis* horto ab est reversus rex Et .rege à malum se in est completū quòd vidit nam
8 כִּי רָאָה כִּי־כָלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ: וְהַמֶּלֶךְ שָׁב מִגִּנַּת הַבִּיתָן אֶל־בֵּית מִשְׁתֵּה הַיָּיִן
verbum ?domo in *mecum* reginam *subjiciendum ad* etiam Num ;rex dixitque :*eo super* Esther quo , lectum super *cadens* Haman &
וְהָמָן נֹפֵל עַל הַמִּטָּה אֲשֶׁר אֶסְתֵּר עָלֶיהָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲגַם לְכַבּוֹשׁ אֶת הַמַּלְכָּה עִמִּי בַּבָּיִת הַדָּבָר
lignum en Etiam : *regis facies ad* eunuchis de unus Charbona Dixitque.operuerunt Haman *facies &* ;regis ore ex est egressum
9 יָצָא מִפִּי הַמֶּלֶךְ וּפְנֵי הָמָן חָפוּ: וַיֹּאמֶר חַרְבוֹנָה אֶחָד מִן הַסָּרִיסִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ גַּם הִנֵּה הָעֵץ
dixitq; :cubitorū quinquaginta *altum* ,Haman domo in *stans* ,regem super bonum est locutus qui , Mordochai Haman fecerat quod
אֲשֶׁר עָשָׂה הָמָן לְמָרְדֳּכַי אֲשֶׁר דִּבֶּר־טוֹב עַל הַמֶּלֶךְ עֹמֵד בְּבֵית הָמָן גָּבֹהַּ חֲמִשִּׁים אַמָּה וַיֹּאמֶר
.qnievit regis ira & : Mordochai fecerat parati quod ligno *super* Haman suspenderunt Et .illo *super* eum Suspendite :rex
10 הַמֶּלֶךְ תְּלוּהוּ עָלָיו: וַיִּתְלוּ אֶת הָמָן עַל הָעֵץ אֲשֶׁר־הֵכִין לְמָרְדֳּכַי וַחֲמַת הַמֶּלֶךְ שָׁכָכָה:

CAP. VIII. ח

venit Mordochai & ;Jehudæorum *angustiatoris* Haman domum reginæ Esther Achasueros rex dedit illa die In
1 בַּיּוֹם הַהוּא נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה אֶת־בֵּית הָמָן צֹרֵר הַיְּהוּדִים וּמָרְדֳּכַי בָּא
, Haman ab fecerat *transire* quem , suum annulum rex fecit removere Et .sibi ipse quid Esther indicavit nam : *regis facies ad*
2 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כִּי הִגִּידָה אֶסְתֵּר מָה הוּא לָהּ: וַיָּסַר הַמֶּלֶךְ אֶת־טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הֶעֱבִיר מֵהָמָן
, *regis facies ad* est locuta &,Esther Addidit que .Haman domo *super* Mordochai Esther posuit & : Mordochai illum dedit &
3 וַיִּתְּנָהּ לְמָרְדֳּכָי וַתָּשֶׂם אֶסְתֵּר אֶת־מָרְדֳּכָי עַל־בֵּית הָמָן: וַתֹּסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
quam ejus cogitationem & , Agagitæ Haman malitiam *faciendum transire ad* , eum *est precata* & ,flevit &:ejus *pedum facies ad cecidit &*
וַתִּפֹּל לִפְנֵי רַגְלָיו וַתֵּבְךְ וַתִּתְחַנֵּן־לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת־רָעַת הָמָן הָאֲגָגִי וְאֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר
regis facies ad stetitque ,Esther surrexit & : *auri sceptrum* Esther ad rex extendit Et .Jehudæos *super* cogitavit
4 חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים: וַיּוֹשֶׁט הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת שַׁרְבִיט הַזָّהָב וַתָּקָם אֶסְתֵּר וַתַּעֲמֹד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ:
ego bona & , *regis facies ad verbum rectum & ejus facies ad* gratiam inveni si & *bonum rege super* Si : dixit Et
5 וַתֹּאמֶר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב וְאִם־מָצָאתִי חֵן לְפָנָיו וְכָשֵׁר הַדָּבָר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְטוֹבָה אֲנִי
perdendum ad scripsit quas , Agagitæ Hamedatha filii Haman cogitationis literas *reducendum ad* scribatur,ejus oculis in
בְּעֵינָיו יִכָּתֵב לְהָשִׁיב אֶת הַסְּפָרִים מַחֲשֶׁבֶת הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי אֲשֶׁר כָּתַב לְאַבֵּד אֶת
inveniet quod malum *in videbo &* potero quomodo Nam .regis provinciis omnibus in qui Jehudæos
6 הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ: כִּי אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בָּרָעָה אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־
, reginam Esther ad Achasueros rex Dixitque ? meæ progeniei perditionem *in videbo &* potero quomodo &?meum populū
7 עַמִּי וְאֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי בְּאֹבְדָן מוֹלַדְתִּי: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה
misit quòd *super* ,ligno *super* appenderunt ipsum & ,Esther dedi Haman domum Ecce : Jehudæum Mordochai ad &
וְלְמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי הִנֵּה בֵית הָמָן נָתַתִּי לְאֶסְתֵּר וְאֹתוֹ תָלוּ עַל־הָעֵץ עַל אֲשֶׁר שָׁלַח
annulo in signate & , regis nomine *in* vestris oculis in bonum sicut ,Jehudæis *super* scribite vos Et .Jehudæos in suam manum
8 יָדוֹ בַּיְּהוּדִים: וְאַתֶּם כְּתֹבוּ עַל־הַיְּהוּדִים כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְחִתְמוּ בְּטַבַּעַת
scribæ sunt vocati Et *reducendum ad* non ,regis annulo in *signatur &* , regis nomine in *scribitur* quæ *scriptura quoniam* :regis
9 הַמֶּלֶךְ כִּי כְתָב אֲשֶׁר־נִכְתָּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ וְנַחְתּוֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ אֵין לְהָשִׁיב: וַיִּקְרְאוּ סֹפְרֵי
quæ omnia juxta est scriptum &,*eo in* vigesima & tertia in (Sivan mensis ipse) ,tertio mense in illo tempore in regis
הַמֶּלֶךְ בָּעֵת הַהִיא בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא חֹדֶשׁ סִיוָן בִּשְׁלוֹשָׁה וְעֶשְׂרִים בּוֹ וַיִּכָּתֵב כְּכָל־אֲשֶׁר־
ad usque & India ab qui , provinciarum principes & ,*comites &* , *vice-reges* ad & , Jehudæos ad Mordochai præcepit
צִוָּה מָרְדֳּכַי אֶל־הַיְּהוּדִים וְאֶל הָאַחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וְשָׂרֵי הַמְּדִינוֹת אֲשֶׁר מֵהֹדּוּ וְעַד־
populo & populo & ,*ejus* scripturam juxta *provincia &* *provincia* ,provinciarum centum & viginti & septem , Æthiopiam
כּוּשׁ שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמְאָה מְדִינָה מְדִינָה וּמְדִינָה כִּכְתָבָהּ וְעַם וָעַם
.eorum linguam juxta & ,eorum scripturam secundùm Jehudæos ad & : *ejus* linguam juxta
כִּלְשֹׁנוֹ וְאֶל־הַיְּהוּדִים כִּכְתָבָם וּכִלְשׁוֹנָם:

Versio VULG. LAT.

Rex autem iratus surrexit, & de loco convivii intravit 7
in hortum arboribus consitum. Aman quoque surrexit
ut rogaret Esther reginam pro anima sua, intellexit
enim à rege sibi paratum malum. Qui cùm rever- 8
sus esset de horto nemoribus consito, & intrâsset convi-
vii locum, reperit Aman super lectulum corruisse, in quo
jacebat Esther, & ait; Etiam reginam vult opprimere,
me præsente, in domo mea. Necdum verbum de ore re-
gis exierat, & statim operuerunt faciem ejus. Dixit- 9
que Harbona, unus de eunuchis, qui stabant in minis-
terio regis; En lignum, quod paraverat Mardochæo, qui
locutus est pro rege, stat in domo Aman, habens altitu-
dinis quinquaginta cubitos. Cui dixit rex, Appendite
eum in eo. Suspensus est itaque Aman in patibulo 10
quod paraverat Mardochæo: & regis ira quievit.

CAP. VIII.

DIe illo dedit rex Assuerus Esther reginæ domum 1
Aman adversarii Judæorum, & Mardochæus ingressus
est ante faciem regis. Confessa est enim ei Esther quòd
esset patruus suus. Tulitque rex annulum, quem ab 2
Aman recipi jusserat, & tradidit Mardochæo. Esther
autem constituit Mardochæum super domum suam. Nec
his contenta, procidit ad pedes regis, flevitque, & lo- 3
cuta ad eum oravit, ut malitiam Aman Agagitæ, & ma-
chinationes ejus pessimas, quas excogitaverat contra Ju-
dæos, juberet irritas fieri. At ille ex more sceptrum 4
aureum protendit manu, quo signum clementiæ monstra-
batur: illáque consurgens stetit ante eum. Et ait; Si
placet regi, & si inveni gratiam in oculis ejus, & depre- 5
catio mea non ei videtur esse contraria, obsecro, ut no-
vis epistolis, veteres Aman literæ, insidiatoris & hostis
Judæorum, quibus eos in cunctis regis provinciis perire
præceperat, corrigantur. Quo modo enim potero 6
sustinere necem & interfectionem populi mei? Re-
spondítque rex Assuerus Esther reginæ, & Mardochæo
Judæo; Domum Aman concessi Esther, & ipsum jussi
affigi cruci, quia ausus est manum mittere in Judæos.
Scribite ergò Judæis, sicut vobis placet, regis nomine, 8
signantes literas annulo meo. Hæc enim consuetudo e-
rat, ut epistolis, quæ ex regis nomine mittebantur, & il-
lius annulo signatæ erant, nemo auderet contradicere.
Accitisque scribis & librariis regis (erat autem tempus 9
tertii mensis, qui appellatur Siban) vigesimâ & tertiâ die
illius, scriptæ sunt epistolæ, ut Mardochæus voluerat, ad
Judæos, & ad principes, procuratoréque & judices, qui
centum viginti septem provinciis ab Jndia usque ad Æ-
thiopiam præsidebant; provinciæ atque provinciæ, po-
pulo & populo, juxta linguas & literas suas, & Judæis,
prout legere poterant, & audire.

TARGUM.

7 ומלכא זקף ית עינוי וחזא והא עסרתי מלאכין דמן לעסרתי בנוי דהמן קטיעין אילניא
די בגנתא נואה בחין קם ברתחיה דחמרא ואזל לגנתא נואה למחמי מן הוא
יין והמן קם למתבע חיסא על נפשיה מאסתר מלכתא ארום חזא ארום אסתקפת
8 עלוהי בישתא מלות מלכא: ומלכא תב ברתחיה מגנתא נואה לבית משתיא דחמרא
והא גבריאל מלאכא דחף ית המן רשיעא והמן נחין עלי דרגשא די אסתר
עלה ותוה מלכא ואמר הא ברם בקושטא לא אתא המן אלהן למשבוב עם מלכתא כד
אנא שרי בביתא כען כל עממיא ואומיא ולישניא דנו מה אית למעבד ביה פתגמא נפק
9 מפומיה דמלכא ואפוי דהמן אתחפיאו בהתא: ואמר חרבונא חד מן רבניא קדם מלכא
ברם הא קיסא די עבד המן למצלבית מרדכי דמלל טבא בגין מלכא ועל ידוי אשתויב
מקטול והא קיסא קאם בבית המן כען אין על מלכא שפיר יתנסח אע מן ביתיה וקיף
10 יתמחי עלוהי רומיה חמשין אמין ואמר מלכא אזילו צליבו ית המן
על קיסא די עבד למרדכי ורתחא דמלכא אשתדיכת:

ח

1 ביומא ההוא מסר מלכא אחשורוש לאסתר מלכתא ית ביתא דהמן מעיק יהודאי וירת
אנשי ביתיה וית כל טסברוי וית כל עתריה ומרדכי על קדם מלכא ארום חויאת ליה
2 אסתר מן הוא לה: ואעדי מלכא ית סטומתא דעזקתא די אעביר מהמן ויהבה למרדכי
ושויאת אסתר ית מרדכי רב ויסרכן על גניסיה דהמן: ואוסיפת אסתר ומללת קדם
3 מלכא ונפלת קדם רגלוי ובכיאת ופיסת ליה לבטלא ית בישת המן דמן יחוס דאנג
4 וית זמיוניה די חשיב על יהודאין: ואושיט מלכא לאסתר ית תתנדא דדהבא ואזדקפת
אסתר וקמת קדם מלכא: ואמרת אין על מלכא שפיר ואין אשכחית רחמין קדמוהי
5 יתקין פתגמא קדם מלכא וטבתא אנא קדמוי בעינוי יפקד מלכא ישים טעם למכתב
למהוי תיבין פטקיא זמוני דהמן בר המדתא דמן יחוס אנג די כתב להובדא ית כל
6 יהודאין די בכל פלכי מלכא: ארום איכדין אכול לסובלא ולמחמי בבישתא די תתדן
7 ית עמי והיכדין אכול למתעתדא ולמחמי בעדן דיובדון גניסת ילדותי: ואמר מלכא
אחשורוש לאסתר מלכתא ולמרדכי יהודאי הא בית המן יהבית לאסתר ויתיה
8 צליבו על קיסא בגין די אושיט ידיה ביהודאי: ואתון סרהיבו כתובו בגין יהודאין כד
שפיר בעינכון בשום מימרא דמלכא וסטומו בעזקתא דסטומתא דמלכא ארום פטקא
דמתכתיב בשום מימרא דמלכא ומסתתם בעזקתא דסטומתא דמלכא לא יתוב ריקנו:
9 ואתקריאו לבלרין דמלכא בעדנא ההיא בירחא תליתי הוא ירח סיון בעסרין ותלתא
יומין בירח ואכתיב ככל די פקד מרדכי ליהודאין ולית אסתרסילוסין והפרכין
ופלכין פלכא ופלכא כרושם כתבהא ועמא עמא כמלל לישניה ולית יהודאין כרושם
כתבהון וכמלל לישנהון:

juxta locutionem linguæ suæ, & Jehudæis juxta

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et *rex extulit oculos suos, & ecce vidit decem angelos similes decem* 7
filiis Haman, succidentes arbores quæ erant in horto interiori; tunc sur-
rexit rex in indignatione sua ex convivio vini, & abiit in hortum inte-
riorem, *ut videret quid hoc rei esset*: & Haman surrexit ut quæreret
misericordiam pro anima sua ab Ezzther regina; viderat enim, quòd in-
ventum erat contra se malum à rege. Et rex reversus est in fervore suo 8
ab horto interiori in domum convivii vini, *ecce autem Gabriel angelus*
impulit Haman impium videnti rege, & Haman incurvatus erat super
gradum in quo Ezzther sedebat: & obstupuit rex, & dixit; Ecce *utique*
in veritate non venit Haman nisi ut cubet cum regina, me etiam domi
manente, *nunc omnes populi, gentes & lingua judicate quid fieri debeat*
cum illo: verbum prodierat ex ore regis, & facies Haman opertæ fuê-
re confusione. Et dixit Hharbona unus ex magnatibus ante regem: Ec- 9
ce lignum quod paraverat Haman ad suspendendum Mardechai, qui lo-
cutus fuerat bonum propter regem, *cujus etiam operâ liberatus est à*
nece; *ecce inquam lignum* erectum est in domo Haman, *nunc si visum*
fuerit regi auferatur lignum de domo ejus, & erigatur & configatur in
eo, cujus altitudo est quinquaginta cubitorum. Et dixit rex: Ite, suspen-
dite ipsum super illud. Et suspenduerunt Haman super lignum quod pa- 10
raverat Mardechai: & indignatio regis quievit.

CAP. VIII.

IN die illa tradidit rex Ahhasueros Ezzther reginæ domum Haman 1
afflictoris Jehudæorum, & *homines domus ejus, & omnes thesauros ejus,*
& omnes opes ejus; & Mardechai introivit ante regem: namque indica-
verat illi Ezzther quis esset is sibi. Et abstulit rex *signatorium* anulum 2
quem detraxerat ab Haman, & dedit illum Mardechai: & posuit Ezz-
ther Mardechai magistrum & exactorem super *familiam* Haman. Et 3
addidit Ezzther & locuta est ante regem, & cecidit ante pedes ejus, &
ploravit, & supplicavit ei, ut rescinderet malum Haman qui fuerat ex
prosapia Agag, & commentum ejus quod excogitaverat contra Jehudæ-
os. Et tetendit rex Ezzther sceptrum aureum, & levata est Ezzther, & 4
stetit ante regem. Et dixit, Si regi gratum est, & si inveni gratiam an-
te ipsum, & rectum est verbum ante regem, & probata sum ego *coram*
eo in oculis ejus; jubeat rex & ponat sententiam ad scribendum ut re-
vocentur epistolæ *commentorum* Haman *filii* Hamdatha, qui erat ex pro-
sapia Agag, quas scripsit ad perdendum omnes Jehudæos qui sunt in omni-
bus regionibus regis. Nam quonam modo potero ferre & spectare 6
malum, cui erit addictus populus meus? & quomodo potero stare &
spectare tempus, quo peribit generatio nativitatis meæ? Et dixit rex 7
Ahhasueros ad Ezzther reginam, & ad Mardechai Jehudæum, Ecce do-
mum Haman dedi Ezzther & illum suspenderunt super lignum, eò quòd
extendisset manum suam in Jehudæos. Et vos *festinate* scribite pro Je- 8
hudæis, quemadmodum pulchrum fuerit in oculis vestris in nomine
edicti regis, & obsignate anulo sigillatorio regis, nam epistola quæ scri-
bitur in nomine dicti regis, & obsignatur anulo obsignatorio regis, non
revertetur vacua. Et vocati sunt scribæ regis tempore illo mense tertio, 9
ipse est mensis Sivan, vicesima & tertia die ejus: & scriptum est juxta
omnia quæ jussit Mardechai, Jehudæis & satrapis, & hipparchis, magna-
tibusque qui præpositi erant præfecti super regiones, quæ sunt ab Hen-
dia magna usque ad Chus, centum & viginti & septem regionibus, uni-
cuique regioni juxta characterem scripturæ suæ, & unicuique populo
characterem scripturæ eorum, & juxta locutionem linguæ eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, ὅς ἐστι (ξ) Νισὰν, τῇ τρισκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ (ο) ἔτους, καὶ ἐγράφη πᾶσι
10 ὅσα, (π) ἐκελεύετο τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τῶν Σατραπῶν, ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας, (ρ) ἑκατὸν εἰκοσιπέντε χιλιάδας χιλιάρχαις καὶ χιλίαρχοι καὶ τοῖς ἄρχουσι κατὰ χώραν καὶ χώραν, κατὰ τὴν αὐτῆς λέξιν. (ς) Ἐγράφη δὲ διὰ τῶν βασιλέως,
11 καὶ ἐσφραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ. καὶ (σ) ἐξαπέστειλα τὰ γράμματα διὰ (τ) βιβλιαφόρων, Ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς (υ) χρῆσθαι τοῖς νόμοις αὐτῶν (φ) ἐν πάσῃ πόλει, βοηθῆσαί τε αὐτοῖς, καὶ χρῆσθαι (χ) τοῖς ἀνπδίκοις αὐ-
12 τοῖς καὶ τοῖς ἀντικειμένοις αὐτῶν, ὡς βέλονται, Ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξου, τῇ τρισκαιδεκάτῃ (ψ) τοῦ δωδεκάτου μηνὸς, ὅς ἐστιν Ἀδάρ. Ὧν ἐστιν ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τὰ ὑπογεγραμμένα.

Hujus Epistolæ exemplar, in Vulg. Lat. habetur cap.

Βασιλεὺς μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως τῆς Αἰθιοπίας ἑκατὸν (ω) εἰκοσιπέντε Σατραπείας χω-
ρῶν ἄρχοισι, (α) καὶ τοῖς τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι, χαίρειν. Πολλοὶ τῇ πλείστῃ τῆς εὐεργετέντων χρησότητι πυκνότερον τιμώμενοι, μείζονα ἐφρόνησαν, καὶ οὐ μόνον τοὺς ὑποτεταγμένους ἡμῖν ζητοῦσι κακοποιεῖν, τόν τε κόρον οὐ δυνάμενοι φέρειν, καὶ τοῖς ἑαυτῶν εὐεργέταις ἐπιχειροῦσι μηχανᾶσθαι. Καὶ (β) τὴν εὐχαριστίαν οὐ μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀνταναιροῦντες, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῶν ἀπειρεχράδων κόμποις ἐπαιρόμενοι, τοῦ τὰ πάντα κατοπτεύοντος ἀεὶ θεοῦ μισοπόνηρον (γ) ὑπολαμβάνουσιν ἐκφεύξεσθαι δίκην. Πολλάκις γὰρ καὶ πολλοὶ τῶν ἐπ' ἐξουσίαις τεταγμένων, τῶν πιστευθέντων χειρίζειν φίλων τὰ πράγματα, (δ) παρανομίᾳ μεθύσεις αἱμάτων ἀθώων κατασήσαντες πεπείσθασι συμφορᾶς ἀνηκέστους, (ε) Τῷ τῆς κακοηθείας φαθδεῖ πλεονεξίᾳ πεπιστευμένων τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον εὐγνωμοσύνην. Σκοπεῖν δ' ἔξεστιν, οὐ τοσοῦτον ἐκ τῶν (ι) πλησιοτέρων ὡς παραδόξαμεν ἱστορεῖν, ὅσα ἐξ ἀφθόνου πόδας ὑμᾶς ἐκζητοῦντας ἀνοσίους ζωντες ἐλεσμένα τῇ (ζ) τῶν ἀναξίᾳ δυναστευόντων λυμότητι, Καὶ παρέχειν εἰς τὰ μέλλοντα, εἰς τὸ τὴν βασιλείαν ἀτάραχον τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις μετ' εἰρήνης παραδοῦναι. (η) Χρώμενοι ταῖς μεταβολαῖς, τὰ δ' ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐρχόμενα διακρίνοντες ἀεὶ (θ) μετ' ἐπιεικείας ἀπωτάτω. Ὡς δ' Ἀμὰν (ι) Ἀμαδαθὰ Μακεδὼν ταῖς ἀληθείαις ἀνθρωπεῖον τῶν Περσῶν αἵματος, καὶ πολὺ διεστηκὼς τῆς ἡμετέρας χρηστότητος, ἐπεξενωθεὶς ἡμῖν, Ἔτυχεν ἧς ἐρχόμενος πρὸς πᾶν ἔθνος φιλανθρωπίας διὰ τοσοῦτον, (κ) ὡς ἀναρρεύσας ἡμῶν πατέρα, καὶ (λ) προσκυνούμενον ὑπὸ πάντων τὸ δεύτερον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου πρόσωπον διατηρεῖν.

est, quam habemus erga omnem gentem, humanitatem, eò usque, ut appellaretur noster pater, et

MS. A. (ξ) Νισὰν, (ο) μηνὸς, καὶ (π) ἑκατὸν εἴκοσι καὶ ἑπτὰ Σατραπείαις (ρ) Καὶ ἐγράφη διὰ (σ) ἐξαπέστειλεν τοῖς, (χ) τοῖς ἀνδικειμένοις αὐτῶν, ὡς (ψ) τοῦ μηνὸς, ὅς ἐστιν (ω) εἴκοσι καὶ ἑπτὰ (α) καὶ Σατράπαις τοῖς τὰ (β) χρὶ τὴν ἀθῶων καθάρισας (ε) Τῶν τῆς ἀμηθείας φαθδεῖ πεπιστευμένων τῆς τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον ἐγνωμοσύνην. (γ) παραιωτέρων (ζ) τῆς ἀξιοθαυμάστου λυμότητος, (η) Οὐ χρώμενοι ταῖς μεταβολαῖς (θ) μετὰ (ι) Ἀμαδὰ (κ) ὡς (λ) προσκυνούμενον

Vocati autem sunt Scribæ in (a) prima mense, qui est Nisan, tertiâ & vigesimâ ejusdem anni, & scriptum est Judæis, quæcunque mandavit Oeconomis, et principibus Satrapæ, ab India usque ad Æthiopiam centum viginti septem Satrapis per provincias & provinciam, secundùm eorum linguam. Scriptum est autem per regem, & obsignatum annulo ejus. Et miserunt literas per tabellarios, Quomodò præcepit eis uti legibus suis in omni civitate, & auxiliari illis, & uti inimicis ipsorum, & adversariis ipsorum, sicut volunt, In die una in omni regno Artaxersis, tertiadecimâ die duodecimi mensis, qui est Adar. Quarum est exemplar epistolæ, quæ scripta sunt:

16. per totum.

Rex magnus Artaxerses ab India usque Æthiopiam centum viginti septem (b) provinciis, regionum principibus, & iis qui nostra curant, valere. Multi plurimâ benè facientium bonitate frequentiùs honorati, majora sapuerunt, Et non solùm subjectos nobis quærunt malis afficere, & satietatem non valentes ferre, etiam in suos ipsorum benefactores aggrediuntur machinari: Et gratitudinem non solùm ex hominibus auferentes, sed etiam insolitorum bonorum pompis elati, illum omnia inspicientis semper Dei inimicam malignis sententiam existimant se vitaturos. Sæpe autem et multos eorum qui in potestatibus sunt constituti, qui persuasi sunt suscipere amicorum negotia, (c) blanditiis participes sanguinum innocentum eos reddens, circumdedit calamitatibus incurabilibus, Fallaci malignitatis deceptione decipientibus imperantium simplicem probitatem. Contemplari autem licet (non tam ex veteribus ut tradidimus historiis) exquirentes vos quæcunque ad pedes impiè sunt consummata eorum, qui indignâ dominatione premunt, pestiferâ corruptelâ, Et attendere ad ea quæ post hæc; quomodò regnum tranquillè omnibus hominibus cum pace præbebimus utentes mutationibus, et quæ ad conspectû veniunt, dijudicantes semper cũ æquiore occursu. Etenim Aman Amadathi Macedo reverâ alienus à Persarum sanguine, et multùm distans à nostra benignitate, peregrinus à nobis susceptus, Consequutus adoratus ab omnibus secundùm regalis throni personam gereret.

(τ) βιβλιαφόρων, (υ) χρῆσθαι (φ) ἐν τῇ πόλει, βοηθῆσαι αὐτοῖς, (χ) τοῖς ἀνδικειμένοις αὐτῶν, ὡς (ψ) τοῦ μηνὸς, ὅς ἐστιν (ω) εἴκοσι καὶ ἑπτὰ (α) καὶ Σατράπαις τοῖς τὰ (β) χρὶ τὴν εὐχαριστίαν (γ) διαμαθάνων (δ) φαθαμυθίαι * μεθαγεῖσα μεθὰ τῆς ἀθῶων * καθάρισας (ε) * Τῶν τῆς ἀμηθείας φαθδεῖ πεπιστευμένων τῆς τῶν ἐπικρατούντων ἀκέραιον ἐγνωμοσύνην. (ζ) παραιωτέρων (ζ) * τῆς ἀξιοθαυμάστου λυμότητος, (η) Οὐ χρώμενοι ταῖς μεταβολαῖς (θ) μετὰ (ι) * Ἀμαδὰ (κ) ὡς (λ) προσκυνούμενον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܐܬܩܪܝܘ ܡܪܝܗ ܕܡܠܟܐ ܠܗܡܢ ܕܗܘܐ ܡܫܟܚ ܠܗ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܕܢܥܠ ܠܓܢܬܐ ܕܐܣܬܪ ܡܠܟܬܐ. ܘܗܘ ܡܫܬܐ ܕܡܠܟܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܫܬܐ ܠܓܢܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܗܘ ܩܐܡ ܠܗܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܡܛܬܐ ܕܗܘ ܩܐܡ ܠܗܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܡܛܬܐ ܕܐܣܬܪ ܡܠܟܬܐ. ܐܡܪ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܢܥܒܕ ܠܗ ܠܗܡܢ ܕܢܬܠ ܒܐܦܝ ܡܠܟܐ. ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ

אסתר : ט

equitantiũ, equis in cursorum *manu in* literas misit & ; regis annulo in signavit & , Achasueros regis nomine in Scripsitque
10 וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיַּחְתֹּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים בְּסוּסִים רֹכְבֵי
, *se congregandũ ad* , *civitate & civitate omni in* qui , Jehudæis rex dedit Quod .equarum filios mulos , *dromedarium*
11 הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים : אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ לַיְּהוּדִים ' אֲשֶׁר בְּכָל־עִיר וָעִיר לְהִקָּהֵל
, eos *angustiantes* ,provinciæ & ,populi exercitũ omnem *perdendum ad &* ,*occidendum ad* ,*disperdendum ad* ,sua anima *super standum ad &*
וְלַעֲמֹד עַל־נַפְשָׁם לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וְלֶאֱבֹד אֶת־כָּל־חֵיל עַם וּמְדִינָה הַצָּרִים אֹתָם
decimatertia *in* , Achasueros regis provinciis omnibus in una die In .*diripiendũ ad* eorũ *spolium* & ;mulieres & ,*familiam*
12 טַף וְנָשִׁים וּשְׁלָלָם לָבוז : בְּיוֹם אֶחָד בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר
,Provincia & *provincia omni* in decretum *dandum ad* ,scripturæ Exemplar .Adar mensis ipse : duodecimi mensis
13 לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר : פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב לְהִנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָה וּמְדִינָה
equitantes Cursores .suis inimicis de se vindicandũ ad ,illum diem ad *paratos* *Jehudæos existendũ ad* &,populis omnib manifestũ
14 גָּלוּי לְכָל־הָעַמִּים וְלִהְיוֹת הַיְּהוּדִיִּים עֲתִדִים לַיּוֹם הַזֶּה לְהִנָּקֵם מֵאֹיְבֵיהֶם : הָרָצִים רֹכְבֵי
,palatio Susan in est data lex & ; regis *verbo in compulsi* & ,accelerantes sunt egressi ,mulos velocissimos ,*dromedarium*
הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים יָצְאוּ מְבֹהָלִים וּדְחוּפִים בִּדְבַר הַמֶּלֶךְ וְהַדָּת נִתְּנָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה :
,byssi amictũ & , *magno auri diademate & ,scandoris & ,hyacinthi regni* veste in regis *faciebat* à est egressus Mordochai Et
15 וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וּתְכְרִיךְ בּוּץ
omni in Et .honor & ,gaudiũ & ; lætitia & , lux fuit Jehudæis .est lætata & ,exultavit Susan civitas & : purpuræ &
16 וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה : לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר : וּבְכָל־
gaudium & , lætitia , *attingens* ejus lex & regis verbum quò loco ,civitate & *civitate omni* in & ,provincia & *provincia*
מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל־עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן
.eos super Jehudæorum pavor cecidit quia : *Judaizantes* terræ populis è multi & ; *bonis* dies & ,convivium ; Jehudæis
לַיְּהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וְרַבִּים מֵעַמֵּי הָאָרֶץ מִתְיַהֲדִים כִּי נָפַל פַּחַד הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם :

CAP. IX. ט

,ejus decretũ & , regis verbum *pertigit* qua ,*eo in* die decimatertia in (Adar mensis ipse) ,mense duodecimo in Et
1 וּבִשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּוֹ אֲשֶׁר הִגִּיעַ דְּבַר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ
imperium exercebam quia ; hoc fuit oppositum & ,*eos in tyrannidem exercere* Jehudæorum inimici sperabant qua , die in , *fiendum ad*
לְהֵעָשׂוֹת בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׂבְּרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ
mittenda ad ,Achasueros regis provinciis omnib in suis civitatib in Jehudæi se Congregaverũt .*ipsos habentes odio in ipsi* Jehudæi
2 הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם : נִקְהֲלוּ הַיְּהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לִשְׁלֹחַ
.populos omnes super eorum pavor cecidit quia ,*eorum facies in* stetit non vir & : suum malum inquirentes in manum
יָד בְּמְבַקְשֵׁי רָעָתָם וְאִישׁ לֹא־עָמַד בִּפְנֵיהֶם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עַל־כָּל־הָעַמִּים :

Versio VULG. LAT.

Ipsa que epistolæ, quæ regis nomine mittebantur, annulo 10
ipsius obsignatæ sunt, & missæ per veredarios: qui per
omnes provincias discurrentes, veteres literas novis
nuntiis prævenirent. Quibus imperavit rex, ut conve- 11
nirent Judæos per singulas civitates, & in unũ præcip-
erent congregari, ut starent pro animabus suis; & omnes
inimicos suos, cum conjugibus ac liberis & universis do-
mibus, interficerent atq; delerent, & spolia eorũ dirip-
erent. Et constituta est per omnes provincias una ulti- 12
onis dies, id est, tertiadecima mensis duodecimi Adar.
Summáq; epistolæ hæc fuit, ut in omnib terris ac popu- 13
lis, qui regis Assueri subjacebant imperio, notum fieret,
paratos esse Judæos ad capiendam vindictã de hostibus
suis. Egressiq; sunt veredarii celeres nuntia perferentes, 14
& edictũ regis pependit in Susan. Mardochæus autem, de
palatio, & de conspectu regis egrediens, fulgebat vestibus 15
regiis, hyacinthinis videlicèt & aëreis, coronam aureã
portans in capite, & amictus serico pallio atq; purpureo.
Omnisq; civitas exultavit, atq; lætata est. Judæis autem 16
nova lux oriri visa est, gaudiũ, honor, et tripudium. Apud 17
omnes populos, urbes, atque provincias, quocunque
regis jussa veniebant, mira exultatio, epulæ atque con-
vivia, et festus dies: in tantum ut plures alterius gentis
et sectæ, eorũ religioni et ceremoniis jungerentur. Gran-
dis enim cunctos Judaici nominis terror invaserat.

CAP. IX.

I Gitur duodecimi mensis, quem Adar vocari antè jam 1
diximus, tertiadecimã die, quando cunctis Judæis inter-
fectio parabatur, et hostes eorum inhiabant sanguini,
versã vice Judæi superiores esse cœperunt, et se de ad-
versariis vindicare. Congregatique sunt per singulas ci- 2
vitates, oppida, et loca, ut extenderent manũ contra ini-
micos et persecutores suos. Nullúsq; ausus est resistere,
eò quòd omnes populos magnitudinis eorum formido
penetrârat.

TARGUM.

10 וּכְתַב בְּשׁוּם מֵימְרָא דְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְאִסְתְּחִם בְּעִזְקַת סִטוּמְתֵּה דְמַלְכָּא וּשְׁלַח
פִּטְקִין בִּידָא דְרַהֲטָנֵי רָהֲטֵי סוּסִין וְרָכְבֵי רְכִסָא עַרְטוּלָנֵי רַבְּכִין דְּאִתְנַטְּלוּ טְחוֹלֵיהוֹן
11 וְאִתְקְדְרוּ פִּסַת כַּף רַגְלֵיהוֹן : דַּיְהִב מַלְכָּא לְיְהוּדָאֵי לְסַיְעָא דִי בְכָל קִרְוָא וְקִרְוָא
לְאִתְכַּנְּשָׁא וּלְקָיְמָא יַת נַפְשֵׁיהוֹן לְשֵׁיצָאָה וּלְקַטְלָא וּלְהוֹבְדָא יַת כָּל חֵילוֹת עַמָּא
12 וּפִלְכָא דְמִעִיקִין יַתְהוֹן טַפְלִין וּנְשִׁין וּשְׁלֵלֵיהוֹן לְעַדָּאָה : בְּיוֹמָא חַד בְּכָל פִּלְכֵי
13 דְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ בְּתְלָת עְסַר יוֹמִין לְיָרַח תְּרֵי עְסַר הוּא יַרְחָא דַאדָר : דִּיסְנְמָא
דִכְתָבָא לְאִתְיְהָבָא גְזֵרַת דִּינָא בְּכָל פִּלְכָא וּפִלְכָא בְּרִיר לְכָל עַמְמַיָּא דִיהוֹן יְהוּדָאִין
14 אִסְתְּמוֹסִין לְיוֹמָא הָדֵין לְאִתְפְּרָעָא מִבַּעְלֵי דְבָבֵיהוֹן : רַהֲטָנֵי דְרַכְיָבִין עַל רְכְסָא
עַרְטוּלָנֵי נַפְקוּ וְרִיזִין וְסִחִיפִין בְּפִתְגָמָא דְמַלְכָּא וּגְוִירַת דִּינָא אִתְיְהִבַת בְּשׁוּשַׁן
15 בִּירַנְתָּא : וּמָרְדְּכַי נְפַק מִן קֳדָם מַלְכָּא בִּלְבוּשָׁא דְמַלְכוּתָא כַּד חָדֵי וְשַׁפִּיר לְבִיהּ
בִּיקָרָא סַגִּי וּרְבוּ יַתִּירָא לְבִישׁ לְבוּשָׁא דְמַלְכוּתָא מִילְא כַּרְפְּסָא וּתְכֵלְתָּא שִׁיר בְּרַדְבָּ
טָב דְאוּפִיר וּמְקַבְּעִין בִּיהּ מַרְגְּלִין וְאַבְנִין טָבִין לָנוּ מִן סַרְבְּלָא לְבִישׁ מְנָקָא דְכְרוּם
טָא מְעַרְבָא לָנוּ מְנִיהּ לְבוּשָׁא כְתוּנָא דְאַרְגְּוָן דְצִיְרִין עֲלֵהּ כָּל צִפֳּר גַּדְפָּא וְעוֹפֵי שְׁמַיָּא
דְהוֹן דְמִיהּ דְכְתוּנָא אַרְבַּע מְאָה וְעַסְרִין כְּכְרֵי דְרַהְבָא וְהַמְיָנָא מְחִית בְּחַרְצֵיהּ דִי מְקַבְּעִין
בְּאַרְכּוֹהִי אֲבָנֵי בּוּרְלָא מוּקִי פַּרְתִּיאִין רְמֵי בְּרַגְלֵיהּ מָחֵתִין בְּמוֹקְדוֹנִין דְדַהְבָא
מִתְחַתְּמִין בְּמוֹרְגְּרִין וְסַפְסָרָא מְרָאָה תְּלֵי בְּחַרְצֵיהּ מָחִית בְּחוּלַת חוּלִית דְדַהְבָא וְצִיר
עֲלֵהּ קַרְתָּא דִירוּשְׁלֵם וְעַל יְרֵיהּ דְסַפְסָרָא צִיר עֲלֵהּ גְּדָא דְמַחְוָוּא חִיזָא מְרָאָה מָחִית
בְּרִישֵׁיהּ דְצִיר בְּצִבְעוֹנִין וְעָבִיד לְעֵילָא מְנִיהּ כְּלִילָא רַבָּא דְדַהְבָא מוּקְדוֹנָא וּלְעֵילָא מִן
כְּלִילָא טוּטְפָּן דְמַקְבְּעִין בְּדַהְבָא דְיָדְעִין כָּל עַמְמַיָּא אוּמְיָא וּלְשִׁנְיָא דִי הוּא מְרָדְכַי יְהוּדִי
לְמִקְיְמָא קְרְיָא דְכְתִיב בִּיהּ וְיַחְוֹן כָּל עַמָּא דְאַרְעָא אֲרוּם שְׁמָא דֵיָ אִתְקְרֵי עֲלָךְ וּבְמִפְקֵיהּ
מָרְדְּכַי מִן הֵרְעָא דְמַלְכָּא שׁוּקְיָא בְּאִסְיָא מְכִיכִין וְדַרְתָּא בְּאַרְגְּוָנָא נְגִיד טוּלָא בְּחַבְלֵי
בוּצָא עוּלְמָן מְחָתֵן בְּרִישֵׁיהוֹן כְּלִילִן וְכַהֲנֵיָא נָקְטִין בִּידֵיהוֹן חֲצוֹצְרָתָא וּמְכַרְיְוִין וְאָמְרִין
כָּל דְּלָא יְתִן לִשְׁלָמָא לְמָרְדְּכַי וּלְשִׁלְמָא לִיהוּדָאֵי הַדְּמִין יְתְעֲבֵד וּבֵיתֵיהּ נְוִלִי יִשְׁתְּוֵר
עִסְרָא בְּנֵי הָמָן סַבִּירִין דִיהוֹן וְאוֹלִין וְאָמְרִין קֳדָם מָרְדְּכַי צַדִּיקָא וְאָמְרִין מָן דַיְהִב אַגְרָא
לִיהוּדָאֵי וּמְשַׁלֵּם אַגְרְהוֹן דְּרִשְׁעָיָא בְּרִישֵׁיהוֹן וְהָדֵין הָמָן אֲבוּהָא טַפְשָׁא דְאִתְרְחִיץ
בְּעִתְרֵיהּ וְעַל יְקָרֵיהּ מָרְדְּכַי עְנְוָתָנָא תַּבְרֵיהּ בְּצוּמֵיהּ וּבְצַלְוָתֵיהּ וְאִסְתֵּר צַדִּיקְתָּא מַדִּיקָא
מָן חֲרָבָא דְלֵית אֶפְשַׁר לְמַלְכָּתָא לְמֶהֱלָךְ עִם בְּנֵי נָשָׁא בְּשׁוּקְיָא חֵזֵר מָרְדְּכַי עֵינוֹהִי
וְחַוְיָא יָתֵהּ וְאָמַר לֵהּ בְּרוּךְ יְיָ שְׁלָא נְתָנַנִי טָרֵף לְשִׁנֵּיהֶם מִתְיְבָא אֶסְתֵּר וַאֲמַרַת לֵיהּ עָרִי
מֵעִם יְיָ עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וְאַרְעָא סַגִּיאִין מִבְּנֵי נָשָׁא הֲווֹ חָדֵין עַל מַפְלֵיתֵיהּ דְהָמָן רִשְׁעָא וּמוֹדִין
וּמְשַׁבְּחִין עַל פּוּרְקָנָא דַהֲוָה לוֹן לִיהוּדָאֵי וּמְשַׁבְּחִין עַל פּוּרְקָנָא וִיקָרָא דַהֲוָה לֵיהּ
לְמָרְדְּכַי צַדִּיקָא בְּזִמְנָא הָהִיא דְהָכֵן כְּתִיב וּמָרְדְּכַי צַדִּיקָא נְפַק מִן קֳדָם מַלְכָּא בִּלְבוּשָׁא
דְמַלְכוּתָא תְּכֵלְתָּא וּמִילְא וּכְלִילָא דְדַהְבָא רַבָּא מִכְרִיךְ בּוּצָא וְאַרְגְּוָנָא וְקִרְתָּא רִשְׁוָן
16 צְהֵלָה וְחֶדְוָא : לִיהוּדָאֵי הֲוָת רִשְׁוָתָא לְמֶעְסַק בְּאוֹרַיְתָא וּלְמִטַּר שַׁבְּתָא וּמוֹעֲדָיָא וּלְמִגְזַר
17 עוֹרְלַת בְּנֵיהוֹן וּלְאַחֲתָא תְּפִלִּין עַל יְדֵיהוֹן וְעַל רֵישֵׁיהוֹן : וּבְכָל פִּלְכָא וּפִלְכָא וּבְכָל
קְרְוָא וְקִרְוָא אֲתַר דִּי פִתְגַם מַלְכָּא וּגְוֵרַת דִּינֵיהּ מְטֵי חֲדְוָת וּבְרִיחַת לִבָּא לִיהוּדָאֵי
מִשְׁתֵּיָא וְיוֹמָא טָבָא וְסַגִּיאִין מֵעַמְמַיָּא דְאַרְעָא מִתְגַּיְרִין אֲרוּם נְפַל פַּחְדָא דִיהוּדָאֵי
עַלֵיהוֹן

ט

1 בְּתְרֵי עְסַר יַרְחִין הוּא יַרְחָא אֲדָר בְּתְלָת עְסַר יוֹמִין בִּיהּ דְמִטָּא פִתְגַם מַלְכָּא וּגְוֵרַת
דִינֵיהּ לְאִתְעֲבָדָא בְּיוֹמָא דְחָשִׁבוּ בַּעֲלֵי דְבָבֵין דִיהוּדָאֵין לְמִשְׁלוֹט בְּהוֹן וְאִתְהַפֵּךְ
2 מִן שְׁמַיָּא בְּגִין זְכוּתָא דְאַבְרָהָם דִי יִשְׁלְטוּן יְהוּדָאֵין אִנּוּן בְּסַנְאֵיהוֹן : אִתְכַּנְּשׁוּ יְהוּדָאֵי
בְּקִרְיֵיהוֹן בְּכָל פִּלְכֵי דְמַלְכָּא אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ לְאוֹשָׁטָא יְדָא בְּכָל דְּחָבְעִין בִּישָׁתְהוֹן וּגְבַר
לָא קָם בְּאַפֵּיהוֹן אֲרוּם נְפַל פַּחְדְּהוֹן עַל כָּל עַמְמַיָּא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et *scriptum est* in nomine dicti regis Ahhasueros, & signatum est anulo 10
signatorio regis, & misit epistolas per manum cursorum currentium
equis, & ascensorum celerum equorum, & mulorum equinorum, *quibus*
ablati erant splenes & præcisæ plantæ pedum ipsorum. Quòd dabat rex 11
Jehudæis auxilium, qui erant in omnibus & singulis civitatibus, ut con-
gregarentur & sustentarent animas suas; ut exterminarent, occiderent,
perderentque omnem gentem & regionem, quæ affligerent eos, parvu-
los & fœminas; & spolia eorum auferrent. Die una in omnibus regi- 12
onibus regis Ahhasueros, decima tertia die mensis duodecimi, ipse est
mensis Adar. Edictum scripturæ erat, ut daretur decretum *judicii* in qua- 13
libet regione publicatum omnibus gentibus, ut sint Jehudæi parati in die
illa ad vindicandum se de auctoribus inimicitiarum suarum. Cursores
ascensores celerum equorum & mulorum, exierunt festinantes & ac- 14
celerantes ad verbum regis: & decretum *judicii* datum est in Susan
metropoli. Et Mardechai exiit à conspectu regis in veste regia, *gau-* 15
dens & pulchrè se habens animo præ honore amplo & dignitate eximia,
amictus vestitu regio, melotino, carbasino & hyacinthino, cum catena ex
auro optimo Ophir, cui insiti erant uniones & lapides pretiosi; intra
chlamydem indutus monili ex thalassio maris occidentalis, cui subjecta
vestis erat tunica purpurea depictas habens omnis generis alites &
volucres cœli, quæ quidem tunica constitit quadringentis & viginti
talentis auri: baltheo etiam præcinctus erat lumbos, cui per longitudinẽ
inserti erant lapides beryllí; soccis Persicis indutus pedes, inductis Mace-
donio auro & fibulatis smaragdis; & acinace Medo pendente à latere
ejus appenso ex stropho annulorum auri, cui insculpta erat civitas Je-
rusalem, in capulo vero acinacis depicta erat fortuna urbis: galeã Me-
dicã imposita capiti illius variis picta coloribus, supra quam facta erat
corona magna auri Macedonici, & supra coronã phylacteria infixa auro,
ut scirent omnes populi, gentes ac linguæ ipsum Mardechai esse Jehudæũ,
ad implendum scripturam illam ubi scribitur; Videbuntque omnes ter-
rarum populi, quòd nomen Domini invocatum sit super te. Cúmq; pro-
diret Mardechai de portã regia, plateæ myrto stratæ fuerunt, atrium ve-
rò purpurã extensã ad umbram funibus byssi; pueris redimitis capita
coronis, & sacerdotibus tenentibus manibus suis tubas & præconio di-
centibus: Quisquis non venerit ad pacem faciendam cum Mardechai &
Jehudæis infrusta discerpetur & domus ejus in sterquilinium redigetur.
Etiam decem filii Haman elatis manibus iverunt & locuti sunt ante
Mardechai justum, dicentes; Qui dat præmium Jehudæis, reddit etiam
mercedem impiorum in capita sua: & iste Haman pater noster stultus
erat qui fiduciam haberet in divitiis & honore suo, Mardechai humilis
fregit eum jejunio & precibus suis. Et Ezther justa prospexit ex
fenestra, cùm non liceret reginæ incedere inter homines in plateis, Verti-
tq; Mardechai oculos suos & visa illi dixit; Benedictus Dominus, qui
non dedit me prædam dentibus eorum: respondit Ezther ac dixit ei;
Auxilium meum est à Domino qui fecit cœlum ac terram. Plurimi ho-
minum gavisi sunt ob casum Haman impii, & gratias & laudes ege-
runt propter liberationem quæ facta est Jehudæis, & celebrârunt incolu-
mitatem & gloriam quæ fuit Mardechai justo tempore hoc, de quo sic
scriptum est: & Mardechai justus exiit à conspectu regis in veste re-
gia hyacinthina & *melotina & coronã aureã magnã*, cum amictu byssi
& purpuræ; civitas autem Susan *jubilabat* et lætabatur. Jehudæis 16
fuit *libertas operam dandi legi, & observandi Sabbatha ac festa, &*
circuncidendi præputia filiorum suorum, ac imponendi Tephillin manibus
& capitibus suis. Et in qualibet regione, & in quacunque civitate 17
& loco, quò verbum regis & decretum judicii ejus pervenit, lætitia &
gaudium cordis erat Jehudæis, & conviviũ & dies bonus: & multi ex
gentib terræ proselyti fiebant, quia ceciderat timor Jehudæorũ sup eos.

CAP. IX.

IN duodecimo autẽ mensiũ, ipse est mensis Adar, decima tertia die ejus, 1
qua pervenit verbũ regis, & decretũ judicii ejus, ad exequendũ in die
qua cogitaverant auctores inimicitiarum Jehudæorũ potestatem exer-
cere in eos: & oppositum fuit *cœlitus propter justitiam patrum*, quia
potestatem exercuerunt Jehudæi ipsi in odientes se. Congregati sunt Je- 2
hudæi in civitatib suis, in omnib regionib regis Ahhasueros, ut exten-
derent manũ *in* omnes quærentes malum eorũ: & homo non steterit in
facie eorum; nam ceciderat terror eorum super omnes gentes.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Οὐκ ἐνέγκας δὲ τὴν ὑπερηφανίαν, ἐπεθήσατο τὴν ἀρχῆς (λ) τερῆσαι ἡμᾶς, καὶ τὸ πνεῦματος, Τόν τε ἡμέτερον σωτῆρα, καὶ διαπαντὸς συνεργέτιν Μαρδοχαῖον, καὶ τὴν ἄμεμπτον τὴν βασιλείας κοινωνὸν Ἐσθὴρ σὺν παντὶ τῷ τούτων ἔθνει, πολυπλόκοις μεθόδοις παρελογισμοῖς αἰτησάμενος εἰς ἀπώλειαν. Διὰ δὲ τῶν (μ) τρόπων τούτων ᾠδήσαμεν λαοὺς ἡμᾶς ἐρήμους, τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτησιν εἰς τοὺς Μακεδόνας μετῆξαι. Ἡμεῖς δὲ τοὺς ὑπὸ τοῦ τεισαλτηείου ᾠδαμεδομένους εἰς ἀφανισμὸν Ἰουδαίους, (ν) εὐείσκομεν κακόρρους ὄντας, δικαιοτάτοις δὲ πολιτευομένοις νόμοις, Ὄντας δὲ υἱὸς (ξ) τοῦ ὑψίστου μεγίστου ζῶντος θεοῦ, τοῦ κατευθύνοντος ἡμῖν τε καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὴν βασιλείαν ἐν τῇ κοσμίᾳ διαθέσει. Καλῶς ἓν ποιήσεῖε μὴ προχειρισάμενοι τοῖς ὑπὸ Ἀμὰν (ο) Ἀμαδαθοῦ ἀποσταλεῖσι γράμμασι, Διὰ τὸ (π) ἄυλὸν τὸν ταῦτα ὀξηρασάμενον φρὸς ταῖς Σέσων πύλαις ἐσαρῶσαι σὺν τῇ παντοικίᾳ, τὴν κατεξίαν τοῦ τὰ πάντα ὁπκρατοῦντος θεοῦ διατάχεις ἀποδόντος ἀπῷ κρίσιν. Τὸ δὲ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης (ρ) ἐκτεθέντες ἐν παντὶ τόπῳ μὴ παρρησίας, ἐᾶν τοὺ Ἰουδαίοις χρῆσθαι τοῖς ἑωυτῶν (σ) νομίμοις, Καὶ ζωοπαρεῖν αὐτοῖς, ὅπως τοὺ ἐν καιρῷ θλίψεως ἐπηρεμένοις αὐτοῖς, ἀμυνωνται τῇ τεισκαιδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνὸς Ἀδὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. (τ) Ταύτην γὰρ ὁ τὰ πάντα δυνασεύων θεὸς ἀντ' ὀλεθρίας τοῦ ἐκλεκτοῦ γένους, ἐποίησεν αὐτοῖς εὐφροσύνην. Καὶ ὑμεῖς ἓν (υ) ἐν ταῖς ἐπωνύμοις ὑμῶν ἑορταῖς, ἐπίσημον ἡμέραν μετὰ πάσης εὐκαιρίας ἄγετε, Ὅπως καὶ νῦν καὶ μετὰ ταῦτα (φ) σωτηρία ἦ ἡμῖν, καὶ τοῖς εὐνοῦσι Πέρσαις, τοῖς δὲ ἡμῶν ἐπιβουλεύουσι, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. Πᾶσα δὲ πόλις ἢ χώρα τὸ ζύνολον, ἥτις καθὰ ταῦτα μὴ ποιήσῃ, ἐξαρθῆναι καὶ πυρὶ καταναλωθήσεται μετ' ὀργῆς ἐ μόνον ἀνθρώποις ἄβατος, ἀλλὰ καὶ θηρίοις καὶ (χ) πετεινοῖς εἰς τὸ ἄπαντα χρόνον ἔχθιστος καταεθήσεῖ.

Non ferens autem superbiam studuit principatu privare nos, & servitu, Et nostrum salvatorem, ac per omnia benefactorem Mardochæum, & inculpatam regni consortem Esther cum universa horum gente multiplicibus artificiorum deceptionibus petens ad perditionem. Per hos enim modos putavit nactus nos desolatos, Persarum imperium ad Macedonas transferre. Nos autem traditos à te exitiali illo ad perditionem Judæos invenimus non esse maleficos, sed justissimis gubernari legibus, Esse autem filios altissimi maximi viventis Dei, qui direxit nobis, & majoribus nostris, regnum, in pulcherrima dispositione. Rectè igitur facietis non utentes missis ab Aman Amadabi literis; Eò quòd ipse, qui hæc molitus est, apud Susarum portas crucifixus est cum tota familia, dignum eo, qui omnia tenet, Deo velociter reddente ei judicium. Exemplar autem epistolæ hujus edentes in omni loco cum libertate, permittatis Judæos uti suis legitimis, Et adminiculo sitis eis, ut illos, qui in se in tempore tribulationis insurrexerant, ulciscantur die tertiadecimâ duodecimi mensis Adar eâdem die. Hanc enim omnium dominator Deus pro perditione electi generis fecit eis lætitiam. Et vos igitur in inclytis vestris festivitatibus insignem diem cum omni lætitia agite; ut & nunc, & post hæc salus sit nobis, et iis qui benevoli sunt Persis; iis autem qui nobis insidiantur, memoriale perditionis. Omnis autem civitas, vel provincia omnino, quæ secundùm hæc non fecerit, hastâ & igni consumetur cum ira: (d) non solùm hominibus invia, sed etiam bestiis, & volatilibus im omne tempus odiosissima reddetur.

13 Τὰ δὲ ἀντίγραφα (ψ) ἐκπεθέωσ ὀφθαλμοφανῶς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, (ω) ἐπίμυς ἐ ἔῃ πάντας τοὺ Ἰουδαίοις εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν, πολεμῆσαι αὐτοῖς τοὺ ἐπεναγλίους.

Exemplaria autem proponantur visibiliter in omni regno, paratique sint omnes Judæi in hanc diem, debellare suos adversarios. 13

MS.A. (λ) ἡμᾶς τερῆσαι, * τοῦ πνεῦματος, (μ) τρόπων ᾠδήσει λαβεῖν τὸς ἐρήμους, τὴν τε Περσῶν (ν) εὐείσκομεν κακόυργους ἐκ ὄντας, (ξ) ὑψίστου (ο) Ἀμαδαθοῦ (π) αὐτὸν πεῦτα (ρ) ἐκτεθέντες (σ) νόμοις, (τ) Ταυτὴν γὰρ δὴ πάντα (υ) ἐν ταῖς ἐπωνύμοις * ἐπίσημον ἡμέραν (φ) Σωτηρία μὲ ὑμῶν καὶ ἐπὶ ἐυνοούντων τοῖς Πέρσαις, ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπβουλεύσάντων, μνημόσυνον τῆς ἀπωλείας. (χ) πετεινοῖς αἴρυς καταεαθήσεται. (ψ) ἐκπεθέωσ (ω) ἐπίμυς δὲ

ΚΕΦ. Θ'.

14 Οἱ μὲν ἐν ἱππεῖς ἐξῆλθον σπεύδοντες τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπιτελεῖν. Ἐξετέθη δὲ (α) τὸ πρόσταγμα
15 καὶ ἐν Σούσοις. Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐσολισμένος τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ στέφανον ἔχων χρυσοῦν, καὶ διά-
16 δημα βύσσινον πορφυροῦν. ἰδόντες δὲ οἱ ἐν Σούσοις ἐχάρησαν. (β) Τοῖς δὲ Ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς καὶ εὐφροσύνη
17 καὶ πόλιν καὶ χώραν, ὅ (γ) ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα. ὅ ἂν ἐξεθέθη τὸ ἔκθεμα, χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τοῖς
Ἰουδαίοις, κάθων καὶ εὐφροσύνη. καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν (δ) περιετέμνοντο, καὶ Ἰουδαΐζον διὰ τὸ φόβον τῶν Ἰουδαίων.
1 Ἐν γὰρ τῇ δωδεκάτῳ μηνὶ (ε) τῇ τεισκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ὃς ἐστὶν Ἀδὰρ, ἐξῆλθε τὰ γράμματα τὰ γραφέντα
2 ὑπὸ τοῦ βασιλέως. Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπώλοντο οἱ ἀνηκέκηκοτοι τοῖς Ἰουδαίοις· Οὐδεὶς γὰρ ἀνέστη, φοβούμενοι
3 αὐτούς. Οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν Σατραπῶν, καὶ οἱ τύραννοι, καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς Ἰουδαίους· ὁ γὰρ
4 φόβος Μαρδοχαίου ἐνέκειτο αὐτοῖς. Πρόσκαιρος γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ὀνομαζόμενα ἐν πάσῃ τῇ βα-
6 7 σιλείᾳ. Καὶ ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἀπέκτειναν οἱ Ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους, Τόν τε (ζ) Φαρσανδὲ, καὶ Δελ-
8 9 φὼν, καὶ (η) Φασγὰ, καὶ (θ) Φαραδαθὰ, καὶ (ι) Βαρεὰ, καὶ (ι) Σαρβακὰ, καὶ (κ) Μαρμασιμὰ, καὶ (λ) Ῥωφαῖον, καὶ Ἀρ-
10 σαῖον, καὶ (μ) Ζαβουδαῖον, Τοὺς δέκα υἱοὺς Ἀμὰν (ν) Ἀμαδαθοῦ Βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν Ἰουδαίων, (ξ) καὶ διήρπαζε
11 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. (ο) ἐπεδόθη ἐ ὁ ἀριθμὸς τῶν βασιλεῖ ἐ ἀπολωλότων ἐν Σούσοις. Εἶπε δὲ ὁ (π) βασιλεὺς
12 φρὸς Ἐσθὴρ, Ἀπώλεσ' οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλῃ ἄνδρας πεντακοσίους, ἐν δὲ τῇ (ρ) περιχώρῳ πῶς οἴει (σ)
13 ἐχρήσαντο; τί ἓν αἰτεῖς ἔτι, καὶ ἔσται σοι; Καὶ ἔπεν Ἐσθὴρ τοῦ βασιλεῖ, Δοθήτω τοῖς Ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσ-
14 αὐτως τὴν ἄυριον, ὥστε (τ) τοὺ δέκα υἱοὺς Ἀμὰν κρεμάσαι. Καὶ ἐπέταξεν ἔτως γνῶναι, καὶ ἐξέδοκε τοῖς Ἰου-
δαίοις τὰ πόλεως τὰ σώματα τῶν υἱῶν Ἀμὰν κρεμάσαι.

CAP. IX.

14 IGitur ipsi quidem equites exiverunt festinantes, ea quæ à rege dicta erant, 14
15 perficere. Propositum est autem edictum etiam in Susis. Mardochæus autem 15
processit ornatus regali stolâ, et coronam habens auream, & diadema byssinum
16 purpureum. Videntes autem, qui in Susis, gavisi sunt. Judæis autem facta est 16
17 lux et lætitia Per civitatem, et provinciam ubicunq; propositum fuerat edi- 17
ctum: ubicunque propositum fuerat exemplar, gaudium & lætitia Judæis,
epulatio, & lætitia. Et multi ex gentibus circumcidebantur, & Judaizabant
propter timorem Judæorum. In duodecimo enim mense, tertiadecimâ men- 1
sis, qui est Adar, aderant literæ scriptæ à rege. In eadem die perierunt, qui 5
2 3 adversabantur Judæis. Nullus enim contra stetit; timens eos. Principes enim
satraparum, & tyranni, & regii Scribæ honorabant Judæos. Timor enim 4
Mardochei incubuerat eis. Adveneraat enim edictum regis, ut nominatus esset 6 7
in omni regno. Et in Susis civitate interfecerunt Judæi vivos quingentos, Et
6 7 8 9 Pharsanes, & Delphon, & Phasga, Et Phradath i, & Barea, & Sarbaca, Et
Marmasima, & Ruphæum, & Arsæum. & Zabutbæum, Decem filios 10
10 11 (a) Aman Amadathi Bugei inimici Judæorum, et (b) diripiebant In eadem
die. Et datus est numerus regi, eorum qui perierant in Susis. Dixit autem rex 11 12
12 ad Esther, Peremerunt Judæi in Susis civitate vivos quingentos: in adjacente
13 autem quomodò, putas, usi sunt? Quid igitur postulas amplius, & erit tibi? Et 13
dixit Esther regi: Detur Judæis, ut utantur similiter cras, ut decem filios Aman
14 suspendant. Et permisit sic fieri, & permisit Judæis civitatis, corpora 14
filiorum Aman suspendere.

MS.A. (α) τὸ ἔκθεμα ἐν ἐν (β) Ὅπ τοῖς Ἰουδαίοις (γ) ἐὰν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα, χαρὰ (δ) περιετέμνοντο, (ε) τεισκαιδεκάτῃ (ζ) Φαρσανεσὰν, (η) Φαγὰ, (θ) Βαρδαθὰ, (ι) Βαρεὰ, (ι) Σαρβαχὰ, (κ) Μαρμασιμὰ, (λ) Ῥουφαῖον, (μ) Ζαβουγαθὰ. (ν) Ἀμαδαθοῦ τοῦ Βυγαίου (ξ) ἀπέκτειναν καὶ διήρπαζε (ο) ἐπεδόθη ἀριθμὸς (π) βασιλεὺς Ἐσθὴρ, (ρ) χώρᾳ (σ) χρεῖν; καὶ τί αἰτεῖς ἔτι, (τ) τοὺς υἱοὺς Ἀμὰν κρεμαθῆναι. Καὶ ἐξέδοκεν τοῖς Ἰουδαίοις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܟܬܝܒ ܒܫܡܗ ܕܡܠܟܐ ܘܚܬܡ ܒܛܒܥܗ ܘܫܕܪ ܣܦܪܐ ܒܝܕ ܪܗܛܐ ܕܪܝܫ ܦܪܫܢܝܐ ܕܡܫܬܠܚܝܢ ܒܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܚܫܪܘܪܘܫ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܘܠܛܢ ܥܠ ܟܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܠܝܗܘܕܝܐ ܕܢܬܟܢܫܘܢ ܘܢܬܛܪܦܘܢ ܒܢܘܡܘܣܝܗܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ

אסתר : ט

; Jehudæos extollentes , regis quod , opus facientes & , duces & , satrapæ & , provinciarũ principes omnes Et

3 וְכָל שָׂרֵי הַמְּדִינוֹת וְהָאֲחַשְׁדַּרְפְּנִים וְהַפַּחוֹת וַעֲשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ מְנַשְּׂאִים אֶת הַיְּהוּדִים

; provincias omnes *in vadens* ejus audire & , regis domo in Mordochai magnus Nam .eos super Mordochai pavor cecidit quia

4 כִּי נָפַל פַּחַד מָרְדֳּכַי עֲלֵיהֶם : כִּי גָדוֹל מָרְדֳּכַי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְשֻׁמְעוֹ הוֹלֵךְ בְּכָל הַמְּדִינוֹת

,occisionis & , gladii plaga suos inimicos omnes *in* Jehudæi percusserunt Et .*evadens magnus &* , *vadens* Mordochai vir quia

5 כִּי הָאִישׁ מָרְדֳּכַי הוֹלֵךְ וְגָדוֹל : וַיַּכּוּ הַיְּהוּדִים בְּכָל אֹיְבֵיהֶם מַכַּת חֶרֶב וְהָרֵג

perdendo & , Jehudæi occiderunt *metropoli* Susan in Et .suã voluntatem secundũ illos habentes odio *in* fecerunt & : perditionis &

6 וְאֹבֵדָן וַיַּעֲשׂוּ בְשֹׂנְאֵיהֶם כִּרְצוֹנָם : וּבְשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאֹבֵד

.Aridatha & , Adalia & , Poratha Et .Aspatha & , Dalphon & , Parsandatha Et .viros quingentos

7 חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ : וְאֵת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְאֵת דַּלְפוֹן וְאֵת אַסְפָּתָא : וְאֵת פּוֹרָתָא וְאֵת אֲדַלְיָא וְאֵת אֲרִידָתָא

Jehudæorum *angustiatoris* Hamedatha filii Haman filios Decem .Vaizatha & , Aridai & , Arisai & , Parmasta Et

8 וְאֵת פַּרְמַשְׁתָּא וְאֵת אֲרִיסַי וְאֵת אֲרִידַי וְאֵת יִזְתָא : עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בֶּן הַמְּדָתָא צֹרֵר הַיְּהוּדִים

9 *metropoli* Susan in occisorum numerus venit ipsa die In .suã manum miserunt non prædam in & : occiderunt

10 הָרֹגוּ וּבַבֹּז לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם : בַּיּוֹם הַהוּא בָּא מִסְפַּר הַהֲרוּגִים בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה

& , viros quingentos *perdendo &* , Jehudæi occiderunt *metropoli* Susan In : reginam Esther ad rex Dixitque .*regis facies ad*

11 לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה הָרְגוּ הַיְּהוּדִים וְאֹבֵד חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ וְאֵת

tua postulatio quæ & ? tibi dabitur & , tua petitio quæ & ? fecerunt quid regis *provinciarum residuo* in : Haman filios decem

12 עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן בְּשָׁאַר מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ מַה עָשׂוּ וּמַה שְׁאֵלָתֶךָ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה בַּקָּשָׁתְךָ

faciendum ad , Susan in qui Jehudæis cras etiam detur , *bonum rege super* Si : Esther dixit Et ? fiet & , ultra

13 עוֹד וְתֵעָשׂ : וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם עַל הַמֶּלֶךְ טוֹב יִנָּתֵן גַּם מָחָר לַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן לַעֲשׂוֹת

lex est data & ;sic *fieri* rex dixit Et .ligno *super* suspendant Haman filios decem & , hodiernã legem secundũ

14 כְּדַת הַיּוֹם וְאֶת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן יִתְלוּ עַל הָעֵץ : וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת כֵּן וְנִתַּן דָּת

decimaquarta die in etiam Susan in qui , Jehudæi sunt congregati Et .suspenderunt Haman filios decem & : Susan in

15 בְּשׁוּשַׁן וְאֶת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן תָּלוּ : וַיִּקָּהֲלוּ הַיְּהוּדִיִּים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן גַּם בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר

;*Jehudæorum residuum* Et .suã manum miserunt non prædam in & ; viros trecentos Susan in interfecerunt & ,Adar mensis

16 לְחֹדֶשׁ אֲדָר וַיַּהַרְגוּ בְשׁוּשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ וּבַבֹּז לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם : וּשְׁאָר הַיְּהוּדִים

quinque suis inimicis *in occidere* & , suis inimicis ab *quiescere &* , *sua anima super stare* & , sunt congregati , regis provinciis in qui

17 אֲשֶׁר בְּמְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ נִקְהֲלוּ וְעָמַד עַל נַפְשָׁם וְנוּחַ מֵאֹיְבֵיהֶם וְהָרוּג בְּשֹׂנְאֵיהֶם חֲמִשָּׁה

decimaquarta in *quiescere &* : Adar mensis decimatertia die In .suã manum miserunt non prædam in & : millia septuaginta &

18 וְשִׁבְעִים אֶלֶף וּבַבֹּז לֹא שָׁלְחוּ אֶת יָדָם : בְּיוֹם שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוּחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר

,*eo in* decimatertia in sunt congregati , Susan in qui Jehudæi Et .lætitiæ & , convivii diem eum *facere &* , *eo in*

בּוֹ וַעֲשָׂהוּ אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה : וְהַיְּהוּדִיִּים אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בְּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ

.lætitiæ & , convivii diem eum *facere &* , *eo in* decimaquinta in *quiescere &* , *eo in* decimaquarta in &

וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוּחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשָׂהוּ אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה :

Versio VULG. LAT.

Nam & provinciarum judices, & duces, & procuratores, omnísq; dignitas quæ singulis locis ac operibus præerat, extollebant Judæos timore Mardochæi : Quem principem esse palatii, & plurimum posse cognoverant : fama quoque nominis ejus crescebat quotidiè, & per cunctorum ora volitabat. Itaque percusserunt Judæi inimicos suos plagâ magnâ, & occiderunt eos, reddentes eis quod sibi paraverant facere : In tantum ut etiam in Susan quingentos viros interficerent, extra decem filios Aman Agagitæ hostis Judæorum : quorum ista sunt nomina : Pharsandatha, & Delphon, & Esphatha, Et Phoratha, & Adalia, & Aridatha, Et Phermesta, & Arisai, et Aridai, & Jezatha. Quos cùm occidissent, prædas de substantiis eorum tangere noluerunt. Statímque numerus eorum, qui occisi erant in Susan, ad regem relatus est. Qui dixit reginæ ; In urbe Susan interfecerunt Judæi quingentos viros, & alios decem filios Aman : quantam putas eos exercere cædem in universis provinciis ? Quid ultrà postulas, & quid vis ut fieri jubeam ? Cui illa respondit ; Si regi placet, detur potestas Judæis, ut sicut fecerunt hodiè in Susan, sic & cras faciant, & decem filii Aman in patibulis suspendantur. Præcepítq; rex ut ita fieret. Statímque in Susan pependit edictum, & decem filii Aman suspensi sunt. Congregatis Judæis quartadecimâ die mensis Adar, interfecti sunt in Susan trecenti viri : nec eorum ab illis direpta substantia est. Sed & per omnes provincias, quæ ditioni regis subjacebant, pro animabus suis steterunt Judæi, interfectis hostibus ac persecutoribus suis : in tantum ut septuaginta quinq; millia occisorum implerentur, & nullus de substantiis eorum quidquam contingeret. Dies autem tertiusdecimus mensis Adar, primus apud omnes interfectionis fuit ; & quartadecimâ die cædere desierunt. Quem constituerũt esse solenné, ut in eo omni tempore deinceps vacarent epulis, gaudio atq; conviviis. At hi qui in urbe Susan cædé exercuerãt, tertiodecimo et quardecimo die ejusdé mensis in cæde versati sunt: quintodecimo autẽ die percutere desierunt. Et idcircò eundẽ diem constituerunt solennem epularum atque lætitiæ.

תרגום

Targum.

3 וְכָל רַבְּנֵי פַּלְטְיָא וְאִסְטְרַטִילוֹסִין וְהִיפַּרְכִין וְעָבְדֵי עֲבִידְתָּא דִּי לְמַלְכָּא מְסַיְּעִין יָת

יְהוּדָאִין אֲרוּם נְפַל פְּחָדָא דְּמָרְדְּכַי עֲלֵיהוֹן : אֲרוּם אַפִּטְרוֹפּוֹס וְרַב וְסָרְכָן מָרְדְּכַי בְּבֵית

4 מַלְכָּא וּמִטְבְּעֵיהּ נְפַק בְּכָל פַּלְטְיָא אֲרוּם גַּבְרָא מָרְדְּכַי רַב בֵּית אַבָּא לְמַלְכָּא וַאֲזֵל

5 וּמִתְרַבְרַב : וּמְחוֹ יְהוּדָאִין בְּכָל בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן מְחַת קְטִילַת סַיְפָא וּקְטִילַת גּוּלְמִין גּוּלְפִין

6 וְהוֹבֵד נַפְשָׁתָא וַעֲבַדוּ בְּסַנְאֵיהוֹן כִּרְעוּתְהוֹן : וּבְשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְטָלוּ יְהוּדָאִין וְהוֹבִידוּ

7 חֲמֵשׁ מְאָה. גּוּבְרִין כּוּלְהוֹן רוּפִילִין מִדְּבֵית עֲמָלֵק : וְיָת פַּרְשַׁנְדָּתָא וְיָת דַּלְפוֹן וְיָת אַסְפָּתָא :

8 וְיָת פּוֹרָתָא וְיָת אֲדַלְיָא וְיָת אֲרִידָתָא : וְיָת פַּרְמַשְׁתָּא וְיָת אַרִיסַי וְיָת אַרִידַי וְיָת יִזְתָא :

9 עֲשָׂרְתֵּי בְנוֹי דְּהָמָן בַּר הַמְּדָתָא מְעִיקָא דִּיהוּדָאִין קְטָלוּ וּבְעָדָאה לָא אוֹשִׁיטוּ יָת יְדֵיהוֹן :

10 בְּיוֹמָא הַהוּא עֲלָא מְנָיָן קְטִילִין בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְדָם מַלְכָּא : וַאֲמַר מַלְכָּא לְאֶסְתֵּר

11 מַלְכְּתָא בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְטָלוּ יְהוּדָאִין וְהוֹבְדוּ חֲמֵשׁ מְאָה גּוּבְרִין רוּפִילִין דְּמִרְוַיְיָת

עֲמָלֵק וְיָת עֲשָׂרְתֵּי בְנוֹי וְהָמָן בְּמִשְׁאַר פַּלְכֵי מַלְכָּא מָה עֲבַדוּ וּמַה שְׁאֵלְתָךְ וְתִתְיְהַב לָךְ

12 וּמָה בְּעוּתָךְ עוֹד וְתִתְעֲבַד : תַּא וַאֲמַר מַלְכָּא לְאֶסְתֵּר מַלְכְּתָא בְּשׁוּשַׁן בִּירַנְתָּא קְטָלוּ

יְהוּדָאי וְנַטְרוּ חֲמֵשׁ מְאָה גּוּבְרִין וְיָת עֲשָׂרְתֵּי בְנוֹי דְּהָמָן בְּשָׁאַר מְדִינַת מַלְכָּא מָה עֲבַדוּ

13 וּמַה שְׁאֵלְתָךְ וְיִתְיְהַב לָךְ וּמַה בְּעוּתָךְ תּוּב וְתִתְעֲבִיד : וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר אִין עַל מַלְכָּא שַׁפִּיר

יִתְיְהַב רְשׁוּ אוּף מָחָר לִיהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן לְמֶעְבַּד יוֹמָא טָבָא וְחִוְיָא כַּד חֲזִי לְמֶעְבַּד עַל

יוֹמָא דְנִסָא וְיָת עֲסַרְתֵּי בְנוֹי דְּהָמָן יְזַדְקְפוּן עַל קִיסָא : תַּא וַאֲמַרַת אֶסְתֵּר אִין עַל מַלְכָּא

14 שַׁפִּיר יִתְיְהִיב אוּף לְמָחָר לִיהוּדָאי דְּאִית בְּשׁוּשַׁן לְמֶעְבַּד הֵיךְ גְּזֵרַת יוֹמָא דִין וְיָת עֲסַרְתֵּי

בְנוֹי דְּהָמָן יְזַקְפוּן עַל צְלִיבָא : וַאֲמַר מַלְכָּא לְאַתְעֲבָדָא כְּדִין וְאִתְיְהִיבַת גְּזֵרַת דִּינָא

בְּשׁוּשַׁן וְיָת עֲסַרְתֵּי בְנוֹי דְּהָמָן צְלִיבוּ : וְדִין סִדּוּר צְלִיבַתְהוֹן דְּאִצְטְלִיבוּ עִם הָמָן אֲבוּהוֹן

עַל קִיסָא דְזַשַׁן לְמָרְדְּכַי רוּמֵיהּ חַמְשִׁין אַמִּין תְּלַת אַמִּין נְעִין בְּאַרְעָא וְאַרְבַּע אַמִּין

וּפְלָגָא הֲוָה רְחִיק מִן פַּרְשַׁנְדָּתָא מִן אַרְעָא וּפַרְשַׁנְדָּתָא הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן

דַלְפוֹן פְּלָגוּת אַמָּתָא : דַלְפוֹן הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן אַסְפָּתָא פְּלָגוּת אַמָּתָא

אַסְפָּתָא הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן פּוֹרָתָא פְּלָגוּת אַמָּתָא הֲוָה צְלִיב

בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן אֲדַלְיָא פְּלָגוּת אַמָּתָא אֲדַלְיָא הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה

רְחִיק מִן אֲרִידְתָּא פְּלָגוּת אַמָּתָא : אֲרִידְתָּא הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן

פַּרְמַשְׁתָּא פְּלָגוּת אַמָּתָא פַּרְמַשְׁתָּא הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן אַרִיסַי פְּלָגוּת

אַמָּתָא : אַרִיסַי הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן אַרִידַי פְּלָגוּת אַמָּתָא : אַרִידַי הֲוָה

צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק מִן יִזְתָא פְּלָגוּת אַמָּתָא : יִזְתָא הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין

וְהוֹרֵי רְחִיק מִן הָמָן פְּלָגוּת אַמָּתָא : הָמָן הֲוָה צְלִיב בְּתִלַת אַמִּין וְהֲוָה רְחִיק עַל רֵישֵׁיהּ

15 תְּלַת אַמִּין בְּגִין דְּלָא יְכוֹל מַגִּיד עוּפָא וּרְשָׁא עֲרָקַת עִם שִׁבְעִין בְּנִין דְּאִשְׁתְּאַרוּ לְהָמָן

דַּהֲווּ הָדְרִין עַל תַּרְעָיָא וּמִתְפַּרְנְסִין וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא אִתְקְטִיל בְּסִיפָא וּמְאָה וְתִמְנְיָא מִיתוּ

עִם חֲמֵשׁ מְאָה גּוּבְרִין דְּאִתְקְטִילוּ בְּשׁוּשַׁן דַּהֲווּ אִתְמְנָן עַל אִשְׁקֵי מַלְכָּא : וְאִתְבַּנַּשׁוּ

יְהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן אוּף בְּיוֹמָא אַרְבַּע עֲסַר לְיַרְחָא אֲדַר וּקְטָלוּ בְשׁוּשַׁן מְאָה גּוּבְרִין

16 מִדְּבִית עֲמָלֵק וּבְעָדָאה לָא אוֹשִׁיטוּ יָת יְדֵיהוֹן : וּשְׁאָר יְהוּדָאִין דִּי בִּפְלָכֵי דְמַלְכָּא

אִתְכַּנַּשׁוּ וְקִימוּ יָת נַפְשָׁהוֹן וְאִשְׁתֵּיזִבוּ נִיחָא מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וּקְטָלוּ בְסַנְאֵיהוֹן שִׁבְעִין

17 וְחַמְשָׁא אַלְפִין מִדְּבִית עֲמָלֵק וּבְעָדָאה לָא אוֹשִׁיטוּ יָת יְדֵיהוֹן : בְּיוֹם תְּלַת עֲסַרְי לְיַרְחָא

אֲדַר הֲוָה קְטוֹל בְּזִרְעִית דְעַמְלֵק וְנִיחָא הֲוָה לְיִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע עֲסַר בֵּיהּ וּמְעַבֵּד

18 יְתֵיהּ יוֹם מִשְׁתְּיָא וְחֶדְוָה : וִיהוּדָאִין דִּי בְשׁוּשַׁן אִתְכַּנַּשׁוּ לְשַׁצְאָרֵית בְּנוֹי דְעַמְלֵק

בְּתְלַת עֲסַר בֵּיהּ וּבְאַרְבַּע עֲסַר בֵּיהּ וְנִחוּ בְחַמְשָׁא עֲסַר בֵּיהּ וּמְעַבֵּד יְתֵיהּ יוֹם מִשְׁתְּיָא

וְחֶדְוָה :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et omnes magnates regionum, principes & hipparchi, & actores munerum regiorum, præficiebant super se Jehudæos ; quia ceciderat terror Mardechai super eos. Nam *præfectus*, & magister & *princeps* erat Mardechai in domo regis, & fama ejus pervagabatur per omnes regiones ; etenim vir Mardechai *magister domus pater erat regi*, & ibat & multiplicabatur. Et percusserunt Jehudæi omnes auctores inimicitiarum suarum, percussione occisionis gladii, occisionis *telorum clavarum*, & perditionis animarum, & fecerunt in osores suos juxta voluntatem suam. Et in Susan metropoli occiderunt Jehudæi, & perdiderunt quingentos viros, *omnes præfectos ex domo Amalek*. Et Parsandatha, & Dalphon, & Aspatha. Et Poratha, & Adalia, & Aridatha. Et Parmasta, & Arisai, & Aridai, & Vajesatha. Decem filios Haman filii Hamadatha oppressoris Jehudæorum, occiderunt : in prædam vero non extenderunt manus suas. In die illa venit numerus interfectorum in Susan metropoli coram rege. Et dixit rex ad Ezzther reginam : In Susan metropoli occiderunt Jehudæi, & perdiderunt quingentos viros *præfectos de prosapia Amalek*, & decem filios Haman : in reliquis regionibus regis quid fecerunt ? & quæ est petitio tua, & detur tibi ? & quæ est postulatio tua adhuc, & fiet ? *Targum aliud* : Et dixit rex ad Ezzther reginam : In Susan metropoli occiderunt Jehudæi & *deleverunt* quingentos viros & decem filios Haman : in reliquis *provinciis* regis quid fecerunt ? & quæ est petitio tua, & detur tibi ? & quæ est postulatio tua *denuò*, & fiet ? Dixit autem Ezzther, Si regi placet, detur potestas etiam cras Jehudæis in Susan faciendi *diem festivitatis & lætitiæ, prout decet facere in die miraculi*, & decem filii Haman erigantur in ligno. *Targum aliud* : Dixit autem Ezzther, Si regi placet, detur etiam *in crastinum* Jehudæis, *qui sunt* in Susan, facere juxta decretum hodiernum, & decem filios Haman *erigant in crucem*. Et dixit rex ut fieret sic, & datum est decretum judicii in Susan, & decem filios Haman suspenderunt. *Hoc autem ordine suspensi sunt cum Haman patre suo, in ligno quod paraverat Mardechai altitudine quinquaginta cubitorum ; tres cubitos defixum erat in terra, et quatuor cubitos cum dimidio distabat Parsandatha à terra, Parsandatha autem suspensus erat in tribus cubitis, inter quem & Dalphon dimidium erat cubiti. Dalphon suspensus est trium cubitorum longitudine, distans ab Aspatha dimidium cubiti. Aspatha in crucem actus est per tres cubitos extensus, & remotus à Poratha dimidium cubiti. Poratha porrectus est in cruce tres cubitos, intervallo dimidii cubiti ab Adalia. Suspensus etiam Adalia trium cubitorum spatium occupavit, cui distantiâ dimidii cubiti proximus erat Aridatha. Aridatha suspensus tres alios cubitos tenuit, cui interposito dimidio cubiti successit Parmasta. Parmasta etiam suspenso trium cubitorum spatium erat, & ab eo ad Arisai erat dimidium cubiti. Suspensus etiam Arisai tres cubitos habuit, proximum ad dimidium cubiti habens Aridai. Etiam Aridai suspensus tribus aliis cubitis protensus est, quem dimidii cubiti intervallo sequebatur Vajesetha. Vajesetha tribus cubitis cruci affixus est, relicto inter ipsum & Haman dimidii cubiti spatio. Haman deniq; suspensus trium cubitorũ spatium possedit, relictis à capite ejus tribus cubitis ne comederent de eo volucres. Et Zeres fugit cum septuaginta filius qui reliqui fuerunt ipsi Haman & ostiatim obversantes victũ quæsierunt : sed & Simuseus scriba occisus est gladio, & centũ & octo mortui sunt cũ quingentis viris occisis in Susan qui fuerant præfecti plateis regis.* Et congregati sunt Jehudæi qui erant in Susan, etiam die decima quarta mensis Adar, & occiderunt in Susan trecentos viros *de domo Amalek* : sed ad prædam non extenderunt manus suas. Et reliqui Jehudæorum qui erant in regionibus regis, congregati sunt, & fulcierunt animas suas, & invenerunt requiem ab auctoribus inimicitiarũ suarum, & occiderunt de inimicis suis septuaginta & quinq; millia, *de domo Amalek* : ad prædam vero non extenderunt manus suas. Die decimatertia mensis Adar facta fuit occisio *in prognatis Amalek* : & *quies fuit Israel* quartadecima ejusdem, & fecerunt eũ diẽ convivii & lætitiæ. Et Jehudæi qui erant in Susan congregati sunt *ad excindendũ filios Amalek* : decimatertia ejusdem, & quartadecima, & quieverunt quintadecima ejus, & fecerunt eum diem convivii & lætitiæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ζωπύρησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ Ἀδὰρ, καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας τριακοσίους, καὶ
16 (υ) οὐδὲν διήρπασαν. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ (φ) ζωπύρησαν, καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, καὶ
ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολεμίων· ἀπώλεσαν γὰρ αὐτῶν μυρίους πεντακισχιλίους τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ (χ) Ἀδὰρ, καὶ
17 οὐδὲν διήρπασαν. Καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύσεως με-
18 τὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει ζωπύρησαν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, (ψ) καὶ ἀνε-
19 παύσαντο· ἦγον δὲ καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. (ω) Διὰ τοῦτο οὖν οἱ Ἰουδαῖοι οἱ διε-
σπαρμένοι (α) ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω, ἄγουσι (β) τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν ἀγαθὴν (") μετ' εὐ-
20 φροσύνης, ἀποστέλλοντες (γ) μερίδας ἕκαστος τῷ πλησίον. Ἔγραψε δὲ Μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βιβλί-
21 ον, καὶ (δ) ἐξαπέστειλε τοῖς Ἰουδαίοις, (ε) ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακρὰν,
22 Στῆσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς, (ζ) ἄγειν τε τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καὶ τὴν (η) πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀ-
δὰρ· Ἐν γὰρ ταύταις ταῖς ἡμέραις ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· καὶ τὸν μῆνα (θ) ἐν ᾧ ἐ-
23 γράφη αὐτοῖς, ὃς λῶ Ἀδὰρ, ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, (ι) ἄγειν ὅλον ἀγαθὰς ἡ-
24 μέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐπεστρέψαντο οἱ Ἰου-
25 δαῖοι, καθὼς ἔγραψεν αὐτοῖς (κ) ὁ Μαρδοχαῖος· Πῶς Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ ὁ Μακεδὼν ἐπολέμει (λ) αὐτοὺς,
καθὼς ἔθετο ψήφισμα καὶ κλῆρον (μ) ἀφανίσαι αὐτοὺς, Καὶ ὡς εἰσῆλθε πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων, κρεμάσαι τὸν
Μαρδοχαῖον· (ξ) ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξαι (ν) διὰ τοὺς Ἰουδαίους κακὰ, ἐπ' αὐτὸν (ξ) ἐγένετο, καὶ ἐκρεμάσθη
26 αὐτὸς, καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο (ο) ἐπεκλήθησαν οἱ ἡμέραι αὗαι (") Φουρὰ διὰ τοὺς κλήρους, (') ὅτι τῇ διαλέ-
27 κτῳ αὐτῶν καθότι Φουρά. Διὰ τοὺς λόγους τῆς ὑπιστολῆς ταύτης, Καὶ ὅσα πεπόνθασι διὰ ταῦτα, καὶ ὅσα αὐ-
τοῖς ἐγένετο, καὶ ἔκυρον· (π) καὶ ἐπεστέρχετο οἱ Ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν (ρ) καὶ ἐπὶ τοῖς
προσεθεμένοις ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε μὴ ἄλλως χρήσουσι. αἱ δὲ ἡμέραι αὗαι (σ) μνημόσυνον ἐπιτελούμενον κατὰ γενεὰν
28 καὶ γενεὰν, καὶ πόλιν, καὶ πατρεὰν, καὶ χώραν. Αἱ δὲ ἡμέραι αὗαι (τ) τῶν Φουρὰ ἀχθήσονται εἰς τὸν γενεῶν.
29 καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐκ τῶν γενεῶν. Καὶ ἔγραψεν Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ Ἀμινάδαβ,
31 καὶ Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος, ὅσα ἐποίησε, (υ) τό, τὸ γράμμα τὸ ἐπιστολῆς (φ) τὸ Φουρά. Καὶ Μαρδοχαῖος καὶ
Ἐσθὴρ ἡ βασίλισσα ἔστησ' ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτοῦς, καὶ τότε ἐπήσαντες καὶ (χ) ὑγιείας ἑαυτῶν καὶ τὴν βουλὴν (ψ) αὐτῶν.
32 Καὶ Ἐσθὴρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον.

Et congregati sunt Judæi in Susis quartadecimâ Adar, & occiderunt viros
15 *trecentos, & nihil diripuerunt. Cæteri autem ex Judæis, qui in regno, con-*
16 *gregati sunt, & seipsos adiuvabant, & requieverunt ab hostibus. Peremerunt enim ex eis (c) quindecim millia die tertiadecimâ Adar, & nihil diripuerunt. Et requieverunt quartadecimâ ejusdem mensis, et egerunt diē illū*
17 *requietis cum gaudio, & lætitiâ. Judæi autem, qui in Susis civitate, con-*
18 *gregati sunt etiam quartadecimâ; & requieverunt. Egerunt autem & quintamdecimâ cum gaudio & lætitia. Propter hoc igitur Judæi, qui disseminati*
19 *sunt in omni regione, quæ extra muros, agunt quartamdecimam Adar diem bonam cum lætitia, mittentes partes unusquisque (d) proximo. Scripsit autem*
20 *Mardochæus verba hæc in libro, & misit Judæis, quicunque erant in regno*
21 *Artaxersis, iis qui propè, & iis qui longè, ut statuerent dies hos bonos, & ce-*
22 *lebraverunt quartādecimā et quintādecimā Adar, (In his enim diebū requieverunt Judæi ab inimicis suis) & mensem in quo facta est ei conversio, qui erat Adar, ex luctu in gaudiū, & ex dolore in bonā diem, celebrarent totum, bonos*
23 *dies nuptiarū, & lætitiæ, mittentes partes amicis, & mendicis. Et susceperunt*
24 *Judæi, sicut scripsit eis Mardochæus, Quomodò Aman Amadathi Macedo*
25 *impugnabat eos, sicut posuerat decretū et sortē delendi eos, Et ut intravit ad regem, dicens, suspenderet Mardocheum: quæcunque verò aggressus est inducere super Judæos mala, super ipsum evenerunt, & suspensus est ipse, & filii ejus. Propter hoc vocati sunt dies illi (e) Phruræ propter sortes: quo-*
26 *niam linguā eorum vocantur Phruræ. Per verba epistolæ hujus, Et quæcunq;*
27 *passi sunt propter hæc, & quæcunque evenerunt ipsis: (f) et statuit, & suscepérunt Judæi super se, & super semen suum, & super appositos ad ipsos: nec sanè aliter utentur. (g) Dies autem hi memoriale perficiūtur per progeniem & progeniem, & civitatem, & patriam, & regionem. Dies autem hi*
28 *ipsorum Phruræ celebrabuntur in omne tempus: & memoria eorum non de-*
29 *ficiet à generationibus. Et scripsit Esther regina, filia Aminadab, & Mar-*
31 *dochæus Judæus, quæcunq; fecerunt & firmamentum epistolæ ipsorū Phruræ. Et Mardochæus, & Esther regina, statuerunt sibi per se: & tunc statuentes per (h) sanitatem suam ipsorum, & consilium ipsorum. Et Esther ver-*
32 *bo statuit in seculum: & scriptum est in memoriali.*

MS. A. (υ) οὐδὲν (φ) ζωναρέντες ἑαυτοῖς ἐβοήθουν, (χ) Ἀδὰρ, καὶ τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, καὶ οὐδὲν διήρπασαν. (ψ) ἀνεπαύσαντο· (ω) Διὰ τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι διασπαρμένοι (α) ἐν τῇ χώρᾳ (β) καὶ τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην (") ἄγουσι (γ) μερίδας τοῖς πλησίον. οἱ δὲ καὶ οἰκοῦντες ἐν τῇ μητροπόλεσιν, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην τοῦ Ἀδὰρ ἡμέραν ἐυφροσύνης ἀγαθὴν, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον. Ἔγραψεν (δ) ἀπέστειλεν (ε) οἱ εἰσὶν (ζ) ἄγειν τὴν (η) πεντεκαιδεκάτην, Ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἀνεπαύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι (θ) ἐν ᾧ ἐγράφη αὐτοῖς, ἀπὸ ὀδύνης εἰς χαρὰν, καὶ ἀπὸ πένθους εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν, (ι) ἄγειν αὐτὰς ἡμέρας (κ) Μαρδοχαῖος· Ὅπως Ἀμὰν Ἀμαδαθοῦ Μακεδὼν (λ) τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς (μ) ἐπολέσαι αὐτοὺς, (ξ) ὅσα ἐπεχείρησεν (ν) τοῖς Ἰουδαίοις (ξ) ἐγένετο, ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ τὸ ξύλον. Διὰ (ο) ἐπεκλήθη Φουρὰ (') ὅτι κληθῆναι τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν Φουρά. διὰ τὸ (π) καὶ ἐπεστέρχετο (ρ) διὰ τοὺς προσεθεμένοις ἐφ' ἑαυτῶν, (σ) μνημόσυναι ἐπιτελέμεναι κατὰ γενεὰν, καὶ πατρεὰν, καὶ πόλιν, καὶ χώραν. (τ) τῶν Φουρὰ ἀχθήσονται τὸν ἄπαντα χρόνον, (υ) τὸ γράμμα (φ) τῶν Φουρεῖα. (χ) ὑγίας (ψ) ἑαυτῶν. Ἐσθὴρ

ΚΕΦ. ι'.

1 2 (α) Ἔγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν βασιλείαν τὴν τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης· Καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ καὶ ἀνδραγαθίαν,
καὶ τὸν τόνον καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ, (") ἰδὲ γέγραπται ἐν βιβλίῳ βασιλέων Περσῶν καὶ Μήδων, εἰς μνημόσυνον.
3 (') Ὁ δὲ Μαρδοχαῖος διεδέχετο τὴν βασιλεῖα Ἀρταξέρξου, καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ, καὶ δεδοξασμένος κατὰ τὴν
Ἰουδαίων· καὶ φιλούμενος, (β) διηγεῖτο τὴν ἀγωγὴν πᾶσι τῷ ἔθνει αὐτοῦ.

CAP. X.

1 2 *Scripsit autem rex ad regionem terræ, & maris. Et fortitudinem ejus, & magnificentiam, & divitias, & gloriam regni ejus, ecce scripta*
3 *sunt in libro regum Persarum & Medorum in memoriam. Mardochæus autem secundus erat à rege Artaxerse, & magnus erat in regno, & glorificatus à Judæis, & amatus narrabat educationem omni genti suæ.*

Declaratio hæc somnii Mardochæi, cum eis quæ sequuntur, in Vulg. Lat. habetur cap. 10. v. 4. usque ad finem cap. Et cap. 11. v. 1.

Καὶ εἶπε Μαρδοχαῖος, Παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένετο ταῦτα. (") Ἐμνήσθην γὰρ περὶ τοῦ ἐνυπνίου οὗ εἶδον περὶ τῶν λόγων
τούτων· (γ) οὐδὲ γὰρ παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος. Ἡ μικρὰ (δ) πηγὴ ἐγένετο πόλεμος, καὶ ἦν φῶς καὶ ἥλιος καὶ
ὕδωρ πολύ. Ἐσθὴρ ὅστις ὁ πόλεμος, ἣν ἐγάμησεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐποίησε βασίλισσαν. (ε) Οἱ δὲ δύο δράκοντες,
ἐγώ εἰμι καὶ Ἀμάν. Τὰ δὲ ἔθνη, τὰ (ζ) ὑπεσυναχθέντα ἀπολέσαι τὸ ὄνομα τῶν Ἰουδαίων.

Et dixit Mardochæus, A Deo facta sunt ista. Recordatus enim sum somnii quod vidèram de verbis his. Neque enim præteriit de eis verbum. Parvus fons, (a) qui factus est flumen, et erat lux & Sol, & aqua multa. Esther est flumen, quam matrimonio junxit rex, & fecit reginam. Duo verò dracones, ego sum, & Aman. Gentes autem, quæ convenerant ad perdendum nomen judæorum.

MS. A. (α) Ἔγραψεν γὰρ ὁ βασιλεὺς τέλη διὰ (") καὶ ἰδὲ γέγραπται ἐν τῷ (') Ὁ γὰρ (β) διήγετο (") Ἐμνήσθην περὶ (γ) οὐδὲν παρῆλθεν ἀπ' αὐτῶν λόγος. (δ) πηγὴ ἐγένετο (ε) Οἱ δὲ δράκοντες, (ζ) συναχθέντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܘܡܬܝܗܒܝܢ ܠܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܘܠܝܡܐ ܘܠܝܩܪ ܡܠܟܘܬܗ ܗܘ ܟܬܒ ܒܣܦܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܦܪܣܝܐ ܘܡܕܝܐ ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܗܘ ܪܒ ܒܡܠܟܘܬܐ ܘܡܬܝܩܪ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܡܬܪܥܐ ܠܟܠ ܥܡܗ ܕܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܘ ܡܬܝܠܦ ܡܢ ܡܪܕܟܝ ܕܗܘ ܡܪܝ ܠܡܠܟ

אסתר : י

19 לאתיא , Adar mensis decimamquartam diem *facientes* ,muratis non urbibus in *habitantes* villici Jehudai Idcirco
19 עַל־כֵּן הַיְּהוּדִים הַפְּרָזִים הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרוֹזוֹת עֹשִׂים אֶת־יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שִׂמְחָה
literas misitque ; hæc verba Mordochai scripsit Et .suo *socio vir* partium missionis & ,bonum diem & ,convivii &
20 וּמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וּמִשְׁלַח מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ : וַיִּכְתֹּב מָרְדֳּכַי אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁלַח סְפָרִים
existimantes ad ,eis *super* Statuendo .*longinquis* & ,propinquis Achasueros regis provinciis omnib^s in qui Jehudæos omnes ad
21 אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים : לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לְהִיוֹת
quibus dies Secundùm .*anno & anno omni in* ,*eo in* decimamquintam diem & ,Adar mensis decimam quartam diem *facientes*
22 עֹשִׂים אֶת־יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת־יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה : כַּיָּמִים אֲשֶׁר
bonum diem in luctu à & ,lætitiam in *mæstitia* à eis fuerat conversus qui mensem & ,suis inimicis ab Jehudai *eis in* quieverunt
נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב
, Jehudai *suscepit* Et .*egenis* donorum & ,suo *socio vir* partium missionis & ,lætitiæ & ,convivii dies eos *faciendum ad*
לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים : וְקִבֵּל הַיְּהוּדִים
23 *angustiator*, Agagites Hammedatha filius Haman Quoniam .eos ad Mordochai scripsit quod & ,facere cœperunt quæ
אֶת אֲשֶׁר הֵחֵלּוּ לַעֲשׂוֹת וְאֵת אֲשֶׁר כָּתַב מָרְדֳּכַי אֲלֵיהֶם : כִּי הָמָן בֶּן־הַמְּדָתָא הָאֲגָגִי צֹרֵר
.eos *perdendum ad* &,eos *conterendum ad* (Choral ipsa) Pur projecit & :eos *perdendum ad* ,Jehudæos *super* cogitavit Jehudæorum omnium
כָּל־הַיְּהוּדִים חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים לְאַבְּדָם וְהִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל לְהֻמָּם וּלְאַבְּדָם :
Jehudæos *super* cogitavit quam ,mala ejus cogitatio Convertatur : epistola cum dixit ,*regis facies ad ipsam veniendo in* Et
וּבְבֹאָהּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם־הַסֵּפֶר יָשׁוּב מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־הַיְּהוּדִים
25 ; *Pur nomen super* ,Purim istos dies vocaverunt Idcirco .ligno *super* ej^s filios & eum suspendant & : ej^s caput super
עַל־רֹאשׁוֹ וְתָלוּ אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו עַל־הָעֵץ : עַל־כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוּרִים עַל־שֵׁם הַפּוּר
receperunt &,Statuerunt : *eos ad* contigit quid & ,*hujusmodi* super viderunt quid & : hujus epistolæ verbis omnibus *super* ideo
עַל־כֵּן עַל־כָּל־דִּבְרֵי הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמַה־רָּאוּ עַל־כָּכָה וּמַה הִגִּיעַ אֲלֵיהֶם : קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ
26 *facientes existimandum ad* ,transgrediatur non *&* ,*se super adjunctos* omnes super & ,suum semen super & ,se super Jehudæi
הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל־זַרְעָם וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבוֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת־
facti & ,memorati isti dies Et .*anno & anno omni* in : eorũ tẽpus juxta & ,eorũ scripturã juxta hos dies duos
27 שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וּכְזִמַנָּם בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה : וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים
28 isti Purim dies & : civitate & civitate & ,provincia & provincia ,familia & familia ,generatione & generatione omni in
בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וָעִיר וָעִיר וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה
, Abichail filia regina Esther scripsit Et .eorũ femine à *interibit* non eorũ memoria & ,Jehudæorum medio è transibunt non
לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא־יָסוּף מִזַּרְעָם : וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה בַּת־אֲבִיחַיִל
29 omnes ad literas misit Et .secundò hanc Purim epistolam *firmandum ad* ,fortitudine omni Jehudæus Mordechai &
וּמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תֹּקֶף לְקַיֵּם אֶת־אִגֶּרֶת הַפֻּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית : וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־
30 dies confirmandum Ad .veritatis & ,pacis verbis ,Achasueros regni provincias centum & viginti & septem ad ,Jehudæos
הַיְּהוּדִים אֶל־שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת : לְקַיֵּם אֶת־יְמֵי
31 *super firmaverũt quod secũdũ* & ,regina Esther & ,Jehudæus Mordochai eis *super* statuit quod secũdũ ,*suis temporib^s in* istos Purim
הַפֻּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַّלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל־
, *istorum* Purim verba firmavit Esther sermo Et .sui clamoris & ,jejunorum verba ,suum semen super & ,suã animam
32 נַפְשָׁם וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמוֹת וְזַעֲקָתָם : וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה
.libro in est scriptum &
וְנִכְתַּב בַּסֵּפֶר :

CAP. X. י

1 expositionẽ &,ej^s potẽtiæ &,ej^s fortitudinis opus omne Et .maris insulas &,terram super tributum Achasueros rex posuit Et
וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מַס עַל־הָאָרֶץ וְאִיֵּי הַיָּם : וְכָל־מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ וּגְבוּרָתוֹ וּפְרָשַׁת
2 ? Paras & ,Madai regum dierum verborũ libro *super* scripta ipsa nonne ,rex eũ magnificavit qua ,Mordochai magnitudinis
גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרַס :
quærens : suorum fratrum multitudini acceptus & ,Jehudæis magnus & ,Achasueros regi secundus Jehudæus Mordochai *Quia*
3 כִּי־ מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי לְרֹב אֶחָיו דֹּרֵשׁ
.suo femini omni pacem loquens & ,suo populo bonum
טוֹב לְעַמּוֹ וּדֹבֵר שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעוֹ :

Versio VULG. LAT.

19 Hi verò Judæi, qui in oppidis non muratis ac villis morabantur, quartum decimum diem mensis Adar conviviorum & gaudii decreverunt, ita ut exultent in eo, & mittant sibi mutuò partes epularum & ciborum. Scripsit
20 itaque Mardochæus omnia hæc, & literis comprehensa misit ad Judæos, qui in omnibus regis provinciis morabantur, tam in vicino positis, quàm procul, Ut quar-
21 tamdecimam & quintamdecimam diem mensis Adar pro festis susciperent, & revertente semper anno solenni celebrarent honore: Quia in ipsis diebus se ulti sunt Ju-
22 dæi de inimicis suis, & luctus atque tristitia in hilaritatem gaudiúmque conversa sunt, esséntque dies isti epularum atque lætitiæ, & mitterent sibi invicem ciborum
23 partes, & pauperibus munuscula largirentur. Susceperúntque Judæi in solenné ritum cuncta quæ eo tempore facere cœperant, & quæ Mardochæus literis facienda
24 mandaverat. Aman enim, filius Amadathi stirpis Agag, hostis & adversarius Judæorum, cogitavit contra eos malum, ut occideret illos, atque deleret: & misit phur,
25 quod nostrâ linguâ vertitur in sortem. Et posteà ingressa est Esther ad regem, obsecrans ut conatus ejus, literis regis irriti fierent: & malum, quod contra Judæos cogi-
26 taverat, reverteretur in caput ejus. Denique & ipsum & filios ejus affixerunt cruci: Atque ex illo tempore dies isti appellati sunt phurim, id est, sortium: eò quòd phur,
27 id est, sors, in urnam missa fuerit. Et cuncta quæ gesta sunt, epistolæ, id est, libri hujus, volumine continentur: Quæque sustinuerunt, & quæ deinceps immutata sunt,
28 susceperunt Judæi super se & semen suum, & super cunctos qui religioni eorum voluerunt copulari, ut nulli liceat duos hos dies absque solennitate transigere: quos
29 scriptura testatur, & certa expetunt tempora, annis sibi jugiter succedentibus. Isti sunt dies, quos nulla unquam delebit oblivio: & per singulas generationes cun-
30 ctæ in toto orbe provinciæ celebrabunt: nec est ulla civitas, in qua dies phurim, id est, sortium, non observentur à Judæis, & ab eorum progenie, quæ his ceremoniis
31 obligata est. Scripseróntque Esther regina filia Abihail & Mardochæus Judæus, etiam secundam epistolam, ut omni studio dies ista solennis sanciretur in posterum.
32 Et miserunt ad omnes Judæos, qui in centum viginti septem provinciis regis Assueri versabantur, ut haberent pacem, & susciperent veritatem, Observantes dies sortium, & suo tempore cum gaudio celebrarent: sicut constituerant Mardochæus & Esther, & illi observanda susceperunt à se, & à semine suo, jejunia & clamores, & Sortium dies, Et omnia, quæ libri hujus, qui vocatur Esther, historiâ continentur.

CAP. X.

1 REx verò Assuerus, omnem terram & cunctas maris insulas fecit tributarias: Cujus fortitudo & imperium, &
2 dignitas atque sublimitas, quâ exaltavit Mardochæum, scripta sunt in libris Medorum, atque Persarum: Et quo-
3 modò Mardochæus Judaici generis secundus à rege Assuero fuerit: & magnus apud Judæos, & acceptabilis plebi fratrum suorum, quærens bona populo suo, & loquens ea quæ ad pacem seminis sui pertinerent.

תרגום TARGUM.

19 בְּגִין כֵּן יְהוּדָאִין פַּצִּיחָאֵי דְיָתְבִין בְּקִרְוֵי פַּצִּיחָיֵא עָבְדִין יַת יוֹם אַרְבַּע עֲסַר לְיַרְח אֲדָר
חֶדְוְתָא וּמִשְׁקְיָא וְיוֹמָא טָבָא וּמִשְׁדְּרִין דּוּרוֹן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ : וְכָתַב מָרְדְּכַי יַת פִּתְגָמֵיָא
20 הָאִלֵּין וּשְׁדַר פִּטְקִין לְוַת כָּל יְהוּדָאִין די בְכָל פְּלֵכֵי דְמַלְכָּא אַחַשְׁוֵרוֹשׁ דְּקָרִיבִין וּדְרַחִיקִין :
לְקִימָא גְּזֵרַת דִּינָא עֲלֵיהוֹן לְמֶהֱוֵי עָבְדִין יַת יוֹם אַרְבַּע עֲסַר לְיַרְח אֲדָר וְיַת חֲמֵשׁ עֲסַר בֵּיהּ
21 בְּכָל שְׁתָא וְשְׁתָא : כְּזִמַנָּא יוֹמָיֵא די נְחוּ בָהוֹן יְהוּדָאִין מִבַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן וּבְיַרְחָא די אִתְהַפֵּיךְ
22 לְהוֹן מִדְּוָנָא לְחֶדְוָא וּמֵאֲבֵלוּ לְיוֹמָא טָבָא לְמֶעְבַּד יַתְהוֹן יוֹם מִשְׁתָּיָא וְחֶדְוָא וּלְשַׁדָּרָא
דּוּרוֹן אֱנָשׁ לְחַבְרֵיהּ וּמְעָרָא דְצַדְּקָתָא מַתְּנָן דְּחִשְׁכֵי : וְקַבִּילוּ עֲלֵיהוֹן כּוּהֲלוֹן יְהוּדָאִין
23 כַּחֲדָא יַת די שְׁרִיאוּ לְמֶעְבַּד יַת די נְזַר כְּתַב מָרְדְּכַי בְּגִנְהוֹן : אֲרוּם הָמָן בַּר הַמְדָתָא
דְמִן יְחוּס דַּאֲגַג מְעִיק כָּל יְהוּדָאִין חָשֵׁיב עַל יְהוּדָאִין לְהוֹבְדוּתְהוֹן צְבַע פְּגָא אִיהוּ הוּא
24 עָדְיָא לְשַׁנּוֹיֵיהוֹן וּלְחַבְרֵיהוֹן : וְכַד עָלַת אֶסְתֵּר קֳדָם מַלְכָּא אֲמַר לַהּ מַלְכָּא יְתוּב
וּמְיוּנִיהּ בִּישָׁא דְחָשֵׁיב לְמֶעְבַּד לְמָרְדְּכַי וּלִיהוּדָאִין עַל רֵישֵׁיהּ וְיִצְלְבוּן יָתֵיהּ וְיַת בְּנוֹי
25 עַל קִיסָא : בְּגִין כֵּן קְרוֹ לְיוֹמָיֵא הָאִלֵּין פּוּרְיָא עַל שׁוּם פִּיסָא בְּגִין כֵּן נְטָרִין לֵיהּ וְזַמְנִין שְׁתָא
בְּשְׁתָא כֵּן דְּיַפְרְסְמוּן יוֹמֵי נִסָּיָא וּפִתְגָמֵי מַגְלְתָא הָדָא לְאִשְׁתְּמָעָא לְכָל עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְמֶהֱוֵיהוֹן יְדָעִין מָה חֲזוּ לְמִקְבַּע יוֹמֵי פּוּרְיָא הָאִלֵּין בְּגִין כֵּן דְאִתְעֲבִיד בְּהוֹן נִסָּא
26 לְמָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר וְיַדְעִין מָה חֲזוּ לְמִקְבַּע יוֹמֵי פּוּרְקָנָא דְמִטַּת לְהוֹן : קִימוּ וְקַבִּילוּ יְהוּדָאִין קִימָא עֲלֵיהוֹן וַעֲלֵי
בְנֵיהוֹן וַעֲלֵי כָל דְּיָרֵי דְמִתּוֹסְפִין עֲלֵיהוֹן וְלָא יַעֲבַר קִימָא די יְהוֹן עָבְדִין יַת תְּרֵין יוֹמַיָא
27 הָאִלֵּין לְמִקְרֵי יַת מַגְלְתָא כְּמִכְתַּב רוּשְׁמָא עֲבִידָא בְּגִינַת כְּנִשְׁתְּהוֹן בְּחַד עֲסַר וּתְרֵי עֲסַר
וְתְלָת עֲסַר וְאַרְבַּע עֲסַר וּבְחַמְשָׁא עֲסַר בְּנוּ פַּצִּיחָיֵא וּלְחִיתָא דְפַלְכֵיָא בְּקִרְוֵיָא בְּפוּם
28 זְמַנֵּיהוֹן : וְיוֹמָיֵא הָאִלֵּין אִתְחַיְּבוּ לְמֶהֱוֵי לְהוֹן דְּכַרְנָא וּלְאִתְעֲבָרָא בְהוֹן מִשְׁתָּיָא בְּכָל דָּרָא
וְדָרָא יְחוּסָא דְרַבְּנֵי וְלֵיוָאֵי וְיִחוּסָא רְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל דִּשְׁרִין בְּכָל פְּלֵכָא וּפְלֵכָא וְדָרִין
בְּכָל קִרְתָּא וְקִרְתָּא וְיוֹמֵי פּוּרְיָא הָאִלֵּין לָא יְעַבְּרוּן מִגּוֹ יְהוּדָאִין וְדִכְרָנְהוֹן לָא יִשְׁתְּיֵצִי
29 מִבְּנֵיהוֹן : וְכְתַבַת אֶסְתֵּר מַלְכְּתָא בַּרַת אֲבִיחַיִל וּמָרְדְּכַי יְהוּדִי יַת כָּל מַגְלְתָא הָדָא וַיַּת
30 תְּקָפָא דְנִסָּא לְקִימָא יַת אִגַּרְתָּא דְפוּרְיָא הָדָא תִּנִינוּתָא : וּשְׁדַר פִּטְקִין לְוַת כָּל יְהוּדָאִין
31 לְמִאָה וְעַסְרִין וְשְׁבַע פְּלִכִין מַלְכוּת אַחַשְׁוֵרוֹשׁ וּתְמִנוּתָא : לְקִימָא יַת יוֹמֵי
פּוּרְיָא הָאִלֵּין בְּאַדְּרָא בְּתַרְאָה בְּזִמַן עִבּוּרָא הֵיכְמָה דְקִיֵּים עֲלֵיהוֹן מָרְדְּכַי יְהוּדִי וְאֶסְתֵּר
מַלְכְּתָא וְהֵיכְמָה דְקִימוּ יְהוּדָאֵי עַל נַפְשֵׁיהוֹן וְעַל בְּנֵיהוֹן לְמֶהֱוֵיהוֹן דְּכִירִין פִּתְגָמֵי צוֹמָיָא
32 וְצִלּוֹתְהוֹן : וְעַל מֵימַר אֶסְתֵּר אִתְקִימוּ פִּתְגָמֵי פּוּרְיָא הָאִלֵּין וְעַל יְדוֹי דְמָרְדְּכַי אִתְכְּתִבַת
מְגִלְתָא בְּפִטְקָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Idcirco Jehudæi villici qui habitant in civitatibus villarum, faciunt die quartadecima mensis Adar lætitiam & convivium, & diem bonum, & mittunt dona unusquisq; proximo suo. Scripsit autẽ Mardechai omnia verba
20 hæc; misitq; literas ad unumquemq; Jehudæorũ, qui erant in regionibus regis Ahhasueri, tam propinquorum quàm remotorum. Statuendo eis de-
21 cretum legis, ut celebrarent diem decimamquartam mensis Adar, & decimamquintã ejusdem singulis annis. *Secundùm tempus dierum* quo qui-
22 everunt Jehudæi ab auctoribus inimicitiarum suarum, & mense qui conversus est eis à dolore in lætitiam, & de luctu in diem bonum, ut facerent
23 in eis *diem* convivii & lætitiæ, & ut mitterent munera quisque proximo suo, & *pecunias eleemosynæ*, dona pauperibus. Et susceperunt Jehudæi
24 super se omnia *pariter*, quæ inceperant facere, & quod *decreverat scriptum* Mardechai pro eis. Haman enim filius Hamadatha de prosapia Agag, hostis omnium Jehudæorum, excogitaverat contra Jehudæos, ut
25 perderet eos, *sortitusq; fuerat Pissa*, id est, sortem, ut conturbaret atque disperderet eos. Et cum ingressa fuisset Esther coram rege, dixit ei rex,
26 Convertatur cogitatio ejus mala, quam machinatus est facere ipsi Mardechai & Jehudæis, in caput ejus: & suspenderunt illum & filios ejus super lignum. Ideo vocaverunt dies istos Puraja nomine sortis: propter-
27 ea observant tempus singulis annis, quo divulgent dies *miraculorum*, & verba voluminis hujus, ut audiatur ab omnibus populis domus Israel, sciantq; cur viderentur dies isti Puraja constitui, eò quòd factum fuisset in
28 eis miraculũ ipsi Mardechai, & Ezzther: & ut scirent salutem quæ evenit eis. Statuerunt & receperunt Jehudæi *fœdus* super se & super filios suos, et super incolas qui adjungerentur eis, ut non transgrederentur fœd^s, sed
29 facerent duos dies illos, *legendo volumen juxta scripturam charactéris Hebræorum in domo congregationis eorum, undecimâ & duodecimâ et decimatertiâ et decimaquartâ et decimaquintâ in villis & pagis provinciarum*, [*et*] *in civitatibus* juxta tempus eorum. Et dies isti adjudicati sunt
30 ut essent eis in memoriale, et ut facerent in eis convivium per omnes generationes, familiã sacerdotũ et Levitarũ, et familiã *totius* domus Israel
31 manentiũ in qualibet regione, & habitantiũ in singulis civitatibus: dies autem Puraja istorũ non transibunt de medio Jehudæorum, et memoria
32 eorũ non abolebitur à filiis suis. Et scripsit Ezzther regina filia Abichail, et Mardechai Jehudæus omne volumen istud, & fortitudinem miraculi, ut firmarent epistolam Puraja istam secundò. Et misit literas omnibus Jehudæis centum & viginti & septem provinciis regni Ahhasueros, verbis pacis & veritatis. Ad confirmandum dies Puraja istos in Adar *posteriori*, tempore *embolismi*, secundùm quod statuerant eis Mardechai Jehudæus, et Ezzther regina, et secundùm quod firmaverant Jehudæi super animas suas et super filios suos, ut essent memores verborum jejuniorum atque orationis eorum. Et in dicto Ezzther firmata sunt verba Puraja istorum, & per manum Mardechai scriptum est volumen in libro.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Τὸ δὲ ἔθνος τὸ ἐμὸν, οὗτός ἐστιν (∴) Ἰσραὴλ, οἱ βοήσαντες πρὸς τὸν θεὸν, καὶ σωθέντες. (η) καὶ ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ (θ) ἐρρύσατο κύριος ἡμᾶς ἐκ πάντων τῶν κακῶν τούτων· καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ σημεῖα, καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα, ἃ οὐ γέγονεν (ι) ἐν τοῖς ἔθνεσι. Διὰ τοῦτο ἐποίησε κλήρους δύο, ἕνα τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, καὶ ἕνα πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ἦλθον οἱ δύο (ϡ) κλῆροι ἔτοι εἰς ὥραν καὶ καιρὸν, καὶ εἰς ἡμέραν κρίσεως, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ (ι) πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ἐμνήσθη (κ) ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐδικαίωσε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ ἡμέραι αὗται, ἐν μηνὶ Ἀδὰρ τῇ (λ) τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, μετὰ συναγωγῆς καὶ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ψωδὴν εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ Ἰσραήλ. Ἔτους τετάρτου βασιλεύοντος Πτολεμαίου καὶ Κλεοπάτρας, εἰσήνεγκε Δοσίθεος, ὃς ἔφη εἶναι ἱερεὺς καὶ Λευίτης, καὶ Πτολεμαῖος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, τὴν προκειμένην ἐπιστολὴν τὴν (μ) Φουρειμ, ἣν ἔφασαν εἶναι, καὶ ἡρμηνευκέναι Λυσίμαχον Πτολεμαίου, τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ.

Τέλος τῆς Ἐσθήρ.

MS. A. (∴) ὁ Ἰσραὴλ, (η) καὶ ἔσωσε τὸν λαὸν (θ) ἐρύσατο ἡμᾶς (ι) τοῖς ἔθνεσιν. * Καὶ ἦλθον (ϡ) κλῆροι εἰς ὥραν καὶ * κλῆρον, (ι) πᾶσιν ἔθνεσιν. (κ) ὁ κύριος τοῦ (λ) τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, (μ) Φουρειμ, Ἐσθήρ.

Gens autem mea, hic est Israel, qui clamantes ad Deum, & salvati. Et salvavit Dominus populum suum: & eruit Dominus nos ex omnibus malis his. Et fecit Deus signa, & prodigia magna, quæ non sunt facta in gentibus. Propter hoc fecit sortes duas, unam populo Dei, & unam omnibus gentibus. Et venerunt duæ sortes hæ ad horam, & tempus, & ad diem judicii coram Deo, & omnibus gentibus. Et recordatus est Deus populi sui, & justificavit hæreditatem suam. Et erunt eis dies hi, in mense Adar die quartadecimâ, & quintadecimâ mensis, cum synagoga, & gaudio, & lætitiâ coram Deo per progeniem in seculum in populo ejus Israel. Anno quarto regnante Ptolemæo, & Cleopatrâ, attulit Dositheus (quì dicebat se esse sacerdotem, & Levitam) & Ptolemæus filius ejus, propositam epistolam ipsorum Phruræ: quam dixerunt esse, & interpretatum esse Lysimachum Ptolemæi, qui in Hierusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܗܘܝܢ ܕܥܡܝ ܗܢܘܢ ܗܘ ܝܫܪܝܠ. ܕܨܠܝܢ ܠܡܪܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܬܦܪܩܘ. ܘܦܪܩ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ ܘܦܪܩܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܟܠ ܐܠܝܢ ܒܝܫܐ ܗܠܝܢ. ܘܥܒܕ ܐܠܗܐ ܐܬܘܬܐ ܪܒܐ ܕܠܐ ܗܘܘ ܒܥܡܡܐ. ܥܠ ܗܢܐ ܥܒܕ ܬܪܬܝܢ ܐܬܘܬܐ ܚܕ ܠܥܡܗ ܕܐܠܗܐ ܘܚܕ ܠܟܠ ܥܡܡܐ. ܘܐܬܐ ܬܪܬܝܢ ܐܬܘܬܐ ܗܠܝܢ ܠܫܥܬܐ ܘܠܙܒܢܐ ܘܠܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܠܟܠ ܥܡܡܐ. ܘܐܬܪܥܝ ܐܠܗܐ ܥܠ ܥܡܗ ܘܙܕܩ ܠܐܪܬܗ. ܘܗܘܝܢ ܠܗܘܢ ܝܘܡܝܐ ܗܠܝܢ ܒܝܪܚܐ ܕܐܕܪ ܒܬܪܬܥܣܪ ܘܒܚܡܫܥܣܪ ܠܝܪܚܐ ܥܡ ܟܢܘܫܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܠܥܠܡ ܒܫܘܒܚܐ ܒܥܡܗ ܒܝܫܪܝܠ. ܫܢܬ ܐܪܒܥ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܦܛܠܡܝ ܘܩܠܝܦܛܪܐ ܐܝܬܝܬ ܠܬ ܦܬܓܡܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪܘ ܕܗܝ ܕܝܠܗ ܘܦܫܪ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܗܕܐ ܕܦܪܘܪܝ

LONDINI,

EXCUDEBAT THOMAS ROYCROFT.

MDCLV.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

1 m 2-3.

HISTORIALES.

TOM. II.

B
S
004